

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΗ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΑΘΗΝΑΙ, Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1981 | ΑΡΙΘ. 7

Η ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΗΜΕΙΣ*

«Αὕτη ἡ πίστις τὴν Οἰκουμένην ἐστήριξε».
(Ἐκ τοῦ Συνοδικοῦ τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου)

Μετὰ τὴν ἐπιβαλλομένην λαμπρότητα ἐορτάζει σήμερον ἡ Ἐκκλησία μας τὴν ἡμέραν τῆς Ὁρθοδοξίας, ἡμεῖς δὲ ἐφέτος εἰς μελαγχολικὴν ἀτμόσφαιραν δραματικῆς ἐκ τῶν προσφάτων σεισμῶν δοκιμασίας, ἡ ὁποία ὄμως, μετὰ τὸ πνευματικὸν νόημά της, ὄχι μόνον δὲν ἐμποδίζει, ἀλλὰ καὶ ὑποβοηθεῖ εἰς τὴν ἀναζήτησιν καὶ προσέγγισιν τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἀληθείας Του. Ἡ ἀγομένη ἐορτή, καθιερωθεῖσα τὸ 842, μετὰ τὴν ὀριστικὴν καταπαυσιν τῆς εἰκονομαχίας, προσέλαβε τὸν χαρακτῆρα γενικωτέρας νίκης τῆς Ὁρθοδοξίας ἐναντίον ὅλων τῶν κακοδοξιών καὶ τῶν αἱρέσεων, αἱ ὁποῖαι, κατὰ τὸν ἅγιον Γρηγόριον Νύσσης, συνιστοῦν «τὸ ἔσχατον πτώμα ψυχῆς» (P.G. 44, 504), καὶ ἀποτελεῖ διὰ μέσου τῶν αἰώνων συνεχῆ ἀνανέωσιν τῆς ἀναβαπτίσεως εἰς τὰ ζωογόνα νάματα τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ φωτός. Ἔτσι, κάτι πολὺ περισσότερον ἀπὸ μία ἐτησίᾳ ἀνάμνησις γεγονότων, μᾶς κατευθύνει εἰς ἐπανεκτίμησιν τοῦ πολυτίμου καὶ θεοδότου τῆς πίστεως θησαυροῦ, ποῦ ἐκκληροδοτήθη εἰς τὸν κόσμον

ἀπὸ τὸν Χριστὸν καὶ τοὺς Ἀποστόλους καὶ ποῦ τὸ Γένος μας ἀνεδέχθη τὴν ὑψίστην τιμὴν νὰ συνδεθῆ ἀπ' ἀρχῆς στενωτάτα μαζύ του. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ σημερινὴ ἡμέρα, τὴν ὁποίαν ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ Ἱστορία ἔχουν ἀφιερῶσει εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν, δὲν καλύπτεται μόνον μετὰ μίαν, ὅσον καὶ ἂν θεωρῆται χρήσιμος, ἱστορικὴν ἀναδρομὴν εἰς τὸ παρελθόν, ἀλλ' ἀπαιτεῖ ἐπὶ πλέον σαφῆ καὶ προφητικὴν θεώρησιν τοῦ παρόντος καὶ καθορισμὸν ἀποφασιστικῆς καὶ ἀταλαντεύτου στάσεως πρὸ τοῦ διανοιγομένου μέλλοντος. Εἰς αὐτὰ ἀκριβῶς τὰ ἐπίκαιρα σημεῖα θὰ ἦτο, νομίζω, ὠφέλιμον δι' ὅλους ἀνεξαιρέτως νὰ μᾶς χειραγωγῆσιν σήμερον ὁ ἱερὸς ἄμβων, ἐντὸς χρονικῶν ὁρίων πολὺ περιορισμένων δι' ἓνα τόσον μεγάλων διαστάσεων θέμα.

* * *

Τί εἶναι, λοιπόν, ἡ Ὁρθοδοξία; Εἶναι ἡ ἀναλλοίωτος διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων, ὅπως ἐρμηνεύθη ἀπὸ τοὺς Πατέρας, «τὰ πάγχρυσα στόματα τοῦ Λόγου», καὶ διευτώθη εἰς τὰ δόγματα καὶ τοὺς ὅρους καὶ τοὺς κανόνας τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Εἶναι «ὁ πολῦτιμος μαργαρίτης», κατὰ μίαν ἐκφρασιν τῆς Ἀγίας Γραφῆς· ὁ καθαρὸς χρυσός, ἀπηλλαγμένος ἀπὸ ξένας προσμίξεις ἀνθρωπίνης διεργασίας καὶ ὑποκειμενισμοῦ, σκοπιμοτήτων καὶ λογικῶν ἀκροβασιῶν· ἡ ἀνόθευτος θεία ἀλήθεια καὶ ἡ γνησία παράδοσις, ποῦ, χωρὶς νὰ ἀποτελῆ

* Ὁμιλία, λεχθεῖσα ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κίτρους κ. Βαρνάβα κατὰ τὴν Συνοδικὴν Θεῖαν Λειτουργίαν, προεξάρχοντος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, εἰς τὸν ἐν Ἀθήναις ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, τὴν Α' Κυριακὴν τῶν Νηστειῶν — τῆς Ὁρθοδοξίας (15 Μαρτίου 1981), παρουσία τοῦ Προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας κ. Κ. Καραμανλῆ, τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Γ. Ράλλη, τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς κ. Δ. Παπασπύρου, ὑπουργῶν, τῆς ἡγεσίας τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων καὶ ἄλλων ἐπισήμων καὶ πυκνοῦ ἐκκλησιάσματος.

ἀποστεωμένον ἀπολίθωμα, ἐκφράζει τὴν συνεχῆ παρουσίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἀνακαινίζεται ἀλλὰ μόνον εἰς τὰ ζωογόνα νάματα τῆς πηγῆς τῆς. Εἶναι, μὲ ἄλλας λέξεις, ἡ «μὴ ἔχουσα σπίλον ἢ ρυτίδα» (Ἐφεσ. ε', 27) Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, τὴν ὁποίαν, κατὰ Ἰσίδωρον τὸν Πηλουσιώτην, συνιστᾷ «τὸ ἄθροισμα τῶν ἁγίων τὸ ἐξ ὀρθῆς πίστεως καὶ πολιτείας ἀρίστης συγκεκροτημένον» (Ἐπιστ. 246 Α, Ρ.Γ. 78, 685).

Ἄλλ' ἐκκλησιολογικῶς, ἡ ἔννοια τῆς Ἐκκλησίας ταυτίζεται μὲ τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι Σῶμα Χριστοῦ, δηλονότι αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, παρατεινόμενος εἰς τοὺς αἰῶνας. Καί, ὅπως ὁ Χριστός εἶναι «ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ», ὁμοίως καὶ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία Του. Εἶναι «ἡ ἀλήθεια», πού ἔμεινεν ἀναλλοίωτος, παρὰ τὴν σφοδρὰν ἀνὰ τοὺς αἰῶνας πολεμικὴν πολυωνύμων ἐχθρῶν, γεγονὸς πού ὁμολογεῖται καὶ ἀπὸ πολλοὺς εἰλικρινεῖς ἑτεροδόξους, καὶ «ἡ ζωὴ», ἡ ὁποία ἐκφράζεται εἰς τὰς ποικίλας ἐκδηλώσεις, τόσον τὰς ἀτομικὰς ὅσον καὶ τὰς γενικωτέρας. Ἔτσι, ἀφ' ἐνὸς μὲν δίδει τὴν ὀρθὴν ἀποψιν περὶ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου, καὶ ἀφ' ἑτέρου δὲν μένει ἀδιάφορος εἰς τὰ ἀνθρώπινα προβλήματα καὶ τὰς ἐγκοσμίους ἀπαιτήσεις, ἐξαιρούσα τὸν ἄνθρωπον ὡς ἐλεύθερον ὄν καὶ ὑπερτάτην ἀξίαν.

Αὐτὴ ἡ τόσον πολύτιμος παράδοσις, χωρὶς νὰ χάσῃ τὸν οἰκουμενικὸν χαρακτήρα τῆς, συνεδέθη, ὡς προείπομεν, ἰδιαιτέρως μὲ τὸ Γένος μας, ὡς θησαυρὸς ἰδικός του, καὶ συνέπραξεν ἀποφασιστικὰ εἰς τὴν ἐξέλιξίν του, τὴν συνοχὴν καὶ τὴν ἱστορίαν του. Τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα διὰ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας τὴν συνέλαβεν ὀρθῶς, τὴν ἀπεσαφήνισε καὶ τὴν ἀνέπτυξε· ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα τὴν ἐξέφρασε καὶ τὴν διετύπωσε· ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ πρωτίστως τὴν ἐνεστερνίσθη καὶ τὴν ἔζησε. Καὶ ἐκείνη, ἡ Ὁρθόδοξία, ἀπέβη διὰ τὸ Γένος μας πνοὴ ζωογόνος, ἔμπνευσις καὶ καθοριστικὴ ἀρχὴ τῆς αὐτοσυνειδησίας του, ἐνοποιὸς δύναμις, φάρος σωστικός, στέφανος εἰς τὴν χαρὰν του, πηγὴ λυτρώσεως καὶ

ἐλπίδα ἀναστάσεως εἰς περιόδους ἐθνικῶν περιπετειῶν. Οὐδεμία ἄλλη δύναμις, ἔσωθεν ἢ ἔξωθεν, κατὰ τὸ παρελθόν ἢ προσφάτως, ἐβοήθησε τόσον τὸν λαόν μας εἰς τὴν ἱστορικὴν του πορείαν, ὅσον αὐτὴ ἡ μοναδικὴ καὶ παντοδύναμος πίστις του. Καὶ ἴσως δὲν εἶναι ἄσχετον καὶ πρὸς τὴν προκειμένην περίπτωσιν τὸ γραφικόν: «Αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν» (Α' Ἰωάν. ε', 4).

*

Διαθέτουσα μίαν τόσον σημαντικὴν δύναμιν ἡ Ὁρθόδοξία, ἀνταπεκρίθη παντοῦ καὶ πάντοτε εἰς κάθε πρόσκλησιν καὶ πρόκλησιν τῆς ἱστορίας. Τόσον κατὰ τὴν Βυζαντινὴν περίοδον, πού πρὸ πολλοῦ ἤδη ἔπαυσε νὰ θεωρῆται στατικὴ, ὅσον καὶ τὸν 18ον καὶ 19ον αἰῶνα, κάτω ἀπὸ ἄκρως δυσμενεῖς συνθήκας διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἀκόμη καὶ ὅπου τὸ πολιτικὸν κατεστημένον μάχεται ἢ δὲν εὐνοεῖ τὴν Θρησκείαν, ἡ Ὁρθόδοξία ἔδωσε καὶ συνεχίζει νὰ δίδῃ ἓνα παρὸν φωτεινὸν καὶ λυτρωτικόν.

Βεβαίως, ἱστορικὰ συνθῆμαι συνετέλεσαν, ὥστε σήμερον αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι, πολλαὶ ἀπὸ τὰς ὁποίας ποικιλοτρόπως χειμαζόνται, παρὰ τὸ πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν βάρος τῆς Ὁρθοδοξίας νὰ ἔχουν ὑποστῆ ἀριθμητικὴν μείωσιν καὶ νὰ ἀποτελοῦν μειονοψηφίαν ἀνάμεσα εἰς τὸν σύγχρονον θρησκευόμενον κόσμον. Ἐν τούτοις, καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν συμβαίνει ἐκεῖνο πού εἶπεν ὁ Χριστός, «μὴ φοβοῦ τὸ μικρὸν ποίμνιον, ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν» (Λουκ. ιβ', 32), καὶ δι' ἄλλων λέξεων ὁ ἀπόστολος Παῦλος, «μικρὰ ζύμη ὄλον τὸ φύραμα ζυμοῦ» (Α' Κορ. ε', 6).

Εἶναι δὲ δίκαιον ἐπὶ τοῦ προκειμένου νὰ ἐξαρθῆ τὸ γεγονός, ὅτι καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, περισσότερον δὲ σήμερον, ὡς ἀπάντησις εἰς ἐσωτέραν ἀναζήτησιν καὶ ἀνάγκην, παρατηρεῖται ἰδιαιτέρως ἐκτίμησις διὰ τὴν Ὁρθόδοξίαν καὶ ἀξιοσημείωτος στροφή πρὸς αὐτὴν μὲ σεβασμὸν καὶ ἐλπίδας. Θαυμάζουν τὴν σταθερότητα καὶ πληρότητα τῶν δογμάτων τῆς, τὴν πνευματικότητα τῆς λατρείας τῆς, τὴν ἐκφραστικότητα τῆς τέχνης τῆς, πού

εἶναι καὶ αὐτὴ λειτουργικὴ, τὸν θριαμβευτικὸν ἀναστάσιμον χαρακτήρα της, τὴν νηπιτικότητα τοῦ μοναστικοῦ ιδεώδους της, τὸν συνδυασμὸν ἐκκλησιαστικότητος καὶ ἐπιστημονικῆς ἐλευθερίας, τὴν συνοδικὴν δημοκρατικότητα τῆς διοικήσεώς της, ἕνεκα τῶν ὁποίων καὶ πολλοὶ ἑτεροδόξοι ἐκφράζονται θαρραλέωτερον, ὅτι εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ Θεολογίαν ἀνήκει σήμερον οἰκουμενικὸς ρόλος ἡγετικὸς (F. Heiler, ἐν «Ἐκκλησία», 1962, σ. 257). Ἄς ἔχη δόξαν ὁ Θεός, ὅτι μέσα εἰς τὴν τραγωδίαν τῆς ἱστορίας ἡ Ὁρθοδοξία φωτίζεται τόσον ἀποκαλυπτικά, ὥστε νὰ διαφαίνεται ἡ αἰώνια λάμψις της, ποὺ προοιωνίζεται πολλὰ διὰ τὸ μέλλον.

Μεγάλον βάρος τῆς εὐθύνης εἰς τὴν ἀνάληψιν καὶ ἐπιτυχίαν τοῦ ρόλου αὐτοῦ πίπτει σήμερον ὁμολογουμένως εἰς τὴν ἰδικὴν μας Ἐκκλησίαν, ποὺ ἔχει τὰς περισσοτέρας δυνατότητας ἐλευθέρας κινήσεως καὶ δράσεως. Καὶ καλούμεθα ἡμεῖς, κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ βιώσωμεν τὴν ὀρθόδοξον πατερικὴν ἐμπειρίαν ἐντὸς τῶν συγχρόνων συνθηκῶν, καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ προβάλλωμεν ἀφόβως, μὲ δύναμιν καὶ θάρρος, ὁ καθένας ἀναλόγως τῶν δυνατοτήτων του, τοὺς πνευματικοὺς θησαυροὺς τῆς Ὁρθοδοξίας, ὡς ἀλήθειαν ἀλλὰ καὶ ζωὴν, δεδομένου ὅτι τὸ «πιστεῦω» ἀνήκει εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι καὶ βιωματικῶς τὸ ἐκφράζουν. Νὰ προβάλλωμεν δὲ αὐτὰ ὄχι ὡς μίαν παρφημένην πατρογονικὴν κληρονομίαν, ἀλλὰ μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι ἀποτελοῦν τὸ ἀσφαλέστερον θεμέλιον καὶ τὸ καλλίτερον ὑλικὸν διὰ τὴν οἰκοδόμησιν ἑνὸς ὑγιεστεροῦ καὶ λαμπροτέρου μέλλοντος.

*

Εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν, λοιπόν, ποὺ διεδραμάτισε τόσον σπουδαῖον πρόσωπον κατὰ τὸ παρελθὸν καὶ ποὺ εἰς τὴν ἐποχὴν μας ἀποτελεῖ ἀντικείμενον ἐκτιμήσεως καὶ θαυμασμοῦ, διανοίγεται σήμερον ἕνας δύσκολος μὲν ἀλλὰ ὠραῖος δρόμος καὶ διὰ τὴν σωστὴν διαμόρφωσιν τοῦ μέλλοντος. Τὴν ἀποστολὴν της αὐτὴν καθιστᾷ περισσότερον ἐπιτακτικὴν ἢ ἀνάγκη ποὺ αἰσθάνεται, καὶ ἡ προσπάθεια ποὺ καταβάλλει ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος νὰ βγῇ

ἀπὸ τὴν ἀπομόνωσιν καὶ νὰ ἀπλώσῃ γεφύρας ἐπαφῆς καὶ ἐπικοινωνίας. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ Ὁρθοδοξία δύναται πράγματι νὰ ἀποβῇ παράγων δημιουργικὸς, ἂν μὲ ἐπίγνωσιν τῆς δυνάμεώς της ἐπιτελέσῃ εἰς τὸ ἀκέραιον τὸ χρέος της. Ἄν, ἠνωμένη «ἐν ἀγάπῃ», ἡ ὁποία κατὰ τὸν ἀπόστολον Παῦλον εἶναι «σύνδεσμος τῆς τελειότητος» (Κολ. γ, 14), μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὴν πρωτόθρονον Μητέρα Ἐκκλησίαν, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, παραμερίζουσα κάθε ἐμπόδιον ἢ μικροφιλοτιμίαν εἰς τὸ ὄραμα τοῦ μεγάλου σκοποῦ, δώσῃ φωτεινὴν τὴν μαρτυρίαν της εἰς τὸν ἀνήσυχον σύγχρονον κόσμον.

Τὸν θησαυρὸν τῆς ὀρθῆς πίστεως καὶ ζωῆς, ποὺ κατέχει ἡ Ὁρθοδοξία, φυσικὰ δὲν ἐνδείκνυται νὰ κρατήσῃ μόνον διὰ τὸν ἑαυτὸν της, πολὺ περισσότερον ἀφοῦ, ὅπως προελέχθη, ζητεῖται ἐπίμονα ἢ προσφορά της. Ἄγαθὸν ἔτοιμον καὶ ζωντανὸν διὰ τὰς ἐξελίξεις τῆς συνεργασίας τῶν διαφόρων ἀποχρώσεων τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, ἔχει ἀποστολὴν παγκόσμιον, οἰκουμενικὴν. Διὰ τοῦτο καὶ μὲ αὐτοπεποίθησιν μετέχει εἰς κάθε θεολογικὸν διάλογον, θέτουσα «τὸν λύχνον ἐπὶ τὴν λυχνίαν» (Ματθ. ε', 15) εἰς προβολὴν τοῦ πνευματικοῦ θησαυροῦ της.

Ἐδῶ ὅμως εἶναι ἐπιβεβλημένη μία οὐσιαστικὴ παρατήρησις: Ἡ Ὁρθοδοξία πιστεύει καὶ συνεργεῖ εἰς τὸν διάλογον τὸν ἔντιμον, τὸν εἰλικρινῆ, τὸν ἀνυστερόβουλον, ἐκεῖνον ὁ ὅποιος ξεκινᾷ ἀπὸ ταπεινώσιν καὶ ἀναγνώρισιν τῶν σφαλμάτων καὶ γίνεται μὲ διάθεσιν ἀναζητήσεως τῆς ἀληθείας καὶ προθυμίαν ἀποδοχῆς της· εἰς τὸν διάλογον, ποὺ ἀρχίζει ἀπὸ ἐσωτερικὸν προβληματισμὸν καὶ δὲν ἀποτελεῖ προσπάθειαν ἐπιβολῆς καὶ ἐπικρατήσεως, ἀλλὰ θεοφιλῆ κίνησιν ἐπιστροφῆς εἰς τὴν βάσιν τῆς χριστιανικῆς παραδόσεως. Προκειμένου περὶ ἑνὸς τέτοιου διαλόγου, λέγει ν α ἰ, διότι ἔχει συναίσθησιν, ὅτι εἶναι ταμιοῦχος τῆς ἀληθείας, διὰ τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλεται νὰ δίδῃ παντοῦ καὶ πάντοτε μετὰ λόγου καὶ δυνάμεως τὴν μαρτυρίαν της.

Ἄλλ' ἂν εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἀποτελῇ χρέος τῆς βιουμένης καὶ προσευχομένης Ὁρθοδοξίας τὸ ν α ἰ, ὑπάρχουν ἄλλαι περι-

πτώσεις, πού ἔχει χρέος νά ἐκφράζη τήν ἀντίθεσιν τῆς ἔντονα καί σταθερά. Δικαιοῦται καί ἐπιβάλλεται νά προβάλλῃ τὰς ἀντιρρήσεις τῆς, ὅταν τίθενται ὑπό κρίσιν θεμελιώδεις ἀλήθειαι τῆς πίστεως, εἰς τὰς ὁποίας «οὐ χωρεῖ συγκατάβασις», ὅπως ἔλεγεν ἐμφαντικώτατα ὁ ἅγιος Μάρκος ὁ Εὐγενικός· ὅταν παραθεωροῦνται παραδοσιακοὶ θεσμοί, στενά συνδεδεμένοι πρὸς τὴν ὀρθόδοξον ὑπόστασιν μας, ὥστε νά κινδυνεύῃ νά παραμορφωθῇ αὐτὴ ἢ πνευματικὴ μας φυσιογνωμία· ὅταν καθ' οἰονδήποτε τρόπον ἐπιχειρῆται ρύπανσις τοῦ ὑγιοῦς εὐαγγελικοῦ ἤθους, τὸ ὁποῖον ὡς ὀρθοπραξία ἀποτελεῖ ἀπαραίτητον συνακόλουθον τῆς Ὁρθοδοξίας· ὅταν θεωρίαι ξέναι πρὸς τὰ ὀρθόδοξα πιστεύματα καί τὴν ὀρθόδοξον παράδοσιν ἐπιχειροῦν νά διεισδύσουν εἰς τὴν ἀτομικὴν, τὴν οἰκογενειακὴν, ἢ τὴν κοινωνικὴν μας ζωὴν καί νά συντρίψουν ὅ,τι προφυλάσσει καί τρέφει τὸ σπέρμα τῆς πνευματικῆς καί ἐθνικῆς μας ἐνότητος. Εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτὰς καί ἄλλας συναφεῖς τὸ ὄχι τῆς Ὁρθοδοξίας εἶναι ἐπιβεβλημένον καί σωστικόν.

Ἰδιαίτερα ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες δὲν ἐπιτρέπεται εἰς καμμίαν περίπτωσιν νά λησμονοῦμεν τοὺς δεσμοὺς τοῦ Ἔθνους μας μετὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν καί τι ὀφείλομεν εἰς αὐτήν. Ἀξίζει νά ὑπομνησθῇ ἐδῶ ὅ,τι πρὸ ὀλίγων μόλις ἑβδομάδων διεκηρύχθη ἐπίσημα ἀπὸ τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ Κράτους μας. «Τὸ Ἔθνος γαί ἢ Ὁρθοδοξία, εἶπεν εἰς μῆνυμά του, ἀκολούθησαν πορεία παράλληλη σὲ ὅλη τὴν διαδρομὴ τῆς ἱστορίας τους, καί μετὰ ἀγῶνες κοινούς ἐξασφάλισαν τὴν ἐπιβίωσιν Πατρίδος καί Θρησκείας. Γι' αὐτὸ καί κατέστησαν στὴ συνείδησιν τῶν Ἑλλήνων ἔννοιες σχεδὸν ταυτόσημες, πού συνθέτουν τὸν Ἑλληνοχριστιανικὸν Πολιτισμόν».

Αὐτὴ ἡ βαρυσήμαντος ἀλήθεια πρέπει ἐμπράκτως νά δεσπόζη εἰς κάθε μας ἐνέργειαν, πρὸ παντὸς ὅταν ἀξιολογοῦμεν τὰ πολιτιστικὰ στοιχεῖα τοῦ κοινωνικοῦ καί ἐθνικοῦ μας βίου, καθὼς καί ὅταν, διὰ νά χρησιμοποιήσωμεν φράσιν τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου, «ἡ βελοθήκη ἐκκενοῦται» κατὰ τῆς στρατευομένης καί πάντοτε ἀγωνιζομένης Ἐκκλησίας, τακτικὴ παλαιά, ἀλλὰ τόσον συνήθης καί ὀλεθρία εἰς

τὰς ἡμέρας μας. Αὐτὴ ἀκόμη νά τοποθετηθῇ ὡς ὑπόβαθρον εἰς τὰς θεσμικὰς μας διατάξεις, εἰς τὴν παιδείαν, εἰς τὴν ἐπαγγελματικὴν ἀγωγὴν, εἰς τὰς μετὰ τῶν ξένων ἐπαφὰς — εἴτε πολιτιστικαί, εἴτε μορφωτικαί, εἴτε τουριστικαί εἶναι αὐταί — μετὰ ὀλίγας λέξεις εἰς τὴν ἐν γένει ζωὴν μας. Νὰ ἐναρμονίζωμεν τὸν προσανατολισμόν μας καί κάθε πολιτιστικὴν μας προσπάθειαν πρὸς τὸ ἐλληνορθόδοξον ἰδεῶδες, χωρὶς νά τὸ συγχέωμεν εἴτε ἀθελήτως εἴτε δημαγωγικῶς πρὸς τυχόν ἀσυνεπείας οἰωνδήποτε ἐκφραστῶν του. Νὰ συνειδητοποιήσωμεν δηλαδή τὴν ὑπαρξιακὴν διὰ τὸ Ἔθνος μας σημασίαν τῆς Ὁρθοδοξίας, ἢ ὁποία μᾶς ἐντροχιάζει εἰς δυναμικὴν πορείαν πρὸς πραγμάτωσιν καί ὀλοκλήρωσιν μιᾶς εὐρυτέρας εἰς τὸν κόσμον ἀποστολῆς. Μετὰ δὲ τὴν πρόσφατον ἐνταξίαν μας εἰς τὴν μεγάλην εὐρωπαϊκὴν οἰκογένειαν, πού ἀπὸ μίαν ἄλλην ἀποψιν δύναται νά θεωρηθῇ καί ὡς ἐπιστροφή τῆς Εὐρώπης εἰς τὰς ρίζας τῆς, τὸ χρέος μας αὐτὸ γίνεται ἐπιτακτικώτερον καί σοβαρώτερον. Οἱ πνευματικοὶ θησαυροὶ τῆς κλασσικῆς καί τῆς Ὁρθοδόξου χριστιανικῆς Ἑλλάδος, τῶν ὁποίων, κατὰ θεῖαν εὐδοκίαν, εἴμεθα φορεῖς, ἀποτελοῦν ἀγαθὰ πολυτιμώτατα, ὥστε νά βαρύνουν αἰσθητὰ εἰς τὴν πλάστιγγα τῶν ἀντιδόσεων. Ἄλλως τε, ὅπως παρετήρησεν ἤδη ἓνας μεγάλος φιλόσοφος, ὁ Μπερντιάγιεφ, «τὸ ὀρθόδοξον πνεῦμα εἶναι τὸ καταλληλότερον διὰ προσπαθείας ἐνότητος καί ἔχει μεγάλην δύναμιν εἰς τὸν τομέα αὐτόν». Ἡ Δύσις σήμερον περιμένει πολλὰ ἀπὸ τὴν Ὁρθοδοξίαν. Ἡ προσφορά κατὰ ἓνα σημαντικὸν ποσοστὸν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἡμᾶς, τοῦτο δὲ ἀποτελεῖ καί ἓνα ἀπὸ τὰ συντελεστικώτερα μέσα πρὸς συντήρησιν τῶν ἐλληνορθόδοξων ἰδανικῶν μας. Δὲν ἀρκεῖ μόνον νά αἰσθανώμεθα δι' αὐτὰ ὑπερήφανοι, ἀλλὰ πρέπει καί νά ἀναζωπυροῦται διαρκῶς μέσα μας τὸ αἰσθημα τῆς ἱστορικῆς μας εὐθύνης.

* *

Στῶμεν λοιπὸν καλῶς, ἀδελφοί. Εἰς τὴν σύγχρονον ἀποφασιστικὴν καμπὴν τῆς ἱστορίας, πού ἀπὸ παντοῦ, παρὰ τὰ διατυμπανιζόμενα ἐπιστημονικὰ καί τεχνικὰ ἐπιτεύγματα, ἐκδηλώνεται κατὰ τρόπον ἀγχώδη ἢ

Η ΕΝΘΡΟΝΙΣΙΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ

Κ. ΔΙΟΔΩΡΟΥ Α'

Τὴν 16ην Φεβρουαρίου ἐ.ξ. ἐξελέγη Πατριάρχης Ἱεροσολύμων καὶ πάσης Παλαιστίνης εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἀποθανόντος κυροῦ Βενεδίκτου ὁ ἀπὸ Ἱερραπόλεως Σεβ. Μητροπολίτης κ.κ. Διδώρος. Ἡ ἐνθρόνισις τοῦ νέου Πατριάρχου ἐγένετο τὴν 1ην Μαρτίου ἐ.ξ. Κυριακὴν τῶν Ἀπόκρεω, μετὰ πάσης ἐπισημότητος καὶ κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν Πατριαρχείων. Κατ' αὐτὴν παρευρέθησαν ἀντιπροσωπεῖα: ἐκ τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων καὶ τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ὡς καὶ ἐκπρόσωποι τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, τῶν ξένων δογμάτων καὶ τῶν τοπικῶν ἀρχῶν.

Τὸ Οἶκ. Πατριαρχεῖον ἐξεπροσώπησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνης κ. Μελίτων. Ἐκ μέρους τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας παρέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κρουτίτσης καὶ Κολόμνας κ. Ἰουδενάλιος, ἡ δὲ Αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία τῆς Κύπρου ἀντιπροσωπεύθη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πάφου κ. Χρυσστόμου. Τὴν ἀντιπροσωπεῖαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπέτελουν οἱ Σεβ. Μητροπολίται Κίτρους κ. Βαρνάβας καὶ Περιστερίου κ. Χρυσστόμος καὶ ὁ Πρωτοπρ. κ. Στέφανος Ἀδραμίδης τοῦ Γραφείου Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων. Ὁσαύτως φιλοφρόνως παρέστησαν οἱ Σεβ. Μητροπολίται Θεσσαλιώτιδος κ. Κλεόπας καὶ Χίου κ. Διονύσιος καὶ πλείστοι ὅσοι κληρικοί καὶ λαϊκοί, φίλοι τοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ Πατριαρχείου. Τὴν αὐτόνομον Ἀρχιεπισκοπὴν τοῦ Σινᾶ ἐξεπροσώπησεν ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Σιναίου κ. Δαμιανός.

Εἰς ἀπάσας τὰς ἀντιπροσωπεῖας ἐπεφυλάχθη ἐπίσημος ὑποδοχὴ ἐκ μέρους τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων τόσο ἐν τῷ Ἀεροδρομίῳ Ben Gurion τοῦ Τελ Ἀβίβ, ὅσον καὶ ἐν Ἱεροσολύμοις. Τὴν Ἑλληνικὴν ἀντιπροσωπεῖαν ὑπεδέχθησαν εἰς Tel Aviv ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰορδάνου κ. Παλλάδιος, ὁ ἐν Ἑλλάδι: ἑξαρχος τοῦ Πα-

ναγίου Τάφου Ἀρχμ. κ. Εἰρηναῖος, ὁ Ἀρχμ. κ. Τιμόθεος, ὁ ἐν Ἱεροσολύμοις Γεν. Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Ἀθανάσιος Βαλασίδης καὶ ὁ Δ) ντής τοῦ τμήματος Χριστιανικῶν Ὑποθέσεων τοῦ Ὑπουργείου Ὁρησκειμάτων κ. Daniel Rossing ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἰσραήλ. Ἡ ἀντιπροσωπεῖα κατέλυσεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον Notre Dame τῶν Ἱεροσολύμων. Τὸ ἐσπέρας τῆς 27ης Φεβρουαρίου, συμφώνως τῷ πρωτοκόλλῳ, οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπισκέφθησαν τὸν Μακ. Πατριάρχην καὶ τὴν Ἀγιοταφικὴν ἀδελφότητα ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ἔνθα ἐγένοντο ἐνθουσιωδῶς δεκτοὶ ὑπὸ τοῦ Μακ. Πατριάρχου. Προσφωνῶν τὸν Μακ. Πατριάρχην ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπεῖας Σεβ. Κίτρους κ. Βαρνάβας εἶπε περίπου τὰ ἑξῆς:

«Μακαριώτατε,

Εὐορισκόμεθα καὶ πάλιν εἰς τὴν ἀκρόπολιν ταύτην τῶν Παναγίων Προσκυνημάτων διὰ τὸ εὐχάριστον γεγονός τῆς Ὑμετέρας ἐνθρονώσεως. Σᾶς μεταφέρω τὸν ἐγκάρδιον χαιρετισμὸν τοῦ Μακ. Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, τῆς Ἱεράς Συνόδου, τοῦ κλήρου καὶ σύμπαντος τοῦ φιλοχριστοῦ λαοῦ τῆς Μητροδ Πατρίδος καὶ τὴν χαρὰν αὐτῶν ἐπὶ τῇ ἀναδείξει τῆς Μακαριώτητος Ὑμῶν ὡς οἰακοσιτόφου τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας. Ἡμεῖς ἅπαντες οἱ ἐν Ἑλλάδι ἔχομεν βεβαίαν τὴν πεποιθήσιν, διὲ ἡ Πατριαρχεῖα Ὑμῶν θὰ εὐλογηθῇ πλουσίως ὑπὸ τοῦ δωροδοτοῦ Κυρίου καὶ τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων θὰ γνωρίσῃ ἡμέρας εὐτυχείας. Εἴησαν, Μακαριώτατε, πολλὰ τὰ ἔτη Ὑμῶν».

Ἀπαντῶν ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Διδώρος Α' ἐτόκισεν μετὰ τῶν ἄλλων, ὅτι αἰσθάνεται ἰδιαίτερος συγ-

ψυχικὴ μας ἀνεσιτιότης καὶ τόσαι καταβάλλονται προσπάθειαι διὰ νὰ ξεπερασθῇ, ὀφείλομεν νὰ τὸ καταλάβωμεν: Εἶναι ἡ ὥρα τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἀκριβέστερον, ἡ ὥρα τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἡ σημερινὴ ἑορτὴ ἐφώτισε περισσότερο εἰς τὴν σκέψιν καὶ τὴν καρδιά μας τὸν λυτρωτικὸν αὐτὸν Θησαυρὸν καὶ ὑπεγράμμισε τὸ χρέος μας ὡς ἔργον πνοῆς, ἔναντι τοῦ ὁποῖου οὔτε ἀδράνεια ἐπιτρέπεται,

οὔτε χλιαρότητες δικαιολογοῦνται. Μᾶς ἐπροβλημάτισε, μᾶς ἐνετροχίασε καὶ μᾶς ἐνεθάρρυνε. Καὶ πέραν αὐτῶν μᾶς κατέστησεν ὄλους, κληρικούς καὶ λαϊκούς, ἄρχοντας καὶ ἀρχομένους, εἰδικώτερον δὲ τοὺς νέους, δραστηκούς φορεῖς τῆς εὐθύνης, ἀλλὰ καὶ τῆς μεγάλης τιμῆς, διὰ μίαν θεοφιλεῖ καὶ ἐνδοξὸν ἱστορικὴν συνέχειαν.

† Ο ΚΙΤΡΟΥΣ ΒΑΡΝΑΒΑΣ

Ὁ Μακ. Πατριάρχης θυμῶν τὴν Ἱερὰν Ἀποκαθήλωσιν κατὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἀναστάσεως.

κεκλιγμένος ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας καὶ εὐχαρίστως δέχεται τὸν χαιρετισμὸν καὶ τοὺς ἀδελφικούς ἀσπασμούς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ σύμπαντος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, παρεκάλει δέ, ὅπως ἢ ἀντιπροσωπεῖα μεταφέρῃ εἰς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον, τὴν Ἱερὰν Σύνοδον καὶ τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἑλλάδος τοὺς ἀδελφικούς ἀσπασμούς καὶ τὴν Πατριαρχικὴν εὐλογίαν τοῦ Παναγίου Τάφου. «Παρακαλῶ», εἶπεν ὁ Πατριάρχης, «διαθεδικώσατε ἅπαντας τοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφούς, ὅτι θὰ ἀγαλώσωμεν καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτῆς ἀπάσας τὰς δυνάμεις ἡμῶν ὑπὲρ τῆς ἐν Κυρίῳ προόδου τῆς Ἀγιοταφικῆς ἀδελφότητος καὶ ὑπὲρ τῆς διαφυλάξεως τῶν θεοφρουρητῶν Παναγιῶν Προσκυνημάτων τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν καὶ τῶν ἀπ' αἰῶνων ἀναμφισβητήτων δικαιωμάτων τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ παλαιφάτου Πατριαρχείου τῶν Ἱεροσολύμων».

Ἡ τελετὴ τῆς ἐνθρονίσεως ἐγένετο τὴν Κυριακὴν 1ην Μαρτίου κατ' ἀρχαῖον ἔθος ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Περὶ ὥραν 7.30 π.μ. ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐσχηματίσθη ἱερὰ πομπὴ ὑπὸ πάντων τῶν ἀρχιερέων, ἱερέων καὶ διακόνων τῆς τε Ἀγιοταφικῆς ἀδελφότητος καὶ τῶν μελῶν τῶν Ὁρθοδόξων ἀντιπροσωπειῶν, ἢ ὅποια, τῇ συνοδείᾳ μουσικῆς («παρρησία»

τῶν Ὁρθοδόξων, κατὰ τὴν παράδοσιν) κατηρθύνθη πρὸς τὸν Ναὸν τῆς Ἀναστάσεως. Τῆς πομπῆς προῖστατο ὁ Μακ. Πατριάρχης φέρων Μαγδύαν καὶ Ράβδον καὶ τῶν κωδῶνων τοῦ Ναοῦ πανηγυρικῶς κρουομένων, εἰσῆλθον ἅπαντες εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν, τοῦ χοροῦ ψάλλοντος «Εἰσελεύσομαι εἰς τὸν ἅγιον Οἶκόν σου, προσκυνήσω πρὸς Ναὸν ἁγίου σου ἐν φόβῳ σου...». Ἀκολουθῶς ὁ Μακ. Πατριάρχης ποιήσας «Ἐδλογητὸς» καὶ θυμιάσας τὴν πάνσεπτον Ἀποκαθήλωσιν καὶ τὸν λαὸν καὶ τοῦ χοροῦ ψάλλοντος «Σῶσον Κύριε τὸν λαόν σου...», ἀσπασθεὶς τὴν Ἀποκαθήλωσιν καὶ τὸ Ἱερὸν Ἐθαγγέλιον, κατηρθύνθη ἐντὸς τοῦ Παναγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου τοῦ Κυρίου, ἐνθα γονυπετῶς προσεκύνησεν αὐτόν. Ἐξελθὼν μετὰ ταῦτα τοῦ Παναγίου Τάφου κατηρθύνθη πρὸς τὸν Σολέα τοῦ Ναοῦ πρὸ τοῦ ὁποίου ἐπὶ τραπέζιου εἶχε τοποθετηθῆ χρυσοποίκιλτος Σταυρὸς εὐλογίας, περιέχων τίμιον ξύλον, καὶ ἀφοῦ προσεκύνησεν αὐτὸν ἠὲλόγησε δι' αὐτοῦ τὸν λαόν. Ἀκολουθῶς ἤρξατο Πατριαρχικὴ μεγαλοπρεπὴς Θεία Λειτουργία, τῇ συμμετοχῇ ἁπάντων τῶν παρευρισκομένων Ἀρχιερέων καὶ κληρικών. Μετὰ τὸ πέρασ τῆς Θείας Λειτουργίας ἔλαβε χώραν ἡ τελετὴ τῆς ἐνθρονίσεως, κατὰ τὰ εἰωθότα τοῦ Πατριαρχείου. Μετὰ τὸ πέρασ τῆς τελετῆς, προσεφώνησαν τὸν Μακ. Πατριάρχην οἱ παρευρισκόμενοι ἀντιπρόσωποι τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν.

Πρῶτος προσεφώνησε τὸν Μακ. ἐκ μέρους τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὁ Ὑφυπουργὸς Ἐξωτερικῶν κ. Δημήτριος Βουδούρης ὁ ὁποῖος εἶπεν:

«Προέφθασας αὐτὸν ἐν εὐλογίαις χορησιότητος, ἔθηκας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, στέφανον ἐκ λίθου τιμίου, ζωὴν ἠτήσατό σε καὶ ἔδωκας αὐτῷ, μακροτῆτα ἡμερῶν εἰς αἰὼνα αἰῶνος. Μεγάλῃ ἢ δόξᾳ αὐτοῦ ἐν τῷ σωτηρίῳ σου, δόξαν καὶ μεγαλοπρέπειαν ἐπιθήσεις ἐπ' αὐτόν» (Ψαλμ. ΚΑ' 20, 3-7).

Μακαριώτατε,

Ὅντως μεγάλη ἢ δόξα τὴν ὁποῖαν ἐπεφύλαξεν ὁ Ὑψιστος, ὁ Δοτὴς παντὸς ἀγαθοῦ, εἰς τὴν ὑμετέραν Θεοπροβλήτιον καὶ Θεοφρούρητον Μακαριότητα, ἀναδείξας Ὑμᾶς, διὰ τῆς τιμίας ψήφου τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς Μητρὸς ταύτης τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, εἰς Ποιμένα, Πατριάρχην καὶ Πατέρα τῆς Ἀγίας αὐτῆς γῆς, τῆς Ἐκκλησίας τῶν μαρτύρων καὶ τῆς θυσίας, τῆς βάτου τῆς φλεγομένης καὶ μὴ καιομένης καὶ ὄσον εἰς τὴν σειρὰν τῶν μακαρίων τῆ λήξει γενομένων προκατόχων Σας, ἀρχιποιμένα καὶ διάδοχον ἀληθῆ Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου.

Τῆς χαρᾶς ταύτης μέτοχοι καὶ ἡμεῖς, ἐκπροσωποῦντες, τὴν ἀγαθὴν, τὴν Κυβερνήσιν τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας καὶ διὰ ταύτης τὸν εὐσεβῆ ὀρθόδοξον Ἑλληνικὸν Λαόν, συννενοῦμεν σήμερον τὰς ἐκ θαθέων αἰνέσεις καὶ εὐχαριστίας μας πρὸς τὸν Ὑψιστον, διότι ἐν τῷ ἀπέλω του ἐλέει ἐχάρισεν ἡμῖν ἐν τῷ προσώπῳ Ὑμῶν ἄξιον ποιμένα.

Και τονίζω ιδιαίτερος, το προσηθέν, Μακαριώτατε, «ἄξιον ποιμένα μας» διότι φύσει και θέσει, νόμῳ και παραδόσει, ὁ Πατριάρχης τῆς Ἀγίας Σιών, εἶναι Θερησκευτικὸς και πνευματικὸς ὁδηγὸς σύμπαντος τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου και δὴ τῶν ὀρθοδόξων ἐλλήνων, ὅπουδήποτε τῆς γῆς διαβιούντων.

Ἐκ ταύτης τῆς αἰτίας ἐλαινόμενοι, Μακαριώτατε Δέσποτα, παριστάμεθα και ἡμεῖς σήμερον ἐνταῦθα, συναλλόμενοι μετὰ τῆς Ἀγίας και γεραῆς ἀδελφότητος, τοῦ ἀκοιμητοῦ τούτου φρουροῦ τῶν ἱερῶν προσκυνημάτων στοιχοῦντες πρὸς τὸ πρόσωπα τοῦ Κυρίου, τοῦ ἀποθέσαντος εἰς τοὺς Ἕλληνας τὴν προσδοκίαν τῆς πραγματώσεως τοῦ Θείου κληρονομήματος, τοῦ Νόμου τῆς Χάριτος, ἀντὶ τοῦ νόμου τῆς αὐτοδικίας (Ἰωάν. Ζ' 20-25).

Ὅθεν φέροντες πρὸς Ὑμᾶς, ὡς εὐλογίαν πολυτιμον, τὴν χαρὰν και τὴν εὐσεβῆ ἀγαλλίασιν τῶν πιστῶν και τῶν Κυβερνητῶν τῆς Χριστιανικῆς Ἑλλάδος και ἀποθέτοντες ταῦτα εἰς χεῖρας τῆς Ὑμετέρας Σεπτιῆς κορυφῆς, ἀπεκδεχόμεθα, ἐν συγκινήσει θαθείᾳ, τὰς εὐχὰς τῆς Θεοκμητοῦ Μακαριότητος Ὑμῶν.

Ἐπεὶ οὖν δικαιολογημένη πλήρως τυγχάνει, ἡ χαρὰ και ἡ εὐφρόσυνη ἡμῶν τῶν ἐξ Ἑλλάδος παρουσία, ἐνταῦθα εἰς τὴν ἁγίαν ταύτην γῆν τὴν Θεοβάδιστον, κατὰ τὴν ἱστορικὴν ὄντως στιγμήν, τῆς ἐνθρονισσεῶς Σας εἰς τὸν θρόνον Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου.

Διότι εἶναι μεμαρτυρημένον και ἐκτὸς πάσης ἀμφισβητήσεως, τὸ θαυρῶν, ἀνυπερέβουλον και ἀνευ πολιτικῆς ἢ ἄλλης πυχῆς, ἐνδιαφέρον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὡς ἐκπροσώπου τοῦ εὐσεβοῦς ἑλληνικοῦ λαοῦ, διὰ τὴν ἐπόσασιν, τὴν πορείαν, τὴν δραστηριότητα και τὴν παγχριστιανικὴν θεμελίωσιν και προβολὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὀρθοδόξου Πατριαρχείου τῆς Ἀγίας πόλεως Ἱεροσολήμων και πάσης Παλαιστίνης. Ἐκ ταύτης τῆς ἀφειρησίας ὁμοιωμένη και ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς Ἀγίας Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας και τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θερόνου πάντοτε ἐνεργοῦσα, δὲν θὰ παύσῃ ἐκδαπανῶσα πᾶσαν μερίμναν και πᾶσαν ἐνέργειαν ἡθικὴν ἢ ὄλικην ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου, τῆς γεραῆς Ἀγιοταφικῆς ἀδελφότητος και τοῦ Πρεσβυγενοῦς Ὑμῶν Πατριαρχείου, τοῦ ὁποῦν Θεῖα Χάρου ἀπὸ τοῦδε, καθίσταται κορυφῆ και ὁδηγός, ἡ Ὑμετέρα Θεοκμητοῦ Μακαριότητος.

Στηρίζομεν δὲ τὸ ἐνδιαφέρον και τὰς χορηγίας ἡμῶν ἐλπίδας, προσέτι και εἰς τὸ κόσμος τῆς Ὑμετέρας προσωπικότητος και προσωπικῆς Ὑμῶν ἱστορίας, διηκούσης ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς Σας εἰς τὴν Ἀγίαν Γῆν τὸ 1938, ὅτε ἐγκαταλείπων τὴν γενέτειραν ὠρεαίαν νῆσον Χίον και μετὰ τὰς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν Θεολογικὰς Ὑμῶν σπουδὰς, εἰσήλθατε τὸ 1944 εἰς τὴν Ἱερὰν ἀδελφότητα, ἐκάκητε μοναχὸς και ἐχειροτονήθητε διάκονος, μέχρι τοῦδε διεπιθροαβεουμένης τῆς γονίμου Ὑμῶν ἐκκλησιαστικῆς ὑπερτοιακονταπενταετιοῦς πορείας και δὴ τῆς ἐξαιρέτου ἀπὸ τοῦ 1963 διακονίας Σας ὡς Ἀρχιεπισκόπου και Πατριαρχικοῦ Ἐπιτρόπου ἐν Ἰορδανίᾳ, ἐκλήθητε εἰς τὸν περιόπιον τοῦτον Πατριαρχικὸν θρόνον, εἰς διαδοχὴν τοῦ μακαριᾶ τῆ λήξει γενομένου μεγάλου προκατόχου Σας Βενεδίτου Α'.

Μακαριώτατε! Ἐπ' ἐσχάτων εἰς στιγμήν κρίσεως και πένθους τοῦ Θερόνου, παριστάμενος πάλιν εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτο τόπον, εἶχον τὴν εὐκαιρίαν, ὅπως ἐνώσω ἐκείνους πρὸς τὸν Ὑψιστον χεῖρας και ἐκ θαθέων εὐχηθῶ, ἵνα ὁ Κύριος τῶν Δυνάμεων, ὁ αἰεὶ ἐνταῦθα ἐπιδημῶν, χαρίσῃται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀγίας Σιών, ἄξιον διάδοχον Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου και Προκαθήμενον ἱκανόν, εἰς στιγμήν δυσκόλους. Τοῦτο ὑπῆρξε διάπυρος εὐχή τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὀρθοδόξου Λαοῦ, τῆς Ἐκκλησίας του και τῆς εὐσεβοῦς Κυβερνήσεώς του, τὴν ὅποιν και πάλιν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἐκπροσωπῶ.

Μὲ θαθείαν συγκίνησιν και ἀγαλλίασιν, εὐχαριστῶ τὸν Ὑπεράγιον Θεόν, τὸν δοῦντα παντὸς ἀγαθοῦ, ὅτι εἰσήκουσε τὴν ἀγωνιώδη ἐκ θαθέων εὐχὴν τοῦ Λαοῦ μας και ἐμοῦ, ταπεινοῦ τῆς Ἐκκλησίας μας τέκνου και ἐχαρίσατο εἰς τὴν Μητέρα ταύτην τῶν Ἐκκλησιῶν και τὴν γεραρὰν Ἀγιοταφικὴν ἀδελφότητα, προκαθήμενον, εἰς πρότυπον τῆς πρὸς Τίτον διδασκαλίας τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν, ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον ὡς Θεοῦ οἰκονόμον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ διδασχὴν πιστοῦ λόγου, δυνατοῦ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαίνουσῃ (Τίτον Α' 8). Ἄλας τῆς γῆς και φῶς τοῦ κόσμου, λύχνον μὴ τιθέμενον ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν (Ματθ. Ε' 15) ἵνα λάμπη πᾶσιν ἀνθρώποις!

Μακαριώτατε! Ἐκ θαθέων μετὰ τοῦ σεβασμοῦ μας, ἀνέροχεται πρὸς τὸν Κύριον τῶν δυνάμεων ἡ εὐχή μας: Εἰς πολλὰ ἔτη και λαμπρὰν πορείαν, ἵνα ὁδηγήσῃτε τὸν Λαὸν τοῦ Θεοῦ, εἰς τὰς τρίβους τῆς

κατ' ἄμφω σωτηρίας καὶ εἰς τὰς νομάς τῆς Εὐαγγελικῆς Χάριτος. Γένοιτο!

Ἐπικαίρως προσεφώνησε τὸν Μακ. καὶ ὁ ἐκ τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους κ. Βαρνάβας, εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

Μακαριώτατε Πατριάρχα Ἱεροσολύμων καὶ πάσης Παλαιστίνης Κύριε Διόδωρε.

Μὲ πολλὴν χαρὰν εὐρισκόμεθα καὶ ἡμεῖς σήμερον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσαλήμ ἐκπροσωποῦντες τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ἵνα συμμερισθῶμεν τὰ εὐφρόσυνα αἰσθήματα τοῦ προεδυγενοῦς Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων ἐπὶ τῇ ἀναδείξει καὶ ἐνθρονίσει τοῦ νέου Πατριάρχου αὐτοῦ, Ἡγουμένου δὲ ἅμα καὶ Πατρὸς τῆς σεβασμίας Ἀγιοταφτικῆς Ἀδελφότητος, μετὰ τὴν εἰς Κύριον ἐκδημίαν τοῦ μακαριστοῦ Πατριάρχου Βενεδίκτου.

Καὶ εἶναι δεδικαιολογημένη ἡ χαρὰ μας, ἅψ' ἐνὸς διότι τιμῶμεν κατ' ἀξίαν τὸ παλαίφατον Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων, ἀνεπιτυγμένον εἰς τὸν ἱερόν τόπον «οὗ ἔστησαν οἱ πόδες Κυρίου» καὶ σιενῶς μεθ' ἡμῶν συνδεμένον, καὶ ἅψ' ἑτέρον διότι μετ' ἰδιαζούσης τιμῆς καὶ ἀγάπης, ἀλλὰ καὶ ἐλπίδων χρησιῶν, προσβλέπομεν πρὸς τὸ σεπτὸν πρόσωπον τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος.

Ἡ Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων, ἀνάγουσα τὴν ἀρχὴν αὐτῆς εἰς τοὺς ἀποστολικοὺς χρόνους, ἐνωρίτατα δὲ τὴν πατριαρχικὴν ἀξίαν περιβλήθεισα, διεδοξαμίτισε, καθ' ὅλην τὴν μακροαῖωνα ἱστορικὴν διαδρομὴν τῆς, σπουδαῖον πρόσωπον εἰς τὴν δι' ἀγῶνων καὶ θυσιῶν καὶ προσευχῆς ἐκτενοῦς διαφύλαξιν τῶν ἱερῶν Προσκνημάτων ὡς πολυτιμοτάτης χριστιανικῆς καὶ ἐθνικῆς κληρονομίας, ἀλλὰ καὶ ὁμοῦ μετὰ τοῦ Οἴκου-μενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν ἄλλων Πατριαρχικῶν καὶ Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν εἰς τὴν προβολὴν τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ εἰς ποικίλας ἄλλας ἐκδηλώσεις τῆς ἐν γένει ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς. Διήρχετο πολλάκις «διὰ πρὸς καὶ ὑδατος», ἀνήγειο ὅμως καὶ πάλιν εἰς ἀναρνήσιν. Εἰς τοῦτο σταθερῶς συνετέλεσεν, ἐπιτὸς φρονικὰ τῆς θείας βοηθείας, ἡ εἰς ἱερὰν στρατείαν ἐστρατευμένη φάλαγξ τῶν ἐξ Ἑλλάδος προερχομένων Ἀγιοταφτικῶν πατέρων, μεγάλων καὶ μικρῶν, ἀπὸ τοῦ Πατριάρχου μέχρι καὶ τοῦ ἀγενεῖου δοκίμου, εἰς τοὺς ὁποίους δικαίως ἀνήκει στέφανος πανορθοδόξου ἀναγνωρίσεως καὶ τιμῆς.

Ἄλλ' οἱ πνευματικοὶ ἀγῶνες δὲν τελειῶνουν. Οὕτω καὶ Ὑμεῖς, Μακαριώτατε, ἐκλήθητε εἰς τὴν ὑψίστην πατριαρχικὴν ἀξίαν καὶ τιμὴν εἰς περιόδον κρίσιμον καὶ ἀποφασιστικὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ παλαίφατος καὶ ἀγωνιστικὸς αὐτὸς θρόνος τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου συνεχίζει τὴν ἱστορικὴν του πορείαν ἐν μέσῳ πολλῶν δυσκολιῶν, ὥστε νὰ ἔχη ἀνάγκην οἰακοσιτόφου θεοκινήτου, συνδυάζοντος νοῦν καὶ καρδίαν, ἀγάπην καὶ τόλμην, γνώσιν τῶν συγχρόνων προβλημάτων καὶ ἀποφασιστικότητα εἰς τὴν πραγματοποιήσασιν τῶν ἐπιβεβλημένων. Τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἠδεδόκησεν εἰς Ὑμᾶς νὰ ἀποθέσῃ τὸ βῆρος. Εἶναι ἀδιαμφροσβήτητοι αἱ ἱκανότητες, τὰς ὁποίας διαθέτει ἡ Μακαριότης Σας, δι' ἕνα τόσον μέγα καὶ ὑπεύθυνον ἔργον. Μὲ τὴν ἐγνωσμένην ἀφοσίωσιν Σας πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν Του, τὴν ἀγάπην Σας πρὸς τὴν Ἀγιοταφτικὴν Ἀδελφότητα, τὴν ὁποίαν παιδιόθεν διακονεῖτε, τὴν ρεαλιστικὴν ἐνατένισιν τῆς πραγματικότητος καὶ τοὺς ὠραίους ὀραματισμοὺς Σας διὰ τὸ μέλλον, ἐκλήθητε νὰ ἐπιβάλλητε «τὴν χεῖρα ἐπὶ τὸ ἄστρον», ἵνα ἀπὸ ὑψηλοτέρας ἤδη σκοπιᾶς, ἐργασθῆτε, ὁμοῦ μετὰ τῶν ἄλλων Ἀγιοταφτικῶν ἀδελφῶν, «τοῖς ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενον», κατὰ τὸν ἀπόστολον Παῦλον, διὰ τὴν διασφάλισιν τῶν ἱερῶν Προσκνημάτων καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν ἐθνικῶν προνομιῶν καὶ τὴν ἐπὶ μᾶλλον ἀνάδειξιν τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, τὴν εὐκλειαν καὶ τὴν φαιτεινὴν παρουσίαν αὐτοῦ εἰς διάστασιν παγχοριστιανικὴν καὶ πανθρησκευτικὴν εἰς δόξαν Θεοῦ.

Συμβολικὴν ἔκφρασιν τῶν προσδοκιῶν μας ἀποτελεῖ καὶ τὸ ἐπὶ τῇ ἐνθρονίσει Σας ἀναμνηστικὸν τοῦτο δῶρον. Εἶναι ἕνα ζεύγος δικηροτρικῆρων, τὸ ὁποῖον προσφέρεται ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν μετὰ τῆς προσηκούσης τιμῆς καὶ ἀγάπης καὶ τῶν διαπύρων εὐχῶν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, τοῦ κλήρου καὶ τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ ὑψηλόφρονα καὶ ἠρωϊκῆν περιοχὴν τῆς ὁποίας προέρχεσθε, νὰ εἶναι ἡ πατριαρχεῖα Ὑμῶν μακρὰ καὶ εὐλογημένη παρὰ τοῦ Κυρίου, μεταλαμπαδεύουσα τὸ ἀνέσπερον φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ διερχομένης τὰ σωτήρια μηνύματα τοῦ παναγίου καὶ ζωοδόχου Τάφου.

Εἰς πολλὰ ἔτη, Μακαριώτατε Δέσποτα.

(Συνεχίζεται)

Πρωτοπρεσβ. ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΑΒΡΑΜΙΔΗΣ

Ο ΕΥΒΟΕΥΣ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΖΙΓΑΒΗΝΟΣ

(1835 - 1910)*

Ἐν συνεχείᾳ τοῦ «Προλόγου» καὶ ἐντὸς αὐτοῦ ἐπι-
συνάπτεται «ἐποικοδομητικὴ μελέτη
περὶ θείας λατρείας καὶ προσευ-
χῆς», ἣτις εἶναι λίαν ἀξιόλογος μετὰ πολλῶν Ἀγιο-
γραφικῶν χωρίων καὶ πατερικῶν ἀπόψεων, εἰλημμέ-
νων ἀπὸ τὸν Κύριλλον Ἱεροσολύμων, τὸν ἱερὸν Χρυ-
σόστομον καὶ τὸν μέγαν Βασίλειον. Μεταξὺ τῶν ἄλ-
λων ὁ Γρηγόριος ἀναφέρει εἰς τὴν προλογικὴν ταύτην
μελέτην του περὶ θείας λατρείας καὶ προσευχῆς καὶ
ταῦτα: «Ἐμπνεομένη ἡ ἀγία τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησία ἐκ
ταύτης τῆς θείας τοῦ Ἀποστόλου Παύλου διδασκαλίας
θεοσπίζει θεοπρεπῶς, ὅτι οὔτε ἡ ἐσωτερικὴ λατρεία
ἄνευ τῆς ἐξωτερικῆς, οὔτε ἡ ἐξωτερικὴ ἄνευ τῆς ἐσω-
τερικῆς εἶναι τελεία, θεοφιλῆς καὶ εὐάρεστος. Διὰ τοῦ-
το ἀνυψῶν ὁ Χριστιανὸς τὸν νοῦν αὐτοῦ καὶ τὴν καρ-
δίαν πρὸς τὸν Θεόν, σεβόμενος τὸ ὑπέριστατον αὐτοῦ
μεγαλεῖον καὶ τὸ θεῖον ὄνομα, συναισθανόμενος τὴν
ἀπανταχοῦ αὐτοῦ παρουσίαν καὶ πρόνοιαν, ἀναγνωρί-
ζων τὰς ἀπειροὺς αὐτοῦ τελειότητας καὶ εὐεργεσίας,
ὑποτασσόμενος εἰς τὸ πανάγιον αὐτοῦ θέλημα, ἐλπίζων
εἰς τὰς θείας αὐτοῦ ἐπαγγελίας καὶ τὴν ἄκραν ἀγαθό-
τητα, ἀγαπῶν αὐτὸν ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας, καὶ
προσκυνῶν καὶ δοξάζων ὡς Δημιουργὸν καὶ Πλάστην
ἑαυτοῦ καὶ τοῦ κόσμου, διὰ τούτων ἀπάντων διατρα-
νεῖ, ὅτι τρέφει ἐν ἑαυτῷ τὰ αἰσθήματα τῆς πρὸς τὸν
Θεὸν λατρείας, ὀφείλει δὲ συνάμα νὰ ἐκδηλοῖ ἐμπρά-
κτως τὴν εὐσέβειαν αὐτοῦ καὶ νὰ ἐκπληροῖ ἐξωτερικῶς
ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ τὰ τῆς ἀλη-
θοῦς ταύτης λατρείας καθήκοντα, διότι ἐν ἀμφοτέροις
τούτοις ὑπάρχει τὸ πλήρωμα καὶ ἡ τελειότης τῆς θείας
λατρείας. Ὑποτάσσων δ' οὕτως ἑαυτὸν εἰς τὸ θεῖον
θέλημα καὶ τὴν ἐντολὴν τοῦ Χριστοῦ, προσφέρει πρὸς
τὸν Θεὸν τὴν ὀφειλομένην λατρείαν, καθ' ὃν θεοπρε-
πῆ τῶν διδασκῶν ὁ Κύριος ἡμῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς Εὐ-
αγγελίοις, ἐν οἷς λέγει: «Οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ
προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ» καὶ
γὰρ ὁ πατὴρ τοιοῦτους ζητεῖ τοὺς προσκυνούντας αὐ-
τόν. Πνεῦμα ὁ Θεὸς καὶ τοὺς προσκυνούντας αὐτόν
ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.» (Ἰωάν. Δ',
23,24). Διὰ τούτων ὁ Κύριος συνιστᾷ προσφορὰν λα-
τρείας καὶ προσκυνήσεως οὐχὶ ὕλικῆς καὶ ἐν αἵματι,
οἷα ἦν ἡ Ἰουδαϊκὴ, οὐδὲ μετὰ φωνῶν ἀρπεπῶν καὶ
ὀργάνων εὐθυμίας, ἀλλὰ προσφορὰν λατρείας «ἐν πνεύ-
ματι», πνευματικὴν ἣν ἀναπέμπομεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ

νοῦς καὶ τῆς καρδίας, «λαλοῦντες ἑαυτοῖς Ψαλμοῖς
καὶ ὕμνοις καὶ ὠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλ-
οντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ.» (Ἐφεσ. Ε', 19,
Κολασ. Γ', 16). Ἐπισυνάπτων δ' ἐν τούτοις ὁ Κύ-
ριος καὶ «ἐν ἀληθείᾳ», διδάσκει, ἵνα λατρεύωμεν τὸν
Θεόν, οὐχ ὡσπερ «οἱ ὑποκριταὶ καὶ ἔθνηκοι» ἐν σχή-
ματι ὑποκρισεως ἢ ἀλαζονίας, ἀλλ' ἐν πνεύματι ταπει-
νώσεως καὶ καθαρᾶς καρδίας, ἐν ἀπλότητι καὶ εἰλι-
κρινεῖα ἀληθείας, «διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως
προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν Πνεύματι, καὶ εἰς
αὐτὸ τοῦτο ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ
δεήσει.» (Ἐφεσ. ΣΤ', 18)²⁶.

Ἀξιόλογα ἐπίσης εἶναι καὶ τὰ παρ' αὐτοῦ γρα-
φόμενα «Περὶ θείας Λειτουργίας» (σελ. 107-118)
καὶ ἡ «Ἐρμηνεία τῆς θείας Λειτουργίας τοῦ Χρυσο-
στόμου» (σελ. 124-291).

Τὸ ἐξ 880 σελίδων ἀπαρτιζόμενον «Ἐγκόλιον
Προσευχητᾶριον» περιλαμβάνει τὰ ἐξῆς περιεχόμε-
να: Ἀφιέρωσις, Ἐγκρισίς, Πρόλογος, Προσευχαί,
Πρωϊνὴ προσευχὴ τῶν παιδῶν, Ἐσπερινὴ προσευχὴ
τῶν παιδῶν, Πρωϊνὴ προσευχὴ τῶν ἐν ἡλικίᾳ, Ἐσπε-
ρινὴ προσευχὴ τῶν ἐν ἡλικίᾳ, Μάθημα Χριστιαν. δι-
δασκαλίας, Προσευχαί τῶν Σχολείων, Εὐχαὶ τῆς Τρα-
πέζης, Ἀκολουθία τοῦ Μεσονυκτικοῦ, Ἀκολουθία τοῦ
Ὁρθρου, Ἐξάψαλμος, Ἀπολυτίκια Ἀναστάσιμα, Ἀ-
πολυτίκια Καθημερινά, Εὐλογητᾶρια, Καταβασαί, Ἐ-
ωθινὰ Εὐαγγέλια, Ὠδὴ τῆς Θεοτόκου, Ἐξαποστειλά-
ρια καὶ Αἶνοι, Ἐωθινὰ Δοξαστικά, Δοξολογία, Περὶ
τῆς θείας Λειτουργίας, Περὶ τῆς ἱερᾶς Προθέσεως,
Ἡ θεία Λειτουργία τοῦ Χρυσοστόμου μετὰ τῆς ἐρμη-
νεύσεως αὐτῆς, Ἀκολουθία τῆς θείας Μεταλήψεως, Εὐ-
χαριστία μετὰ τὴν θείαν Μετάληψιν, Ἀκολουθία τοῦ
Ἐσπερινοῦ, Ἀπόδειπνον Μικρόν, Ἀκολουθία τοῦ Ἀ-
καθίστου ὕμνου, Ἀκολουθία τοῦ Μ. Παρακλ. Κανό-
νος, Προκείμενα τῶν Ἀποστόλων, Μηνολόγιον, Σε-
πτέμβριος, Ὀκτώβριος, Νοέμβριος, Δεκέμβριος, Ἰα-
νουάριος, Φεβρουάριος, Μάρτιος, Ἀπρίλιος, Μάιος,
Ἰούνιος, Ἰούλιος, Αὐγουστος, Τριώδιον, Κυριακὴ τοῦ
Τελώνου καὶ Φαρισαίου, Κυριακὴ Δ' τῶν Νηστειῶν,
Κυριακὴ τῶν Βαΐων, Ἡ Μεγάλῃ Ἑβδομάδι, Μεγάλῃ
Δευτέρᾳ, Μεγάλῃ Τρίτῃ, Μεγάλῃ Τετάρτῃ, Μεγάλῃ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 106 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 5-6 τεύχους.

26) Ἀρχιμ. Γρηγόριος Ζιγαβηνός, ἔνθα ἀνωτέρω, σελ. ιη'-κ'.

Πέμπτη, Ἀκολουθία τῶν ἁγίων Παθῶν, Μεγάλη Παρασκευή αἱ Ὁραὶ, Μέγα Σάββατον, Πεντηκοστάριον, Κυριακὴ τῶν Ἁγίων Πάντων Ἀπόστολοι καὶ Εὐαγγέλια τῶν Κυριακῶν μετὰ τὴν Πεντηκοστήν, Πασχάλια, Εὐρετήριο τῶν Εὐαγγελίων τοῦ Λουκᾶ»²⁷.

Δύο ἔτη μετὰ τὴν ἔκδοσιν καὶ τὴν κυκλοφορίαν τοῦ «Ἐγκολπίου Προσευχηταρίου» τοῦ ὁ Γρηγόριος ἔγραψε περὶ αὐτοῦ καὶ περὶ τοῦ περιοδικοῦ τοῦ «Ὁ Ἐξηγητὴς τῶν ἁγίων Γραφῶν» καὶ δὴ ἐν αὐτῷ (ἔτος Β'), φύλλον τῆς 15 Νοεμβρίου 1890, σελ. 98) τὰ ἐπόμενα: «Ἐκ πολλῶν δὲ μέχρι τοῦδε κατεδείχθη, ὅτι τὸ περιοδικὸν ἡμῶν, ὡς καὶ τὸ Ἐγκολπίον Προσευχηταρίον ὑπάρχουσιν εὐάρεστον καὶ ὠφέλιμον ἀνάγνωσμα εἰς πολλὰς εὐσεβεῖς οἰκογενείας. Σεβάσμιοι δὲ τινες τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν Ἱεράρχαι προτίθενται νὰ εἰσαγάγωσι ταῦτα ὡς χρησιμώτατα εἰς τὰ Σχολεῖα τῆς Ἐπαρχίας αὐτῶν πρὸς ἠθικὴν καὶ θρησκευτικὴν διδασκαλίαν τῆς σπουδαζούσης ὀρθοδόξου νεολαίας, ἢ ὁποία ἔνεκα τῶν ἀτόπων ἀναγνωσμάτων βλάπτεται ἠθικῶς καὶ θρησκευτικῶς».

8. Ὁ Ἐξηγητὴς τῶν Ἀγίων Γραφῶν. Περιοδικὸν Ἐκκλησιαστικὸν ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθημερίαν ὑπὸ Ἀρχιμ. Γρηγορίου Ζιγαβηνοῦ. Ἐν Μασσαλίᾳ.

Ἡ ὄνομασία τοῦ περιοδικοῦ δὲν φαίνεται νὰ εἶναι ἄσχετος πρὸς τὸ ἐπίθετον τοῦ Γρηγορίου Ζιγαβηνοῦ, δοθέντος ὅτι ὁ Εὐθύμιος Ζιγαβηνοὺς ζήσας, ὡς προανεφέρθη, κατὰ τὸ τέλος τῆς ἑνδεκάτης καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς δωδεκάτης ἑκατονταετηρίδος, ὑπῆρξεν ὄχι μόνον ἐπιφανὴς συστηματικὸς θεολόγος, ἀλλὰ καὶ ἑξαιρετικὸς ἐρμηνευτὴς τῶν Ψαλμῶν καὶ πολλῶν βιβλίων τῆς Καινῆς Διαθήκης. Εἶναι δὲ ἐξ ἄλλου γεγονός, ὅτι εἰς τὸ περιοδικὸν τοῦτο σύγγραμμα αὐτοῦ ὁ Γρηγόριος Ζιγαβηνοὺς ἐξηγεῖ ἀρκετὰ κεφάλαια βιβλίων τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης, ὥστε νὰ προσαρμύζεται δεδαικιοιογημένως ὁ τίτλος τοῦ περιοδικοῦ ὡς «Ὁ Ἐξηγητὸς τῶν Ἀγίων Γραφῶν καὶ τῶν Χριστιανικῶν ἀληθειῶν». Ἀπὸ τοῦ φύλλου 10 τῆς 30 Δεκεμβρίου 1890 (ἔτος Β'), τὸ περιοδικὸν τιτλοφορεῖται πληρέστερον, ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὕλην αὐτοῦ, «Ὁ Ἐξηγητὴς τῶν Ἀγίων Γραφῶν καὶ τῶν Χριστιανικῶν ἀληθειῶν». Ἀπὸ τοῦ φύλλου 1 τῆς 15 Ἰανουαρίου 1892 (ἔτος Γ'), τιτλοφορεῖται «Ὁ Ἐξηγητὴς τῶν Ἀγίων Γραφῶν καὶ τῶν Χριστιανικῶν διδασκαλιῶν».

Τὸ περιοδικὸν ἐξεδόθη ἐπὶ σειρὰν 7 ἐτῶν (1889-1896) καὶ συγκεκρωμένως:

Ἔτος Α' (15 Ἰουλίου 1889 - 30 Ἰουνίου 1890), ἀριθ. φύλλων 1-24, σύνολον σελίδων 391.

27) Ἀρχιμ. Γρηγορίου Ζιγαβηνοῦ, ἐνθ' ἀνωτέρω, σελ. 877-879.

Ἔτος Β' (15 Αὐγούστου 1890 - 30 Ἰουλίου 1891), ἀριθ. φύλλων 1-24, σύνολον σελίδων 391.

Ἔτος Γ' (15 Ἰανουαρίου 1892 - 30 Δεκεμβρίου 1892), ἀριθ. φύλλων 24, σύνολον σελίδων 387.

Ἔτος Δ' (15 Ἰανουαρίου 1893 - 30 Δεκεμβρίου 1893), ἀριθ. φύλλων 24, σύνολον σελίδων 387.

Ἔτος Ε' (15 Ἰανουαρίου 1894 - 30 Δεκεμβρίου 1894), ἀριθ. φύλλων 24, σύνολον σελίδων 387.

Ἔτος ΣΤ' (Ἰανουάριος 1895 - Δεκέμβριος 1895), ἀριθ. φύλλων 12, σύνολον σελίδων 387.

Ἔτος Ζ' (Ἰανουάριος 1896 - Δεκέμβριος 1896), ἀριθ. φύλλων 12, σύνολον σελίδων 388.

Τὸ περιοδικὸν, κατὰ τὰ ἔτη 1889-1894 (Α'-Ε') ἐξεδίετο «κατὰ δεκαπενθημερίαν», κατὰ δὲ τὰ ἔτη 1895-1896 (ΣΤ'-Ζ') «ἅπαξ τοῦ μηνός».

Ὁ σκοπὸς καὶ τὸ πρόγραμμα τοῦ περιοδικοῦ ἀναφέρονται εἰς τὸ ἰον φύλλον αὐτοῦ τῆς 15 Ἰουλίου 1889 ὑπὸ τὸν τίτλον «Πρόγραμμα» καὶ μεταξὺ τῶν ἄλλων σημειοῦνται ἐν αὐτῷ καὶ ταῦτα: «Τὸ καθ' ἡμᾶς ἐκρίναμεν καλὸν νὰ τραπῶμεν τὴν βραχυτέραν καὶ νὰ ἀκολουθήσωμεν πιστῶς τὴν μέσσην καὶ βασιλικὴν ὁδόν, τὴν φέρουσαν ἀμέσως πρὸς τὸν ὑψηλὸν σκοπὸν τῆς ἀρετῆς καὶ πρὸς τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν καὶ εὐσεβείαν». Καὶ κατωτέρω: «Οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ἢ τῶν σοφῶν τοῦ κόσμου ἀρνείται, ὅτι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, αἱ ἅγιοι Γραφαί, εἶναι ἡ ἀνεξάντλητος καὶ γλυκεῖα πηγὴ, ἐκ τῆς ὁποίας πλουσίως προχέονται τὰ σωτηριώδη νάματα τῆς ἀληθοῦς θεογνωσίας, τῆς ὑψίστης καὶ τελειοτάτης ἠθικῆς, τῶν μεγάλων Χριστιανικῶν ἀρετῶν, τῆς πίστεως, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἐλπίδος, τοῦ ὑψηλοῦ τοῦ ἀνθρώπου προορισμοῦ, τοῦ ἁγιασμοῦ καὶ τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου, τῆς αἰωνίου αὐτοῦ μακαριότητος. Τὸν αἰώνιον τοῦτον λόγον τοῦ Θεοῦ ἀναλαμβάνομεν νὰ παρέχωμεν εἰς τὸ Χριστεπώνυμον τῶν πιστῶν πλήρωμα πρὸς τὴν ἐν Χριστῷ οἰκοδομίᾳ μετ' εὐσεβοῦς ἐξηγήσεως, μετὰ θρησκευτικῶν σκέψεων καὶ μελετῶν. Ἴνα δὲ τὸ περιεχόμενον τοῦ Περιοδικοῦ παρέχεται ὅσον οἶόν τε ὠφέλιμον καὶ εὐάρεστον, διηρέθη εἰς τέσσαρα τμήματα, καθ' ὕλην ἀπ' ἀλλήλων κεχωρισμένα. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον τμήμα ἀνταποκρινόμενον καθ' ὅλα εἰς τὸ ὄνομα τοῦ περιοδικοῦ «Ὁ Ἐξηγητὴς τῶν Ἀγίων Γραφῶν», ἀφιερῶται εἰς τὴν διασάφην καὶ ἐξηγήσιν περικοπῶν, ἢ ὀλοκλήρων κεφαλαίων ἢ καὶ βιβλίων κατ' ἐκλογὴν ἐκ τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης... Ἐν τῷ δευτέρῳ τμήματι θὰ προτάσσηται, ὡς καὶ ἐν τῷ προηγουμένῳ, περιεκτικὴ τις λαμβανομένη ἐκ τοῦ κεκλιμένου τῶν διαφορῶν βιβλίων τῶν Ἀγίων Γραφῶν, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐκ τῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, καὶ ἐξηγουμένη συντόμως καὶ σαφῶς πρὸς ἀκριβῆ κατανόησιν τοῦ ἐμπεριεχομένου θεοῦ νοήματος... Τὸ δὲ τρίτον τμήμα

μα ἀφιερῶται ειδικῶς εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν διδασκαλίαν τῆς Χριστιανικῆς ἠθικῆς, τῆς ὑπὸ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ διατυπωθείσης καὶ τεθησαυρισμένης ἐν ταῖς Ἁγίαις Γραφαῖς τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης... Τέλος ἐν τῷ τετάρτῳ τμήματι, προτιθεμένου ὡς τὰ πολλὰ κεμένου τινὸς κατ' ἐκλογὴν ἐκ τῶν Ἁγίων Γραφῶν καὶ προσηκόντως ἐξηγουμένου, θὰ δημοσιεύωνται ἄρθρα, διατριβαὶ καὶ πραγματεῖαι ἐπιστημονικαί, ἀναφερόμεναι εἰς τὰ ἱερὰ βιβλία τῶν Ἁγίων Γραφῶν, εἰς τὰ τῆς πίστεως καὶ εἰς τὰ τῆς θείας λατρείας καὶ Ἐκκλησίας, καὶ λαμβανόμεναι ἐξ ὅλων τῶν κλάδων καὶ μαθημάτων τῆς Χριστιανικῆς Θεολογίας καὶ διδασκαλίας. Καὶ περαιτέρω: «Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς διαίρεσεως τοῦ Περιδικοῦ εἰς τμήματα» ἐπιπροσθέτομεν δὲ εἰς ταῦτα καὶ ὄρους τινὰς οὐσιώδεις, τοὺς ὁποίους κρίνομεν ἐπ' ἀνάγκης νὰ δηλώσωμεν καὶ νὰ τηρήσωμεν ἀπαραβάτως, διότι οὗτοι ἔσονται τὰ οὐσιώδη γνωρίσματα τοῦ ἡμετέρου Περιδικοῦ. Α'. Ἡ Ὁρθοδοξία ἐν πᾶσι... Β'. Τὸ πνεῦμα τῆς πρᾶότητος καὶ τῆς εἰρήνης... Γ'. Ἡ σαφήνεια, τὸ εὐληπτόν καὶ ἡ ἀκρίβεια»²⁸.

Ἄπαντα τὰ ὡς ἄνω προγραμματισθέντα καὶ δηλωθέντα ὑπὸ τοῦ Γρηγορίου ἐτηρήθησαν ὄντως «ἀπαραβάτως» ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ὡραιότατα ἐκτυπωθὲν εἰς σειρὰν 7 ἐτῶν δίσηλον περιοδικὸν τοῦ «Ὁ Ἐξηγητῆς τῶν Ἁγίων Γραφῶν καὶ τῶν Χριστιανικῶν ἀληθειῶν», ὁ ὅλικός ἀριθμὸς τῶν ὀγδόου σχήματος σελίδων τοῦ ὁποίου ἀνήλθεν εἰς 2718!

Πρέπει νὰ σημειωθῇ ἐνταῦθα ὅτι ἡ δημοσιευμένη ὕλη εἰς τὸν «Ἐξηγητῆν τῶν Ἁγίων Γραφῶν» ἀναφέρεται εἰς ἅπαντας τοὺς ἐπὶ μέρους κλάδους τῆς Θεολογικῆς ἐπιστήμης, ὡς προαναφέρθη εἰς τὸ «Πρόγραμμα» αὐτοῦ. Πρὸς τούτοις τὸ περιοδικὸν ἐνέχει καὶ ἀντιπατικὸν χαρακτήρα. Ἡ παγκλαδικὴ Θεολογικὴ ὕλη αὐτοῦ μαρτυρεῖται ἀπὸ τοὺς «Πίνακας τῶν ἐμπεριεχομένων», οἱ ὁποῖοι, διὰ μὲν τὰ δύο πρῶτα ἔτη τῆς κυκλοφορίας αὐτοῦ, 1889 - 1890 (Α'), καὶ 1890 - 1891 (Β') καταχωρίζονται εἰς τὸ τέλος ἐκάστου τόμου κατὰ φυλλάδια, διὰ δὲ τὰ πέντε ἐπόμενα ἔτη, 1892 - 1896 (Γ' - Ζ'), καθ' ὕλην, ὡς «Ἐρμηνευτικά», «Περὶ προπαρασκευῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ», «Ἱστορικά», «Ἠθικά» καὶ «Διάφορα». Ὡσαύτως δημοσιεύονται καὶ μελέται ἢ ἄρθρα μεταφρασμένα «ἐκ τοῦ Ρωσικοῦ», ἢ «ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ», καθ' ὅσον ὁ Γρηγόριος, ὡς προαναφέρθη, ἦτο γνώστης τῆς ρωσικῆς (σλαωνικῆς), τῆς λατινικῆς καὶ τῆς γαλλικῆς γλώσσης. Ἀλλεπάλληλοι δημοσιεύσεις ἀναφέρονται εἰς θεομαῖς ἐκκλήσεις καὶ παρακλήσεις «πρὸς τοὺς ἀξιοτίμους κ.κ. Ἐπιστάτας τοῦ «Ἐξηγητοῦ τῶν Ἁγίων Γραφῶν» καὶ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας» (δεδομένου ὅτι αὕτη συνεξεδίδετο κατὰ φυλλάδια μετὰ τοῦ

«Ἐξηγητοῦ») νὰ ἐμβάσῃ τὰς συνδρομὰς τὸ δυνατόν ταχύτερον εἰς τὴν Διευθύνσιν τοῦ Περιδικοῦ». Πρὸς τοὺς συνδρομητὰς αὐτοῦ ἐκφράζονται πολλαὶς θεομαῖς εὐγνώμονες καὶ εὐγενεῖς εὐχαρισταί. Ἄλλοτε πάλιν ἐκφράζεται παράπονον διὰ τὴν μὴ ὑποβόησιν τῆς διαδόσεως τοῦ περιοδικοῦ. Δημοσιεύονται ὡσαύτως ἀρκεταὶ «Γνωστοποιήσεις» ἀφορῶσαι εἰς τὸν «Ἐξηγητῆν τῶν Ἁγίων Γραφῶν», Πατριαρχικαὶ καὶ Ἱεραρχικαὶ εὐαρέσκειαὶ πρὸς τὸν ἐκδότην αὐτοῦ «Ἀρχιμανδρίτην Γρηγόριον Ζιγαβηρόν», Νεκρολογίαι ἐντὸς πενθίμων πλαισίων, Βιβλιογραφίαι, Ἀγγελίαι κ.λ.π. Ἐκτὸς ἐλαχίστων δημοσιευμάτων, ἅπαντα τὰ δημοσιεύματα εἰς τὰς 2718 σελίδας τοῦ «Ἐξηγητοῦ τῶν Ἁγίων Γραφῶν» εἶναι καταπληκτικὴ καρποφορία τοῦ θεολογικωτάτου καὶ φιλοπονοτάτου Γρηγορίου.

Τὸ περιοδικὸν σύγγραμμα «Ὁ Ἐξηγητῆς τῶν Ἁγίων Γραφῶν» προσήλκυσε τὸ ἐνδιαφέρον ὅλων σχεδὸν τῶν ἐπὶ μέρους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὁ δὲ συντάκτης καὶ ἐκδότης αὐτοῦ Ἀρχιμ. Γρηγόριος Ζιγαβηρόνς ἔτυχεν εὐαρεσκείας, ἐπαίνου καὶ συμπαραστάσεως πρὸς εὐρείαν κυκλοφορίαν τοῦ περιοδικοῦ, χρονολογικῶς, ἀπὸ μέρους τῆς Α.Θ. Παναγιώτητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Νεοφύτου Η' (1891 - 1894)²⁹, τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Γερασίμου (1891 - 1896)³⁰, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐξαπολυσάσης καὶ σχετικῆν αὐτῆς Ἐγκύκλιον περὶ τοῦ περιοδικοῦ³¹, τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας Σπυρίδωνος (1891 - 1898)³², τοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης Σωφρονίου (1889 - 1893)³³, καὶ τῆς «Διοικούσης Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσσίας»³⁴. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Πασῶν τῶν Ρωσσιῶν Ἀλέξανδρος Γ' (1881 - 1894) κηδύθηκε τῆς προτάσει τοῦ (ἐν Μασσαλίᾳ) Γενικοῦ Προξένου καὶ τῆς συστάσει τῆς ἀγιοτάτης διοικούσης Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσσίας νὰ ἀπονεύμῃ τὸν χρυσοῦν τοῦ στήθους Σταυρόν» εἰς τὸν «Ἀρχισυντάκτην Πανοσιολογιώτα-

29) Ἀρχιμ. Γρηγορίου Ζιγαβηρόν, ἐνθα ἀνωτέρω, ἔτος Γ', ἀριθ. φύλλου 5, τῆς 15 Μαρτίου 1892, σελ. 65-66.

30) Ἀρχιμ. Γρηγορίου Ζιγαβηρόν, ἐνθα ἀνωτέρω, ἔτος Γ', ἀριθ. φύλλου 6, τῆς 30 Μαρτίου 1892, σελ. 81-83.

31) Ἀρχιμ. Γρηγορίου Ζιγαβηρόν, ἐνθα ἀνωτέρω, ἔτος Γ', ἀριθ. φύλλου 7, τῆς 15 Ἀπριλίου 1892, σελ. 97-100.

32) Ἀρχιμ. Γρηγορίου Ζιγαβηρόν, ἐνθα ἀνωτέρω, ἔτος Γ', ἀριθ. φύλλου 14, τῆς 30 Ἰουλίου 1892, σελ. 209-212.

33) Ἀρχιμ. Γρηγορίου Ζιγαβηρόν, ἐνθα ἀνωτέρω, ἔτος Γ', ἀριθ. φύλλου 15, τῆς 15 Αὐγούστου 1892, σελ. 225-226.

34) Ἀρχιμ. Γρηγορίου Ζιγαβηρόν, ἐνθα ἀνωτέρω, ἔτος Δ', ἀριθ. φύλλου 11, τῆς 15 Ἰουνίου 1893, σελ. 161-163.

28) Ἀρχιμ. Γρηγορίου Ζιγαβηρόν, «Ὁ Ἐξηγητῆς τῶν Ἁγίων Γραφῶν», ἔτος Α', ἀριθ. φύλλου 1, τῆς 15 Ἰουλίου 1889, σελ. 1-4.

τον Ἀρχιμανδρίτην Γρηγόριον Ζιγαβηρόν³⁵. Ἐπαινον διὰ τὸν «Ἐξηγητὴν τῶν Ἁγίων Γραφῶν» ἀπέστειλε καὶ ὁ Μητροπολίτης Λήμνου Ἀθανάσιος (1800 - 1899)³⁶.

Τὸ ἐν λόγῳ περιοδικόν, ἐκτὸς τοῦ ὅτι προσήλκυσε, ὡς προαναφέρθη, τὸ ἐνδιαφέρον ὄλων σχεδὸν τῶν ἐπὶ μέρους Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἐκυκλοφόρει εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς πέντε ἡπείρους, ὡς μαρτυρεῖται ἐκ σποραδικῶν πληροφοριῶν ἐν αὐτῷ εἰς τὰς «Εἰδοποιήσεις» περὶ λήψεως τῶν συνδρομῶν καὶ ἐν γένει ἐκ τῆς ἀλληλογραφίας³⁷.

Μία παράλληλος θεώρησις τοῦ περιοδικοῦ «Ὁ Ἐξηγητὴς τῶν Ἁγίων Γραφῶν» μετὰ τοῦ πρὸ αὐτοῦ κυκλοφορήσαντος ἐν Ἀθήναις Ἐκκλησιαστικοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος «Ἐὐαγγελικὸς Κήρυξ» (Α' περίοδος 1857 - 1868, καὶ Β' περίοδος 1869 - 1871) ὑπὸ τῶν Διονυσίου Κλεόπα, Κωνσταντίνου Κοντογόνου, Νικηφόρου Καλογεῶ καὶ Α. Σπαθάρη, καταδεικνύει τὴν ὑπάρχουσαν ἐν πολλοῖς ὁμοιότητα τῆς ὕλης ἀμφοτέρων τῶν περιοδικῶν τούτων καὶ δὴ εἰς ἀντιπαπικά μελετήματα, εἰς ἐρμηνευτικά τῆς Ἁγίας Γραφῆς, εἰς μεταφράσεις

35) Ἀρχιμ. Γρηγορίου Ζιγαβηρόν, ἐνθα ἀνωτέρω, ἔτος Α', ἀριθ. φύλλου 20, τῆς 30 Ὀκτωβρίου 1893, σελ. 305-306.

36) Ἀρχιμ. Γρηγορίου Ζιγαβηρόν, ἐνθα ἀνωτέρω, ἔτος Ζ', ἀριθ. φύλλου 7, Ἰουλίου 1896, σελ. 222-224.

37) Ἐνδεικτικῶς ἔλεπε Ἀρχιμ. Γρηγορίου Ζιγαβηρόν, ἐνθα ἀνωτέρω, ἔτος Α', ἀριθ. φύλλου 3, τῆς 15 Αὐγούστου 1889, σελ. 48, καὶ εἰς τὸ αὐτὸ ἔτος σελ. 64, 96, 112 κ.λπ.

Σημειωτέον ὅτι, ὁ ἐκ τῶν ἀδελφῶν τοῦ Γρηγορίου Ἀναστάσιος Ι. Σκυριανός φιλόλογος καθηγητῆς, εἶχε τὴν διεύθυνσιν καὶ τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ περιοδικοῦ «Ὁ Ἐξηγητὴς τῶν Ἁγίων Γραφῶν», διὰ τοῦτο ὁ Γρηγόριος τὸν εὐχαριστεῖ διὰ τῶν ἐξῆς: «Ἐνταῦθα ὁμολογοῦμεν δημοσίᾳ μετ' εὐχαριστήσεως τὴν πολλὴν εὐαρέσκειαν πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν κ. Ἀναστάσιον Ι. Σκυριανόν, ὁ ὁποῖος πλὴν τῆς διευθύνσεως καὶ τῆς ἀλληλογραφίας, ἔλαβε σπουδαῖον μέρος ἐν τῇ συντάξει τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμῶν περιοδικοῦ, καταβάλλων πλείστους ὄρους κόπους πρὸς τὴν συντάξιν τῶν τελευταίων τμημάτων τοῦ «Ἐξηγητοῦ» πάντοτε ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν καὶ τὰς ὁδηγίας ἡμῶν». («Ὁ Ἐξηγητὴς τῶν Ἁγίων Γραφῶν», ἔτος Β', ἀριθμ. φύλλου 24, τῆς 30 Ἰουλίου 1891, σελ. 386. Πρβλ. καὶ ἔτος ΣΤ', ἀριθ. φύλλου 11, Νοέμβριος 1895, σελ. 323, ἐνθα ἀναγράφεται ὅτι «Ὁ Ἐξηγητὴς» εἶναι «προῖον ἀπύτων κόπων καὶ εὐσεβοῦς συνεργασίας ἀπλῆς καὶ ταπεινῆς θυάδου ἀδελφῶν».) Ὁ

ἐκ τοῦ Ρωσικοῦ κ.λπ.³⁸. Ὡς γνωστὸν δέ, εἰς τὸν «Ἐὐαγγελικὸν Κήρυκα» ὁ Γρηγόριος ἐδημοσίευσεν τὰς ὡς ἄνω ὑπ' ἀριθ. 1 καὶ 2 μεταφράσεις αὐτοῦ ἐκ τοῦ λατινικοῦ.

Ἡ διακοπὴ τῆς ἐκδόσεως τοῦ «Ἐξηγητοῦ τῶν Ἁγίων Γραφῶν» ἐγένετο σὺν τῇ ἐκδόσει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 12 φύλλου αὐτοῦ τοῦ Δεκεμβρίου 1896 (ἔτος Ζ'), εἰς τὸ «Παράρτημα» τοῦ ὁποῖου καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον «Σπουδαία Γνωστοποιήσεις» ὁ Γρηγόριος γράφει: «Ζητήσαντες ἤδη συγγνώμην ἐν τῷ τελευταίῳ ἀριθμῷ τοῦ «Ἐξηγητοῦ» διὰ τὴν μεγάλην βραδύτητα τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ, δι' οὗς λόγους ἐκεῖ ἀναφέρομεν — ἐκ τῆς ἡμετέρας μακρᾶς ἀδιαθεσίας καὶ ἐκ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ εἰθισμένου ἡμῶν στοιχειοθέτου — καὶ τρέφοντες ἔτι μεγάλας ἐλπίδας, ὅτι ἡ συντήρησις τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμῶν περιοδικοῦ, τοῦ προσφιλοῦς «Ἐξηγητοῦ τῶν Ἁγίων Γραφῶν», ἦτο δυνατὴ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἀκλονήτως, σήμερον δηλοῦμεν, ὅτι μετὰ βαθυτάτης καὶ ἐγκαρδίου λύτης ἀποφασίζομεν νὰ διακόψωμεν προσωκαίρως τὴν ἐκδοσιν αὐτοῦ. Καὶ πολλοὶ μὲν εἶναι οἱ λόγοι, οἱ ἐπιβάλλοντες εἰς ἡμᾶς τὴν ἀκουσίαν ταύτην διακοπὴν· ἀλλ' εὐχόμεθα ἐγκαρδίως εἰς τὸν πανάγαθον Θεὸν ἡμῶν, ἵνα εὐδοκήσῃ νὰ ἐπαναλάβωμεν μετὰ τινα χρόνον τὴν προσφιλεῖ καὶ θεάρεστον ἡμῶν ἐργασίαν ἐν τῷ ἀμπελῶνι τοῦ Κυρίου, ἐξ ἧς ἱκανὴν ἔδρεπον τὴν ἠθικὴν καὶ θρησκευτικὴν ὠφέλειαν οἱ φιλευσεβεῖς ἀναγνώσται τοῦ «Ἐξηγητοῦ τῶν ἁγίων Γραφῶν». Ἡ ἐκδοσις ὅμως αὐτοῦ δὲν ἐπανελήθη ἀτυχῶς.

(Συνεχίζεται)

† Ο ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἀναστάσιος Ι. Σκυριανὸς ἐδημοσίευσεν ἐνυπογράφως μελέτην ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὰ προσόντα τοῦ κατωτέρου κλήρου ἡτοι τῶν ἱερέων» εἰς τὸν «Ἐξηγητὴν τῶν Ἁγίων Γραφῶν» (ἔτος ΣΤ' ἀριθ. φύλλου 8, Αὐγούστου 1895, σελ. 243 κ. ἐξῆς).

38) Ἐνδεικτικῶς ἔλεπε «Ἱστορία τοῦ παρὰ τοῖς Ἀττίνοις νέου δόγματος τῆς ἀπίλου συλλήψεως τῆς ἀγίας Ἄννης» ἐν «Ἐδαγγελικὸς Κήρυξ», ἔτος Α' (1857), φύλλου 3ον, σελ. 262 - 275. — «Περὶ τῶν ψευδαιδεωδῶν διατάξεων» ἐν «Ἐδαγγελικὸς Κήρυξ», Ε' (1861), σελ. 297 κ. ἐξῆς. — «Ἡ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία μετὰ τῶν περὶ πρωτείων ἀπακρίσεων καὶ τῆς δικαζομένη ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἰππολύτου» ἐν «Ἐδαγγελικὸς Κήρυξ» ΣΤ' (1862), σελ. 433 κ. ἐξῆς. — «Περὶ τῆς βίβλου τῶν Κριτῶν» ἐν «Ἐδαγγελικὸς Κήρυξ» ἔτος Α' (1857), σελ. 440 κ. ἐξῆς. — «Ἐρμηνεία τοῦ Η' Ψαλμοῦ» ἐν «Ἐδαγγελικὸς Κήρυξ», ἔτος Α' (1857), σελ. 513 κ. ἐξῆς.

Ο ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΛΟΥΒΑΡΙΣ

ΩΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ ΚΑΙ ΟΔΗΓΟΣ

(*Εὐλαβικὸν Μνημόσυνον ἐξ ἀφορμῆς τῆς συμπληρώσεως 20 ἐτῶν ἀπὸ τὴν ἐκδημία του πρὸς Κύριον*).

Τὴν 26ῃ Μαρτίου 1961 ὁ Νικόλαος Λούβαρις ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον. Τὴν ἐπομένην, κατόπιν εἰσηγήσεως τοῦ κ. Π. Κανελλοπούλου, ἀντιπροέδρου τῆς κυβερνήσεως, κηδεύτηκε μετ' δημοσίου δαπάνης καὶ ἀπεδόθησαν στὸν νεκρὸ τιμὲς ὑπουργοῦ ἐν ἐνεργείᾳ. Χιλιάδες Ἑλλήνων καὶ πολλοὶ ξένοι συγκεντρώθηκαν, γιὰ νὰ τὸν προπέμψουν στὸν τόπο τῆς αἰωνίας ἀναπαύσεως.

Ὅταν τὸ 1962 ὁ χαράσων τις γραμμὲς αὐτὲς δημοσίευσε τὸ βιβλίον του «Ἡ φιλοσοφία τῆς Θρησκείας τοῦ Karl Jaspers», τὸ ἀφιέρωσε στὸν Νικόλαο Λούβαρι. Στὸν Πρόλογο τοῦ βιβλίου αὐτοῦ σημειώθηκαν τὰ ἑξῆς: «Ἡ παρούσα μελέτη ἀφιερῶται μετ' εὐγνωμοσύνης εἰς τὴν ἱεράν μορφήν τοῦ ἀειμνήστου Καθηγητοῦ καὶ Ἀκαδημαϊκοῦ Νικολάου Λούβαρι, διότι οὗτος ὑπῆρξε προσφιλὴς μου διδάσκαλος καὶ ὁ ἐν Ἑλλάδι ἐνθουσιώδης εἰσηγητὴς τῆς Φιλοσοφίας τῆς Θρησκείας».

Χαίρω, γιὰ τὸ παρὸν ἄρθρον μοῦ δίδει τὴν εὐκαιρία νὰ προχωρήσω πέραν ἀπὸ ὅσα σημείωσα στὸν Πρόλογο ἐκεῖνο καὶ νὰ ὑπομνήσω συνοπτικὰ τὰ κυριότερα χαρακτηριστικὰ τοῦ πνευματικοῦ πορτραίτου τοῦ Νικολάου Λούβαρι, πὺν ὑπῆρξε ἀληθινὸς διδάσκαλος καὶ ὁδηγός.

Ὁ ὑπογραφομένος ἐντρυφῆσε στὴν θεολογικὴ καὶ φιλοσοφικὴ του διδασκαλία τόσο στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, στὴν ὁποία φοίτησε, ὅσο καὶ στὴν Νομικὴ Σχολή, στὴν ὁποία μετέβαινε ὡς ἀκροατὴς του. Πάντοτε θεωροῦσε ὡς μεγάλη ἀπώλεια τὸ νὰ χάσῃ ἔστω καὶ ἓνα ἀπ' τὰ μαθήματα ἢ μιὰ ἀπ' τὶς διαλέξεις του. Ὁ Νικόλαος Λούβαρις τοῦ ἔκαμε τὴν τιμὴ νὰ τὸν ἐπιλέξῃ ὡς Βοηθὸ του στὴν ἔδρα τῆς Φιλοσοφίας καὶ τῶν Πνευματικῶν Ἐπιστημῶν στὴν Πάντειο Ἀνωτάτη Σχολὴ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν. Ἡ στενὴ προσωπικὴ σχέση μαζί του βοήθησε ἔτσι τὸν γράφοντα νὰ ὀλοκληρώσῃ τὴν εἰκόνα γιὰ τὸ μεγαλεῖο τῆς προσωπικότητος τοῦ ἀειμνήστου Καθηγητοῦ καὶ Ἀκαδημαϊκοῦ.

Ὁ Ν. Λούβαρις ἀληθινὰ ὑπῆρξε μεγάλος διδάσκαλος καὶ ὁδηγός γιὰ ὅλους τοὺς Ἑλληνες. Κυριολεκτικὰ ἦταν ρηξικέλευθος σκαπανεὺς σὲ πολλοὺς το-

μεῖς, οἱ κυριότεροι ἀπ' τοὺς ὁποίους —ὅπως ἀποτυπώθηκαν ζωηρὰ στὴ συνείδηση καὶ στὴ μνήμη τοῦ γράφοντος— εἶναι οἱ ἑξῆς:

1) Ὁ Ν. Λούβαρις, πὺν εἶχε καταπληκτικὴ πολυμέρεια καὶ πολυγλωσσία, ἦταν ὑπόδειγμα ὀλοκληρωμένου ἐπιστήμονος. Ἐνσάρκωνε καὶ μετέδιδε καὶ στοὺς ἄλλους τὸ ἰδεῶδες τῆς ἀληθινῆς μορφώσεως, σύμφωνα πρὸς τὸ ὁποῖο ἀπαιτεῖται ἱκανοποίηση ὄλων τῶν ἐμφύτων ἀξιολογικῶν τάσεων τῆς ψυχῆς.

2) Ὁ Ν. Λούβαρις καλλιεργοῦσε τὴ συνείδηση τῆς ὑπεροχῆς τῆς Θεολογίας ἀπέναντι σ' ὅλες τὶς ἄλλες ἐπιστῆμες. Χαρακτηριστικὸ εἶναι τὸ κύκνειο ἄσμα του γιὰ τὴν Θεολογία, ὅπως τὸ παρουσίασε στὸν γράφοντα λίγες μέρες πρὶν ἀπ' τὴν ἐκδημία του πρὸς Κύριον. Ἀπ' τὴν Θεσσαλονίκη, ὅπου τότε ὑπηρετοῦσα στὸ Ἀριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, εἶχα ἔλθει γιὰ κάποια ὑπόθεση στὴν Ἀθήνα καὶ τὸν εἶχα ἐπισκεφθῆ στὸ κρεββάτι τῆς ἀσθενείας, ἀπ' τὸ ὁποῖο δὲν ἐπρόκειτο πλέον νὰ σηκωθῆ. Διατηροῦσε ὅλη τὴν φωτεινὴ διαύγεια καὶ τὴ φρεσκάδα τοῦ πνεύματός του καὶ μοῦ ἐξιστοροῦσε μετ' πικρία θλιβερὰ περιστατικὰ στὴ ζωὴ μερικῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν θεολογικῶν κύκλων. Ὅταν τέλειωσε τὴν ἐξιστορήσῃ του, μοῦ προσέθεσε: «Δὲν σοῦ εἶπα ὅλα αὐτὰ, γιὰ νὰ σὲ ἀπογοητεύσω. Σὲ βεβαιῶνω, πὺς ἂν ἦταν δυνατὸ νὰ ξαναγεννηθῶ καὶ ν' ἀρχίσω ἐκ νέου τὶς σπουδές μου, πάλι στὴν Θεολογία θὰ ἔδινά τὴν π ρ ο τ ῖ μ η σ ῆ μ ο υ».

Ὁ Λούβαρις ἐνοιωθε ἀληθινὴ ὀδύνη, ὅταν ἐβλεπε ὅτι ἡ Θεολογία ἐκφυλιζόταν, ὅπως ἔγραφε, σὲ φράσεις, πὺν «αἰωροῦνται ὡς πομφόλυγες ἄνευ τινὸς περιεχομένου» ἢ σὲ μιὰ τεχνικὴ «τοῦ ταξινομεῖν ἀπέραντον τερθραῖαν λέξεων» ἢ σὲ «φατρίας καὶ πείσματα» (Πρὸβλ. τὴ μελέτη του «Θρησκεία καὶ Θεολογία»).

3) Ὁ Ν. Λούβαρις, συνδυάζοντας τὶς θεολογικὲς του ἐνασχολήσεις μετ' καταπληκτικὴ φιλοσοφικὴ μόρφωση ἔργῳ καὶ λόγῳ μετέδιδε σὲ ὅλους τὴν πεποίθηση, ὅτι στοὺς διαφόρους κλάδους τῶν ἐπιστημῶν διατρέπουν ἐκεῖνοι, πὺν ἔχουν γενικὴ φιλοσοφικὴ μόρφωση καὶ μποροῦν νὰ ἐντάσσουν τὴν ἐπιστημονικὴ τους εἰδικότητα σὲ εὐρύτερες πνευματικὲς συναρτήσεις.

4) Ὁ Ν. Λούβαρις ἔπαιξε πρωτοποριακὸ ρόλο στὴν καλλιέργεια τοῦ φιλοσοφικοῦ στοχασμοῦ στὸν τόπο μας καὶ στὴν ἀνάπτυξη τῶν φιλοσοφικῶν σπουδῶν. Εἶχε καὶ μετέδιδε ὀλοκληρωμένη καὶ ξεκαθαρισμένη γνώση τῶν φιλοσοφικῶν προβλημάτων. Ἄν συχνὰ στὸν

τόπο μας διδάσκαλοι τῆς Φιλοσοφίας συγγέουν τὸ οὐσιώδες καὶ τὸ ἐπουσιώδες ἢ διακρίνονται γιὰ τὴν ἀσάφεια καὶ τὴν παρουσίαση ἀχώνευτης φιλοσοφικῆς σκέψεως ἢ προσκολλῶνται μονομερῶς καὶ ἐξεζητημένα σὲ ὀρισμένα φιλοσοφικά ρεύματα εἰς τρόπον ὥστε οἱ ἴδιοι καὶ οἱ μαθητές τους ἢ οἱ ἀναγνώστες τους νὰ χάνουν ἀπ' τὸ ὀπτικό τους πεδίο τὴν ἐποπτεία τοῦ Ὁλοῦ τῆς φιλοσοφικῆς προβληματολογίας, ἀντίθετα ὁ Λούβαρις —τόσο στὰ φιλοσοφικά του μαθήματα ἢ στὶς διαλέξεις καὶ ραδιοφωνικὲς ὁμιλίαις του, ὅσο καὶ στὰ σχετικὰ δημοσιεύματά του— μὲ ἀπαράμιλλη ἀφομοιωτικὴ δύναμη, σαφήνεια, κριτικὴ παρουσίαση καὶ συσχέτιση τῶν ἐπὶ μέρους προβλημάτων πρὸς τὴν ὀργανικὴ ὁλότητα τῆς Φιλοσοφίας ὑπῆρξε ὁ φωτισμένος ἐκλεκτικὸς φιλόσοφος καὶ ὁ ἀληθινὸς μύστης καὶ ἱεροφάντης, πού μουσσε μέσα στὰ ἄδυτα τοῦ φιλοσοφικοῦ «θαυμάζειν» καὶ «ἐξετάζειν». Δὲν θὰ ἦταν ὑπερβολὴ νὰ ἰσχυρισθοῦμε, ὅτι ὁ Ν. Λούβαρις στὸν τομέα τῆς Φιλοσοφίας ὑπῆρξε ἀληθινὸς διδάσκαλος τοῦ Γένους.

5) Ὁ Ν. Λούβαρις ἦταν ἐξαιρετικὸς διδάσκαλος καὶ ἀπὸ ἄποψη αἰσθητικῆς. Μέσα του ἔκρυβε καλλιτεχνικὸ ἄριστον, πού ἐκδηλώνονταν στὴν ποιητικὴ, σαγηνευτικὴ καὶ συναρπαστικὴ μορφή τοῦ θεολογικοῦ ἢ φιλοσοφικοῦ στοχασμοῦ καὶ λόγου του. Κάθε μάθημα ἢ ὁμιλία του δὲν ἦταν μόνο ἱερὴ μυσταγωγία, πού μεταρσίωνε σὲ σφαίρες ὑπερβατικῆς, μὰ δημιουργοῦσε καὶ ὑποβλητικὴ αἰσθητικὴ ἀτμόσφαιρα. Ἡ αἰσθητικὴ ἀγαλλίαση, τὴν ὁποία δημιουργοῦσε, κορυφωνόταν, ὅταν διαπραγματευόταν ζητήματα τῆς Τέχνης ἢ ὅταν ἀνέλυε τὸ ἔργο μεγάλων λογοτεχνῶν (λ.χ. τοῦ Γκαίτε, τοῦ Ρίλκε κ.ἄ.). Ἀκόμη λ.χ. ἀντιχοῦν στ' αὐτὰ τοῦ γράφοντος οἱ στίχοι ἀπ' τὸ τραγούδι τῆς Σολβεῖγ στὸν «Πέερ - Γκύντ» τοῦ Ἰψεν, πού τόσο εὔστοχα καὶ παραστατικὰ ἀνέλυε κ' ἐρμήνευε ὁ Λούβαρις.

6) Ὁ Ν. Λούβαρις δίδαξε τὶς προϋποθέσεις τῆς ὀρθῆς ἐρμηνείας ὄλων τῶν πνευματικῶν δημιουργημάτων. Πάντοτε μετέδιδε τὴν πεποίθησή, πὼς γιὰ νὰ ἐρμηνεύσωμε καὶ κατανοήσωμε ἱκανοποιητικὰ ἕνα πνευματικὸ φαινόμενο καὶ νὰ ἐπιτύχωμε τὴ μέθεξή σ' αὐτό, πρέπει καὶ μέσα στὴν ψυχὴ μας νὰ πάλλωνται ἀντίστοιχες πρὸς αὐτὸ χορδές, πρέπει νὰ ὑπάρχη συνήχηση μεταξὺ ὑποκειμενικοῦ καὶ ἀντικειμενικοῦ πνεύματος.

7) Ὡς θιασώτης τοῦ ἀληθινοῦ καὶ ὑγιοῦς μυστικισμοῦ ὁ Ν. Λούβαρις χειραφετοῦσε ἀπὸ κάθε μορφή τοῦ νοσηροῦ μυστικισμοῦ, πού ἀποξενώνει ἀπ' τὶς πολιτιστικὰ ἀξίες καὶ τὸ κοινωνικὸ περιβάλλον. Ὁ ἀείμνηστος διδάσκαλος εἶναι στὸν τόπο μας ἕνας ἀπ' τοὺς κυρίους θεμελιωτῆς τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Πολιτισμοῦ.

8) Κύριο χαρακτηριστικὸ τῆς προσωπικότητος τοῦ Ν. Λούβαρις ἦταν ἡ ἔλλειψη κάθε ἀλαζονικοῦ φρονήματος κ' ἡ βαθειὰ ταπεινοφροσύνη, πού τὸν ἔκανε νὰ μὴ νοιώθῃ ποτὲ τὸν ναρκισσισμό τῆς αὐτάρκειας καὶ τῆς πληρότητος. Πάντοτε ἔνοιωθε ὡς ὀδοιπόρος. Μαζὶ μὲ τὸν θεόπνευστο συγγραφέα τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς δίδασκε πὼς «οὐκ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πό-

λιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν» (Ἐβρ. 13, 14). Σὲ ὄλο τὸ ἔργο τοῦ Ν. Λούβαρις πάλλωνται καὶ σκιροῦν τὸ συναίσθημα τοῦ παροδικοῦ, ὁ πόθος τῆς αἰωνιότητος καὶ ἡ λεπτὴ ἐκείνη μελαγχολία, τὴν ὁποία ἐξεδήλωνε ὁ ἅγιος Αὐγουστίνος, πού στὴν ἀρχὴ τῶν «Ἐξομολογήσεών» του ἔγραφε: «Γιὰ Σένα, ὦ Θεέ, μᾶς ἐπλασες» καὶ εἶναι ἀνήσυχη ἡ καρδιά μας ὡς ὅτου ἀναπαυθῆ σὲ Σένα».

Ἡ ἀσίγαστη νοσταλγία τοῦ Λούβαρις γιὰ τὸ ἄπειρο ἐκφράζεται ἀναρίθμητες φορὲς στὸν ἀριστοτεχνικὸ προφορικὸ καὶ γραπτὸ λόγο του. Χαρακτηριστικὰ μᾶς ὑπενθυμίζει τὸν ὠραῖο στόχο τοῦ Jørgen Moe: «καὶ στὴν ψυχὴ σου ὑπάρχει μιὰ ἄκρη ἀπὸ χροῶμα γαλάζιας λαχτάρας», γιὰτί ὅπως τονίζει κ' ὁ Ἰψεν, «συγγενεύομε λίγο μὲ τὴν θάλασσα καὶ τὸν οὐρανό». Ἔτσι ἐξηγεῖται ὁ πόθος πρὸς τὸ μακρυνό, πρὸς τὸ Ἐπέκεινα:

«Πάντα λαχταρᾷ τὸ μακρυνό ἢ καρδιά,

Πρὸς τὸ μακρυνό νὰ πετάξῃ γυρεύει.

Νὰ λυτρωθῆ ἀπ' τὸν ἑαυτὸ τῆς ζητᾶ».

(«Μεταξὺ δύο κόσμων», Ἀθῆναι 1949, σ. 23 καὶ 331).

9) Ἡ συναίσθηση τῆς παροδικότητος ἔκανε τὸν Ν. Λούβαρις νὰ ἔχη ἀδιάκοπη ἐπαφὴ μὲ τὴν πεμπτοῦσία τῆς σκέψεως τῶν μεγάλων πνευμάτων. Στους χώρους γύρω ἀπ' τὸ Ζάππειο ἢ στὰ Προπύλαια τοῦ Πανεπιστημίου βλέπαμε πάντοτε τὸν Λούβαρις νὰ περπατῆ κρατώντας καὶ διαβάζοντας κάποιο ἔργο μεγάλου φιλοσόφου ἢ λογοτέχνη.

Ἐνα καλοκαιριάτικο ἀπόγευμα τῆς ἐποχῆς τῆς Κατοχῆς, κατὰ τὴν ὁποία ὁ Λούβαρις κυριολεκτικὰ θυσίασε τὸν ἑαυτὸ του καὶ σήκωσε σταυρὸ μαρτυρίου, ἀνέβηκε γιὰ νὰ διανυκτερεύσῃ καὶ ξεκουρασθῆ στὴν Ἱερὰ Μονὴ Πεντέλης, στὴν ὁποία ἔτυχε νὰ φιλοξενηθῆ καὶ ὁ γράφων. Τὴν ὥρα τοῦ δειλινοῦ τὸν συνάντησα σὲ μιὰ γωνιά ἔξω ἀπ' τὸ γραφεῖο τοῦ ἡγουμένου νὰ εἶναι βυθισμένος στὴ μελέτη ἐνὸς ποιήματος τοῦ Γκαίτε. Σ' ἕνα διάλειμμα τῆς μελέτης τοῦ μου εἶπε: «Εἶναι τόσο σύντομη ἡ ζωὴ μας, πού δὲν μᾶς φθάνει νὰ μελετήσωμε τὰ ἔργα ὄλων τῶν μεγάλων. Γι' αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ τὴν σπαταλᾶμε στὴν ἀνάγνωση ἀσημάντων ἔργων. Πρέπει νὰ ἀξιοποιοῦμε τὸν λιγοστὸ χρόνον μας ἐρχόμενοι σὲ ἐπαφὴ μόνον μὲ τὰ πνευματικὰ ἔργα τῶν μεγάλων δημιουργῶν».

10) Ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα νὰ ἔχη ἐνοποιηθῆ πνευματικὰ ἡ Εὐρώπη καὶ νὰ γίνῃ προσπάθεια προσδιορισμοῦ τῆς συμβολῆς τῶν διαφόρων πρωταγωνιστῶν τῆς, τὸ ἔργο τοῦ Ν. Λούβαρις ἀσφαλῶς θὰ τιμηθῆ ιδιαίτερα. Ἡ ὑπ' αὐτοῦ προβολὴ στὴν Δύση τοῦ ἑλληνορθόδοξου ιδεώδους ἢ διδασκαλία του γιὰ τὴν εὐρωπαϊκὴ φιλοσοφία, λογοτεχνία καὶ λοιπὴ τέχνη οἱ ἐξαιρετικὲς «νοσταλγικὲς περιπλανήσεις» του στὶς διάφορες εὐρωπαϊκὰς χώρες, πού τὸν ὀδήγησαν σὲ νὰ γράψῃ ἀριστουργηματικὰ καὶ βαθυστόχαστες ταξιδιωτικὰς ἐντυπώσεις, καὶ ἡ καρποφόρα φιλία του μὲ μεγά-

«ΕΙΣ ΕΡΓΟΝ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ», (Ἐφεσ. δ' 13)

Ἐκθεσις Πεπραγμένων τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»

(Ἀπὸ Αὐγ. 1977 ἕως Αὐγ. 1980). *

ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ Ἐπισκόπου Ἀνδρούσης Ἀναστασίου
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

II

Β' ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ — ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ

Ἡ Α.Δ. διατηρεῖ τὸ μόνον ὀργανωμένον τυπογραφεῖον-βιβλιοδετεῖον εἰς τὸν χῶρον τῆς ἑλληνοφώνου Ἐκκλησίας (διαθέτει 3 ἐπίπεδα πιεστήρια, 1 ὄψοφ, 2 λιντυπίας, 1 συγκρότημα μονοτυπίας, πλήρες στοιχειοθετεῖον, 2 διπλωτικὰς μηχανάς, 2 κοπτικὰς μηχανάς, 1 ραπτικὴν σύρματος, 1 ραπτικὴν κλωστήν, 1 σφυριστικὴν, 1 περφορέ, 1 χρυσοτυπικὴν μηχανήν). Οὕτως ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐκδίδῃ τὰ ἐντυπὰ της χωρὶς νὰ ἐξαρτᾶται ἀμέσως ἀπὸ ξένα τυπογραφεῖα.

Εἰς τὸ ἰδιόκτητον τυπογραφεῖον τῆς Α.Δ., πλήν τῶν ἰδικῶν της ἐκδόσεων, ἐκτυποῦνται τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία», «Ἐφημέριος», ἢ «Ἐπετηρὶς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν», τὰ περιοδικὰ ὀρισμένων Ἱ. Μητροπόλεων, ὅπως: «Ἐλευθερώτρια» τῆς Ἱ. Μ. Ἀττικῆς, «Ἐπιστάσια» τῆς Ἱ.Μ. Κίτρους, «Ἀλιεύς» τῆς Ἱ.Μ.

Κυνουρίας, «Γνωριμία» τῆς Ἱ.Μ. Ἀλεξανδρουπόλεως, «Μεταμόρφωσις» τῆς Ἱ.Μ. Σάμου, τὸ ἐνημερωτικὸν φυλλάδιον τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., «Μέριμνα», εἰς 10.000 ἀντίτυπα, τὸ περιοδικὸν «Ὀλυμπιάς» τῆς Α.Σ.Α.Ν., ἑκτακτὰ φυλλάδια ὅπως τὸ «Πρὸς τὸν λαὸν» τῆς Δ.Ι.Σ. Ἐπίσης, ἀκολουθίαι καὶ βιβλία διαφόρων Μητροπόλεων κ.ἄ. Προσέτι ἐκτυποῦνται: ἐπιστολόχαρτα, φάκελλοι, ἐντυπα ἀποδείξεων, προσκλήσεις κ.τ.λ. τῶν διαφόρων Ὑπηρεσιῶν τῆς Α.Δ. Δ.Ι.Σ., ΟΔΕΠ.

Ἐνδεικτικῶς σημειοῦται ὅτι κατὰ τὸ 1979 ἐτυπώθησαν συνολικῶς 1.200 τυπογραφικὰ φύλλα διαφόρων βιβλίων καὶ περιοδικῶν εἰς 4.075.100 ἀντίτυπα, ἐκπροσωποῦντα συνολικῶς 14.350.000 ἐκτυπωτικὰς ἐπιφανείας.

Ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς ἀνανεώσεως τοῦ τυπογραφείου ἠγοράσθη φωτομεταφορεῖον καὶ ἀπεφασίσθη νὰ ἀγορασθῇ συγκρότημα φωτοστοιχειοθεσίας. Ἐπίσης ἐχρωματίσθησαν ἐκ νέου οἱ χῶροι ὅπου στεγάζεται σήμερον τὸ τυπογραφεῖον. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ἐνεργείας πρὸς ἀνοικοδόμησιν νέας τυπο-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 111 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 5-6 τεύχους.

λες προσωπικότητες τῆς Εὐρώπης, πὺν τὸν θαύμαζαν, εἶναι ἀσφαλῶς μερικοὶ ἀπ' τοὺς θεμελίους λίθους τῆς πνευματικῆς ἀνταλλαγῆς καὶ προσεγγίσεως τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν.

11) Ὁ Ν. Λούβαρις ὑπῆρξε ἀπολογητὴς τοῦ Χριστιανισμοῦ κατὰ τρόπον συγχρονισμένο. Ὅλα τὰ ἔργα του ἀποσπνέουν τὸ ἄρωμα τῆς ἀνώτερης θρησκευτικότητος καὶ ἀντικρούουν τὸν ὕλισμὸν καὶ τὸν νατουραλισμὸν.

12) Ὁ Ν. Λούβαρις μετέδιδε τὴν πεποίθησιν, πὺς ἡ καλύτερη ἀπόδειξις τῆς ἀλήθειας τῆς Θρησκείας καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ θρίσκειται «οὐκ ἐν πειθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει Πνεύματος καὶ δυνάμεως» (Α' Κορ. 2, 4). Ἡ ἀπόδειξις αὐτὴ στηρίζεται στὴν ἄμεση βιωματικὴ ἐμπειρία καὶ στὴν ἀρχή, κατὰ τὴν ὁποία «ὅ,τι ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα ἐπιτεύγματα τόσον μεγάλα καὶ τόσον μοναδικά, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι πλάνη ἢ αὐταπάτη» («Μεταξὺ δύο κό-

σμων», σελ. 307). Ἡ ἀπόδειξις αὐτὴ γίνεται ὀλοφάνερη πρὸ πάντων μέσα στὸν πόνο καὶ στὶς ἀντιξοότητες τῆς ζωῆς, πὺν θέτουν τὸ πρόβλημα τῆς Θεοδικίας. Τότε ὁ πιστὸς ἀντιτάσσει τὸ «μολαταῦτα» τῆς ζωντανῆς πίστεως. Ὁ Λούβαρις ἐπὶ τοῦ προκειμένου συνήθιζε νὰ παρουσιάσῃ ὡς ἕξοχο πρότυπο τὸν πονεμένο Μπετόβεν, πὺν στὸν «ῦμνο τῆς χαρᾶς» τῆς 9ης του συμφωνίας διδάσκει ὄλους τοὺς θλιμμένους ἀδελφοὺς του μὲ τὰ λόγια τοῦ Σίλλερ: «Κουράγιο, ἀδέλφια, πάνω ἀπ' τὰ σύννεφα, πάνω ἀπ' τ' ἄστρα ὑπάρχει ἕνας ἀγαθὸς Πατέρας».

Στοὺς κόλπους τοῦ ἀγαθοῦ αὐτοῦ Πατέρα ἀναπαύεται τώρα ἡ ὥραία καὶ εὐγενικὴ ψυχὴ τοῦ ἀξέχαστου Διδασκάλου. Αἰωνία ἡ μνήμη του!

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

γραφικής μονάδος εις 'Αγ. Βαρβάραν, βλ. κατωτέρω παράγρ. ΙΕ', β.

Διά την κοστολόγησιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Α.Δ. συμφώνως πρὸς τὰ σύγχρονα οἰκονομικὰ δεδομένα, λειτουργεῖ εἰδικὸν *Γραφεῖον Κοστολογήσεως*. Τοῦτο συγκεντρώνει τὰ ἡμερήσια δελτία παραγωγῆς τῶν ἐργαζομένων, κωδικοποιεῖ τὰς ὥρας παραγωγῆς, συνάγει τὸ τελικὸν κόστος ἐκδόσεως ὄλων τῶν ἐντύπων τῶν ἐκτυπομένων εἰς τὴν Α.Δ. καὶ καταρτίζει ἀπολογισμὸν λειτουργικότητος τῆς τυπογραφικῆς μονάδος. Τὸ ἐν λόγῳ Γραφεῖον ἐφοδιάζει τὴν διοίκησιν μὲ τοὺς ἀναγκαίους δείκτας ἀποδοτικότητος τοῦ ὄλου ἐκδοτικοῦ κυκλώματος καὶ ἀποτελεῖ ὄργανον ἐλέγχου τῶν οἰκονομικῶν τῆς ἐκδοτικῆς δραστηριότητος τῆς Α.Δ.

Γ' ΜΟΝΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ - ΔΙΑΔΟΣΕΩΣ ΕΝΤΥΠΟΥ

Πρὸς διάθεσιν τῶν ἐκδόσεών της καὶ γενικώτερον τοῦ χριστιανικοῦ ἐντύπου, βυζαντινῶν εἰκόνων, δίσκων, ταινιῶν βυζαντινῆς μουσικῆς κ.τ.λ., ἡ Α.Δ. διατηρεῖ βιβλιοπωλεῖον εἰς τὸ κέντρον τῶν Ἀθηνῶν (Δραγατσανίου 2, Πλ. Κλαυθμῶνος) καὶ τμήμα κεντρικῆς διαθέσεως τῶν ἐκδόσεών της.

α) Ἀξιόλογοι ἐνέργειαι τῆς ἐξελίξεως τοῦ Βιβλιοπωλείου ὑπῆρξαν: 1. Ἡ ὀργανωτικὴ ἀνανέωσις του διὰ τῆς υἰοθετήσεως συστήματος νέων κωδικῶν ἀριθμῶν καὶ τῆς προμηθείας ἠλεκτρονικῆς ταμειακῆς μηχανῆς (μικροῦ ἠλεκτρονικοῦ ἐγκεφάλου τύπου TEC MA173), διὰ τῶν ὁποίων ἐσυστηματοποιήθη καὶ ἠπλουστεύθη ἡ ὅλη διαδικασία πωλήσεως καὶ κρατήσεως βιβλίων, συγχρόνως δὲ διηκολύνθη ἡ ἐξυπηρέτησις τῶν πελατῶν. 2. Ἡ νέα ἐπίπλωσις διὰ τῆς ὁποίας ἐπετεύχθη ἡ καλύτερα χρησιμοποίησις τοῦ χώρου. 3. Ἡ ἀνάπτυξις τμήματος ξενογλώσσου ὀρθοδόξου ἐντύπου (εἰς τὴν ἀγγλικήν, γαλλικὴν καὶ γερμανικὴν).

Ἡ ὅλη πρόοδος τῆς κινήσεώς του ἐμφαίνεται εἰς τὴν αὔξησιν τῶν ἐσόδων μὲ ἐτήσιον ρυθμὸν 27, 25% (1978: δρχ. 4.824.000· 1979: δρχ. 6.500.000· 1980 ἕως 31.7: δρχ. 3.492.061 ἔναντι 2.711.615 τῶν ἀντιστοίχων μηνῶν τοῦ παρελθόντος ἔτους). Εἰς τὰς πωλήσεις τῶν ἐκδόσεων τῆς Α.Δ. καθιερώθη σύστημα δελτίου ἀποκομμάτων (κουπονίων), βάσει τοῦ ὁποίου οἱ πελάται οἱ ὁποῖοι ἀγοράζουν βιβλία τῆς Α.Δ. ἀξίας δρχ. 3.300 καὶ ἄνω, δικαιούνται νὰ λάβουν δωρεάν βιβλία ἀξίας δρχ. 400 ἐκ τῶν ἐκδόσεων τῆς Α.Δ.

Ἐχει ἀποφασισθῆ ἡ δημιουργία κινητοῦ βιβλιοπωλείου τῆς Α.Δ. δι' ἀγορᾶς εἰδικοῦ ὀχήματος, ἀλλ' ἡ οἰκονομικὴ στενότης διὰ νέας ἐπενδύσεις ἀναστέλλει τὴν πραγματοποιήσιν τοῦ σχεδίου.

(Περὶ τῶν προσπαθειῶν διὰ τὴν ἀνέγερσιν νέου κτιρίου βιβλιοπωλείου καὶ ἐκθέσεων, βλ. κατωτέρω ΙΕ', γ).

β) Ἀπὸ τὸ Τμήμα κεντρικῆς διαθέσεως διεκπεραιώνονται ὄλαι αἱ παραγγελίαι χονδρικῆς πωλήσεως, διενεργοῦνται ἐπίσης πωλήσεις τοῖς μετρητοῖς, ὡς καὶ αἱ ἀποστολαὶ ἐνθυμίων διὰ τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα, Ἐγκυκλίων κ.τ.λ. (π.χ. κατὰ τὸ 1979 ἀπεστάλησαν 470.000 φυλλάδια «Τὰ Χριστογεννα καὶ τὸ παιδί σήμερα» εἰς 9.500 Δημοτικὰ Σχολεῖα). Πρὸς καλύτεραν διαμόρφωσιν τοῦ χώρου τοῦ Τμήματος κεντρικῆς διαθέσεως ἔχει γίνει εἰδικὴ μελέτη καὶ ἔχει προγραμματισθῆ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου. Διὰ τὴν διαφύλαξιν τῶν ἀποθεμάτων της εἰς ἐντυπα ἡ Α.Δ. χρησιμοποιεῖ τρεῖς μεγάλας ἀποθήκας: εἰς τὸ κεντρικὸν κτίριόν της, εἰς τὸ παλαιὸν κτίριον τοῦ 401 Γενικοῦ Στρατιωτικοῦ Νοσοκομείου καὶ εἰς τὸν Χολαργόν.

Κατὰ τὸ 1978 τὰ ἔσοδα ἐκ πωλήσεως καὶ ἀποστολῆς βιβλίων ὑπὸ τοῦ ἐν λόγῳ Τμήματος ἀνῆλθον εἰς δρχ. 14.500.000 (ἔναντι δρχ. 13.388.882 τοῦ 1977), κατὰ τὸ 1979 εἰς δρχ. 16.600.000 καὶ ἀπὸ 1.1.1980 ἕως 31.7.1980 εἰς δρχ. 13.225.443 (ἔναντι 10.911.884 δρχ. τῶν ἀντιστοίχων μηνῶν τοῦ παρελθόντος ἔτους).

Τὸ Τμήμα κεντρικῆς διαθέσεως μεριμνᾷ ἐπίσης διὰ τὴν ἀπ' εὐθείας προμήθειαν ξενογλώσσων βιβλίων θρησκευτικοῦ περιεχομένου ἐκ τῶν ἐκδοτικῶν οἰκῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ. Τὰ ὡς ἄνω βιβλία ἐκάλυψαν ἀνάγκας ὑπηρεσιῶν τῆς Α.Δ. (τῶν ἱεραποστολικῶν κλιμακίων τοῦ ἐξωτερικοῦ· προμηθείας βιβλίων διὰ μετάφρασιν εἰς τὴν ἑλληνικὴν) καὶ εἰδικώτερον τὰς ἀνάγκας τοῦ βιβλιοπωλείου τῆς Α.Δ. πρὸς διάδοσιν τοῦ ὀρθοδόξου χριστιανικοῦ μηνύματος εἰς τοὺς ἐπισκεπτομένους τὴν χώραν ἄλλοδαπούς.

γ) Ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου 1978 ἤρχισε νὰ λειτουργῇ εἰδικὸν Γραφεῖον διαδόσεως ἐντύπου (marketing) μὲ σκοπὸν τὴν μελέτην τῆς ζητήσεως θρησκευτικοῦ βιβλίου, τὴν προώθησίν του, τὴν ἐνημέρωσιν καὶ πληροφόρησιν τοῦ κοινοῦ περὶ τῶν νέων ἐκδόσεων τῆς Α.Δ. καὶ τὴν προβολὴν τοῦ ὀρθοδόξου βιβλίου γενικῶς.

Κατὰ τὴν διάρκειαν π.χ. τοῦ 1978 ἐγιναν συνεννοήσεις μὲ 14 μεγάλους ἐκδοτικοὺς οἴκους Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς διὰ τὴν ἐδρυτέραν κίνησιν ἀρτισμένων βιβλίων· ἀπεστάλησαν 60 ἀντίτυπα τοῦ τόμου «Θεολογικὰ καὶ Φιλοσοφικὰ Μελετήματα» τοῦ Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ εἰς βιβλιοπωλεῖα τῶν ἐπαρχιῶν. Ἐγιναν ἐνέργειαι εἰς διάφορα Κέντρα Νεότητος τῶν Δήμων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, εἰς βιβλιοπωλεῖα καὶ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας διὰ τὴν διάδοσιν τοῦ παιδικοῦ βιβλίου. Ἐπραγματοποιήθησαν δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἐπισκέψεις εἰς τὰ Ὑπουργεῖα Ἐθνικῆς Παιδείας, Προεδρίας Κυβερνήσεως, Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν, Δικαιοσύνης καὶ Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας. Κατόπιν ἐνεργειῶν παρὰ τῷ ΓΕΕΘΑ ἐδόθη σχετικὴ ἄδεια διὰ νὰ διατεθῆ εἰς τὰς ἐνόπλους δυνάμεις ἡ σειρά «Ἐθνικῆς ἑκατονπεντηκονταετηρίδος». Ἐστάλησαν εἰδικοὶ ἐγκύκλιοι διὰ τὰς νέας ἐκδόσεις τῆς Α.Δ. Μὲ τὴν ἐκκαιρίαν τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ ἔτους τοῦ Μεγ. Βασι-

λείου ὠργανώθη εἰδικὴ προσπάθεια διὰ νὰ προβληθῆ ἡ ἐκδοσις τῆς Πατρολογίας.

Κατὰ τὴν Ζ' Πανελλήνιον Ἐκθεσιν βιβλίου, ἀπὸ 8-17 Δεκεμβρίου 1978, ἐλειτούργησεν εἰδικὸν περίπτερον τῆς Α.Δ. εἰς τὸ Ζάππειον· ὁμοίως εἰς τὴν Κηφισίαν, κατὰ τὴν Ἐκθεσιν παιδικοῦ βιβλίου, ἀπὸ 1-24 Ἰουνίου 1979.

Κατὰ τὸ 1979 ἡ Α.Δ. ἀπετάθη ἐπανεπιλημμένως πρὸς τὰ Ὑπουργεῖα Πολιτισμοῦ καὶ Ἐσωτερικῶν διὰ τὴν προώθησιν τῶν ἐκδόσεων τῆς εἰς τὰς δημοσίας βιβλιοθήκας. Γενικότερον κατεβλήθη προσπάθεια διευρύνσεως τοῦ ἀγοραστικοῦ κύκλου τῶν ἐκδόσεων τῆς Α.Δ. καὶ ἡ προσέλκυσις τοῦ ἐνδιαφέροντος εἰς τοὺς εὐρύτερους χώρους τῆς ἐλληνικῆς διανοήσεως καὶ κοινωνίας.

δ) Τὸ Τμήμα Διεκπεραιώσεως ἐξησφάλισε τὴν τακτικὴν ἀποστολὴν τῆς «Φωνῆς Κυρίου» (300.000 περίπου φύλλα ἑβδομαδιαίως) καὶ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» (τὸ 1978: 42.000-36.000 φύλλα ἀνὰ 15νθήμερον· τὸ 1979: 36.000-22.500· τὸ 1980: 20.000-15.000 ἀνὰ 15νθήμερον).

ε) Γραμματεία ἡμερησίου «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀλήθειας». Ἡ παρακολούθησις τῶν συνδρομῶν τῆς Ε.Α. ἀπαιτεῖ συνεχῆ καὶ προσεκτικὴν ἐργασίαν. Κατὰ τὸ 1979, π.χ. ἀπεστάλησαν συμπληρωμένα ἔντυπα 31.892 ταχυδρομικῶν ἐπιταγῶν εἰς ἰσαριθμοὺς συνδρομητῶν. Ἐξεδόθησαν καὶ ἐταχυδρομήθησαν πλέον τῶν 15.000 ἀποδείξεων πληρωμῆς. 1.540 συνδρομηταὶ ἀνενέωσαν αὐτοπροσώπως τὴν συνδρομὴν τῶν εἰς τὴν Γραμματείαν, Συνολικῶς εἰσπράχθη ποσὸν ἕκ δρχ. 3.349.478. Διεκπεραιώθησαν: αἱ ἐγγραφαὶ 943 νέων συνδρομητῶν, αἱ διαγραφαὶ 17.132, καὶ γενικῶς ἅπανα ἡ ἀλληλογραφία μὲ τοὺς συνδρομητὰς καὶ ἀνταποκριτὰς τῆς Ἠμερησίου.

Δ' ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΑΙ ΕΚΠΟΜΠΑΙ - ΤΟΜΕΥΣ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΩΝ

α) Συνεχίσθη ἀνελλιπῶς ἡ ἑβδομαδιαία ἐκπομπὴ «Ὁ δρόμος τῆς ζωῆς» ἀπὸ τὴν Υ.ΕΝ.Ε.Δ. (ἐκάστην Παρασκευὴν, 16.05'-16.25'). Ἡ ἐκπομπὴ αὐτὴ συνεπλήρωσε τὸ ἔτος 1979 εἰκοσαετίαν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεώς της. Κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν παρουσίασε θέματα ἐπίκαιρα, ἐκκλησιαστικά, βίου ἀγίων, σκέτς ἀπὸ τὰ μαρτύρια τῶν πρώτων χριστιανῶν, ἀνάλυσιν τῶν Ἐδαγγελίων καὶ τῶν Ἀποστόλων τῆς Κυριακῆς, ἐκκλησιαστικά χρονικά, ὁμιλίας, ἀνάλυσιν βιβλίων, πατερικὰ κείμενα κ.λπ.

β) Ἀπὸ τῆς 1ης Ἰουνίου 1978 ἤρχισεν ἀπὸ τὸ Α' Πρόγραμμα τῆς ΕΡΤ ἡ ραδιοφωνικὴ ἐκπομπὴ «Σφυγμοὶ τῆς ἐποχῆς μας» (ἐκάστην Παρασκευὴν, 15.00'-15.15'). Ἡ ἐκπομπὴ αὐτὴ περιλαμβάνει ἐκκλησιαστικὰς εἰδήσεις, σχόλια, κριτικὴν ἐπικαιρότητος, συνεντεύξεις ἐπὶ θεμάτων κοινωνικοεκκλησιαστικοῦ χαρακτῆρος.

Μεταξὺ τῶν συνεντεύξεων περιλαμβάνοντο: Τὸ παιδικὸν βιβλίον, ἡ ὑγεία τοῦ ὅλου ἀνθρώπου, ἡ σύγχρονη ἐλληνικὴ οἰκογένεια, ἡ συμβολὴ τῆς ἐλληνικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν σύγχρονον κοινωνίαν, ἡ πρότασις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου διὰ τὴν δημιουργίαν εὐρωπαϊκῆς χριστιανικῆς κοινότητος, ὑπαρξισμὸς καὶ Χριστιανισμὸς, θεολογικὰ ἐρωτήματα μὲ ἀφορμὴν τὴν ἔνταξιν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν ΕΟΚ, ἡ προσφορὰ τῶν ἀδελφῶν νοσοκόμων, ἡ ἐγκληματικότης τῶν νέων, ἡ σημασία τοῦ Ἁγίου Κοσμῆ τοῦ Αἰτωλοῦ διὰ τὸν νέον ἐλληνισμόν, ἡ ἐλληνικὴ Ὁρθοδοξία καὶ ὁ δυτικὸς κόσμος, ἡ μαστίξ τῶν ναρκωτικῶν κ.λπ.

γ) Ἐγκαινιάσθη σειρά ταινιῶν μαγνητοφώνου (κασεττῶν). Ἡ πρώτη, ἀφιερωθείσα εἰς τὴν Ἐξωτερικὴν Ἱεραποστολήν, περιλαμβάνει ὕμνους τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, — ἀπὸ συναυλίαν βυζαντινῆς μουσικῆς δοθεῖσαν ὑπὸ τῆς «Ἑλληνικῆς Βυζαντινῆς χορωδίας» (βλ. κατωτέρω) — καὶ ἱεραποστολικὰς σκέψεις διὰ περαιτέρω προσωπικὸν στοχασμόν. Ἐν συνεχείᾳ ἐτοιμάζονται δύο νέαι ταινία μὲ βίους ἀγίων.

δ) Κατὰ τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν χρονικὸν διάστημα ἐξηκολούθησεν ἡ λειτουργία τῆς δανειστικῆς Ταινιοθήκης τῆς Α.Δ. μὲ 30 περίπου κινηματογραφικὰς ταινίας, αἱ ὁποῖαι κατὰ καιροὺς διετεθήσαν εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καὶ διαφόρους Μητροπόλεις (π.χ. Ἀλεξανδρουπόλεως, Κασσανδρείας, Κίτρους, Κιλκισίου, Νέας Σμύρνης, Νικαίας, Τρικκης, Φιλίππων), εἰς τὴν Ριζάρειον Σχολήν, τὸ Μέσον Ἐκκλησιαστικὸν Φροντιστήριον Ἀθηνῶν, διάφορα Οἰκοτροφεῖα, θρησκευτικοὺς συλλόγους, κατηχητικὰ σχολεῖα κ.λπ.

Ἐγιναν ἐνέργειαι καὶ παραγγελία διὰ τὴν ἀνανέωσιν τῶν ραδιοθαλάμων τῆς Α.Δ. πρὸς βελτίωσιν τῆς ποιότητος τῶν ἠχογραφήσεων τῶν ἐκπομπῶν τῆς.

Προωθείται ἡ διαδικασία διὰ τὴν παραγωγήν ἐγχρώμων ταινιῶν: 1. «Ἡ Παναγία τῆς Τήνου», διάρκειας 45' (μὲ σκηνοθέτην τὸν κ. Ch. Murray, ἀπόφοιτον τῆς Σχολῆς Κινηματογράφου τοῦ Πανεπιστημίου Rollins Η.Π.Α. καὶ μὲ οἰκονομικὴν εὐθύνην τοῦ Ἰδρύματος «Ἀπόστολος Βαρνάβας») καὶ 2. «Τὰ Μοναστήρια καὶ οἱ Ἐκκλησιῆς τοῦ Αἰγαίου», διάρκειας 45'-60' (μὲ σκηνοθέτην τὴν κ. Μ. Μαυρίκου - Ἰορδανίδου, εἰδικοῦ εἰς τὸν ἐθνογραφικὸν κινηματογράφον).

Σεῖρὰ ἐνεργειῶν (εἰς Ὑπουργεῖον Προεδρίας καὶ ξένους ραδιοφωνικοὺς ὀργανισμοὺς, ὡς καὶ ἰδιώτας χρηματοδότας) διὰ τὴν δημιουργίαν Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἀπέδωσαν μέχρι σήμερον, λόγῳ τῶν συνταγματικῶν περιορισμῶν εἰς τὸν τομέα τῶν μέσων ἐνημερώσεως. Ἐπίσης ἐπανεπιλημμένα ἐπίμονοι προσπάθειαι διὰ τὴν μετάδοσιν ἀπὸ τῆς Τηλεοράσεως σειρὰς ἐκπομπῶν (σῆριαλ) τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Ἁγίου Κοσμῆ τοῦ Αἰτωλοῦ προσέκρουσεν εἰς ἀνυπερβλήτα μέχρι τοῦδε ἐμπόδια.

Ε' ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΚΑΤΗΧΗΤΩΝ

Πρόκειται περί μικρογραφίας Σχολῆς, ἡ ὁποία ἐκπαιδεύει ἐπὶ 20ετίαν ἑκατοντάδας νέους καὶ νέας διὰ τὴν ἐργασθεῖν εἰς τὴν κατηχητικὴν προσπάθειαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Εἰς αὐτὴν γίνονται δεκτοὶ σπουδασταὶ καὶ σπουδάστριαι, ἔχοντες τοῦλάχιστον ἀπολυτήριον Λυκείου καὶ ἡλικίαν 18 μέχρι 40 ἐτῶν. Ἡ φοίτησις διαρκεῖ ἕν ἀκαδημαϊκὸν ἔτος.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη κατεβλήθησαν σύντονοι προσπάθειαι διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς προσφορᾶς του. Διακεκριμένοι ὁμιληταὶ — ἱεράρχαι, καθηγηταὶ καὶ ὑφηγηταὶ Πανεπιστημίου, εἰδικευμένοι ἐπιστήμονες — ἀναπτύσσουν θέματα ἀναφερόμενα εἰς τὴν Κατηχητικὴν, Δογματικὴν, Ἑρμηνευτικὴν, Ἱεραποστολικὴν, Λειτουργικὴν, Ψυχολογίαν καὶ Παιδαγωγικὴν Ἐπιστήμην. Τὰ μαθήματα γίνονται ἕκαστον Σάββατον εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῆς Α.Δ. μὲ τὸ ἀκόλουθον γενικὸν διάγραμμα προγράμματος:

15.15'-15.55': Ἐσπερινὸς εἰς τὸ καθολικὸν τῆς Ἱ. Μονῆς Πετράκη.

16.00'-16.15': Διδασκαλία Βυζαντινῶν ὕμνων.

16.15'-19.00': (α) διαλέξεις ἐπὶ βασικῶν θεμάτων τῆς Κατηχήσεως εἰς τὴν σύγχρονον ἐποχὴν, ἀκολουθούμεναι ὑπὸ συζητήσεως, (β) ἀσκήσεις διὰ τὴν καλύτεραν γνῶσιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, (γ) πρακτικαὶ ἀσκήσεις κατηχητικῶν μαθημάτων. Τὸ ἀναλυτικὸν πρόγραμμα ἀνακοινοῦται λεπτομερῶς εἰς τὰς ἀρχὰς ἐκάστου διμήνου, ἀναπροσαρμόζεται δὲ κατ' ἔτος, διὰ τὴν ἀνταποκριθῆναι καλύτερον εἰς τὰς ἐμφανιζομένας νέας ἀνάγκας τῆς ἐποχῆς.

Κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα Νοεμβρίου - Ἰανουαρίου γίνονται μόνον διαλέξεις. Ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου μέχρι τοῦ Μαΐου, προστίθενται καὶ πρακτικαὶ ἀσκήσεις καθ' ὁμάδας ὀλιγομελεῖς ὑπὸ τὴν παρακολούθησιν πεπειραμένων ἐποπτῶν. Ἡ κατηχητικὴ ἐπεξεργασία μαθημάτων τῶν πρακτικῶν ἀσκήσεων εἶναι ὑποχρεωτικὴ δι' ὅλους τοὺς σπουδαστάς.

Εἰς τοὺς παρακολουθήσαντας τὸ Φροντιστήριον τακτικῶς, δίδεται «Βεβαίωσις σπουδῶν». Ταύτην λαμβάνουν ὅσοι ἀφ' ἑνὸς μὲν δὲν εἶχαν ἄνω τῶν 2 ἀπουσίας εἰς τὰς πρακτικὰς ἀσκήσεις καὶ 4 εἰς τὰς εἰσηγήσεις, ἀφ' ἑτέρου δὲ συνεπλήρωσαν ἐπιτυχῶς ὅλα τὰ ἐρωτηματολόγια ἐπὶ τῆς Ἁγίας Γραφῆς τὰ διανεμόμενα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους.

Τὸ ἐτήσιον πρόγραμμα περιλαμβάνει ἐπὶ πλέον ἐκδρομὰς, ἐπισκέψεις εἰς Μονὰς, λειτουργικὰς εὐκαιρίας κ.λπ.

Εἰδικότερον, κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1977-78 ἐνεγράφησαν εἰς τὸ Φροντιστήριον 170 σπουδα-

σταὶ καὶ σπουδάστριαι διαφόρων ἀνωτάτων καὶ ἀνωτέρων σχολῶν. Ἐξ αὐτῶν ἔλαβον τελικῶς «Βεβαίωσιν σπουδῶν» 135. Ἔγιναν συνολικῶς 22 διαλέξεις ἀπὸ εἰδικευμένους ὁμιλητάς. Οἱ σπουδασταὶ ἐπραγματοποίησαν 8 πρακτικὰς ἀσκήσεις διδασκαλίας κατηχητικοῦ μαθήματος. Ἔγιναν προβολαὶ ταινιῶν καὶ διαφανειῶν καὶ σχετικαὶ συζητήσεις διὰ τὴν ἀξιοποίησιν τῶν ἐποπτικῶν μέσων εἰς τὸ κατηχητικὸν ἔργον. Ἐπραγματοποιήθησαν ἐκδρομαὶ ἐκπαιδευτικοῦ χαρακτήρος εἰς Καλάβρυτα-Ἁγίαν Λαύραν-Μέγα Σπήλαιον, καὶ εἰς Λεβάδειαν-Ὅσιον Λουκᾶν-Δελφούς· ἐπίσης εἰδικὴ ἐπίσκεψις καὶ ξενάγησις εἰς Ἱ. Μονὴν Δαφνίου. Εἰς τὰ πλαίσια τῶν λατρευτικῶν εὐκαιριῶν, πλὴν τοῦ τακτικοῦ ἔσπερινου τοῦ Σαββάτου, ἐτετέλεσθη ἡ θεία λειτουργία τῶν Προηγιασμένων καὶ ἡ θεία λειτουργία τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.

Κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1978-79, ἐνεγράφησαν 176 σπουδασταὶ καὶ σπουδάστριαι, παρηκολούθησαν δὲ τακτικῶς 135. Ἔγιναν 20 διαλέξεις, 9 πρακτικαὶ ἀσκήσεις, 3 ἀναλύσεις ἀγιογραφικῶν θεμάτων, ἐπισκέψεις εἰς Ἱ. Μονὴν Γηροκομείου Πατρῶν - Ἱ. Μονὴν Κοιμήσεως Λουτρακίου, καὶ Ἱ. Μονὴν Καισαριανῆς. Οἱ σπουδασταὶ συνεπλήρωσαν 5 ἐρωτηματολόγια, ἀναφερόμενα εἰς ὀλόκληρον τὴν Καινὴν Διαθήκην ὑπὸ τύπον ἀσκήσεως-διαγωνισμοῦ καὶ παρηκολούθησαν τρεῖς λειτουργίας Προηγιασμένων.

Κατὰ τὴν διδακτικὴν περίοδον 1979-80, ἐνεγράφησαν εἰς τὸ Φροντιστήριον 129 σπουδασταὶ καὶ σπουδάστριαι, ἐξ αὐτῶν δὲ 93 ἔλαβον «Βεβαίωσιν σπουδῶν». Ἔγιναν 22 διαλέξεις καὶ 10 πρακτικαὶ ἀσκήσεις· ἐπίσης προβολαὶ φωτεινῶν διαφανειῶν μὲ θέματα τοῦς Ἁγίους Τόπους, τὸ Ὅρος Σινᾶ, τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὸ Ἅγιον Ὅρος, τὴν Βυζαντινὴν Ἁγιογραφίαν, τὴν Τήνον καὶ τὴν Ἐξωτερικὴν Ἱεραποστολήν. Ἐπραγματοποιήθησαν 5 ἀναλύσεις ἀγιογραφικῶν θεμάτων μετὰ σχετικῶν ἐρωτηματολογίων. Τὸ πρόγραμμα τοῦ Φροντιστηρίου περιέλαβε καὶ ἐπισκέψεις εἰς Ἱ. Μονὴν Ὁσίου Παταπίου - Τιμίου Σταυροῦ Λουτρακίου καὶ Ὁσίου Μελετίου Κιθαιρῶνος. Διὰ τὸν καλύτερον καταρτισμὸν καὶ τὴν κατηχητικὴν τῶν προετοιμασίαν προσφέρονται εἰς τοὺς σπουδαστάς διάφορα βιβλία, φυλλάδια, ταινίαι μαγνητοφώνου, εἰκόνες.

(Συνεχίζεται)

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΤΙΜΟΘΕΟΣ Α. ΜΑΤΘΑΙΑΚΗΣ

ΤΡΙΑΝΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΣ (1951 — 1981)

ΤΟ ΙΩΒΗΛΑΙΟΝ ΕΝΟΣ ΣΕΠΤΟΥ ΙΕΡΑΡΧΟΥ

«Ἴδου ἐγὼ ἐξαποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου, καὶ ἐπιβλέπεται ὁδὸν πρὸ προσώπου μου...» (Μαλαχίου 3,1).

Πολὺ συγκινημένος, ἀρχίζω τὸ μικρὸ αὐτὸ ἀφιέρωμα, εἰς τὸ Ἰωβηλαίων τῶν τριάντα χρόνων ἀρχιερατείας τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ν. Ἰωνίας - Ν. Φιλαδελφείας, ἀπὸ Μαρωνείας κ. Τιμοθέου, ἐνθυμούμενος τὸ ἐπὶ κεφαλῆς ῥητὸν τοῦ προφήτου Μαλαχίου, φρονῶν ὅτι εἶναι ἄξιον νὰ γραφοῦν διὰ τὸν λαμπρὸν αὐτὸν ἄνδρα, ὅσα οἱ ἱεροὶ Εὐαγγελισταὶ Ματθαῖος καὶ Λουκᾶς ἀναφέρουν διὰ τὸν Ἅγιον ἔνδοξον προφήτην καὶ Προδρόμον Ἰωάννην· «Ἴδου ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου, ἔμπροσθέν σου» (Ματθ. 11,10. Λουκ. 7,27).

Ὅντως ὁ λαμπρὸς αὐτὸς ἐπίσκοπος, ἐβίωσε τὸ γεγονός ὅτι, «ἡ Ἰερωσύνη τελεῖται μὲν ἐπὶ τῆς γῆς, τάξις δὲ ἐπουρανίων ἔχει ταγμάτων» (Ἰ. Χρυσοστόμου, «Περὶ Ἰερωσύνης λόγος Γ', 4).

Ἡ Ἐκκλησία, νύμφη καὶ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, θεραπεύεται καὶ οἰκοδομεῖται ὑπὸ τῶν Ἱερέων, τῶν ὁποίων θεμελιώδεις ἔργον εἶναι ἡ συνέχισις τῆς θυσίας τοῦ Κυρίου, ἡ τέλεσις τῆς φρικωδεστάτης θυσίας, καθ' ἣν οὗτοι κρατοῦν εἰς χεῖράς των, αὐτὸν τὸν θυσιασθέντα Σωτῆρα, συνεργεῖα καὶ δυνάμει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, συμπαραστατούμενοι ὑπὸ τῶν ἁγίων Ἀγγέλων, (αὐτόθι Στ', 4. Γ', 4).

Ὁ μεταξὺ τῶν ἀρχιερέων σεπτὸς ἐπίσκοπος κ. Τιμόθεος, θεραπεύει ἐπὶ τεσσαράκοντα τέσσερα ἔτη τὸ μυστικὸν σῶμα τῆς Ἐκκλησίας· δέκα τέσσερα ἔτη ὡς διάκονος καὶ πρεσβύτερος καὶ τριάκοντα ἔτη ὡς ἐπίσκοπος, χρηστὸς καὶ ἄκακος, δίκαιος καὶ ἀγαθός.

Ἐχων γνῶσιν τῶν θείων ἀληθειῶν, πάντοτε μετ' ἐπιτυχίας κατορθώνει τὴν ἠθικὴν κατάρτισιν τῶν ἐμπιστευμένων αὐτῷ, ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας πνευματικῶν του τέκνων. Τοῦτο ἐπιβεβαίωσι ἡ δρᾶσις αὐτοῦ καὶ εἰς τὰς τρεῖς ἐπαρχίας, διὰ τὰς ὁποίας τὸν ἐξέλεξεν ὁ Δομήτωρ τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τοῦ τελεταρχικοῦ του Πνεύματος καὶ εἰς τὰς ἄλλας, πρὸ τῆς ἐκλογῆς του, ἐνασχολήσεις διακονικὰς καὶ ἱερατικὰς, καθὼς καὶ εἰς τὴν κατήχησιν τῶν Ἑλληνοποιδῶν ὡς λαϊκός. Πάντα ταῦτα διεξοδικώτερον θὰ ἴδωμεν κατὰ τὴν παράθεσιν τῶν βιογραφικῶν του στοιχείων. Θὰ ἐπιμείνω ὁμοῦς ἐπ' ὀλίγον εἰς τὸν ἠθικὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ σεβαστοῦ Ἐπισκόπου, τοῦ σεπτοῦ Ποιμενάρχου μου, τοῦ φίλου

καὶ συμβούλου, τοῦ συμπρεσβυτέρου καὶ μεγάλου μου ἀδελφοῦ. Ἔχει τὴν γνῶσιν τῆς ἀνωτερότητος τοῦ ἀρχιερατικοῦ του ἀξιώματος, ἐναντι ὄλων τῶν ἐπιγείων ἀξιωμάτων καὶ ἐπαγγελμάτων, δι' αὐτὸ καὶ μὲ δέος ἀντικρύζει τὸ μέγεθος τῆς ἀρχιερατικῆς του διακονίας. Αὐτὴ ἡ συναίσθησις ὀδηγεῖ τὸν λαμπρὸν αὐτὸν ἐπίσκοπον διαρκῶς εἰς αὐξοῦσαν δραστηριότητα καὶ ἐπιτυχίαν μεγάλων ἔργων ὡς εἰς τὴν συνέχειαν τοῦ σημειώματός μου θὰ ἐκθέσω.

Κατὰ πρῶτον ὁ πολὺς Μητροπολίτης διαθέτει καὶ τὴν ἐσωτερικὴν ποιότητα καὶ τὴν «ἔξωθεν καλὴν μαρτυρίαν», (Α' Τιμοθ. 3,7). Δὲν τὸν διακρίνει ἐγωϊσμός καὶ οἰήσις, δὲν εἶναι κενόδοξος καὶ δὲν καταδυναστεύεται ὑπ' οὐδενὸς δυσθηράτου θηρίου, τὸ ὁποῖον καὶ θὰ ἐσπάρασσε τὴν ταπεινὴν καὶ ἀγνήν ψυχὴν του, διὰ τοῦτο καὶ δὲν ὀργίζεται, δὲν φθονεῖ, δὲν ἔχει ἐριστικὸν φρόνημα, δὲν ἀρέσκειται εἰς τὸ ψεῦδος, δὲν εἶναι χαυρέκακος, δὲν ἀγαπᾷ τὴν δουλοπρέπειαν. Εἶναι μία προσωπικότης μὲ ἠθικὴν συγκρότησιν καὶ ὄντως κατέχει ἀγγελικὴν ἀρετὴν, προετοιμάζων ὁδοὺς τοῦ ποιμνίου του πρὸς τὸν Κύριον καὶ τὰς ἀληθείας τοῦ χριστιανισμοῦ γνωρίζων τοὺς πνευματικοὺς του τέκνους, ὡς θεολόγος καὶ φίλος Χριστοῦ.

Δὲν φρίδεται κόπων διὰ τὴν πνευματικὴν προκοπὴν τῆς Μητροπόλεώς του, μετὰ πνευματικῶν ὀδίνων καὶ κόπων οἰκοδομεῖ, ἀγωνίζεται, συμπαθεῖ καὶ ἀγαπᾷ, ἔχει σύνεσιν, νηφαλιότητα, διορατικότητα, ἐπιείκειαν καὶ ὅταν εἶναι ἀναγκαῖον καὶ αὐστηρότητα. Ἀντέχει εἰς τὸν σκληρὸν χειμῶνα τοῦ βίου, εἶναι σεμνός καὶ ἄνυφος καὶ προσηγής καὶ ἀρχικός καὶ κοινωνικός καὶ ἀδέκαστος καὶ θεραπευτικός καὶ ταπεινός καὶ ἀδούλωτος καὶ σφοδρὸς καὶ ἡμερος. Ἀσκεῖ τὴν φιλανθρωπίαν καὶ συναναστρέφεται μετὰ τῶν ποιμνιομένων πρὸς στήριξιν αὐτῶν. Ζεῖ εἰς τὸν κόσμον καὶ δρᾷ ἐν μέσῳ ἀνθρώπων ἀσχολουμένων κυρίως μὲ βιοτικὰς μερίμνας, γνωρίζει αὐτὸν τὸν κόσμον, ἀλλὰ δὲν ἐμπλέκεται ὁ ἴδιος εἰς τὰς κοσμικὰς φροντίδας περισσότερον ἀπὸ ὅσον τὸ ἔργον του ἀπαιτεῖ· διατηρῶν πάση θυσίᾳ τὴν ψυχικὴν του καθαρότητα καὶ ἀγιωσύνην. Ἐλπίζει ὁ σεπτὸς Ἱεράρχης νὰ μὴ ὑποθέσῃ, ὅτι προσπαθῶ νὰ τὸν ὑποδουλώσω μὲ τοὺς ὑπερβολικοὺς υἱικούς ἐπαίνους μου καὶ προχωρῶ εἰς τὴν βιογραφίαν του, τὴν κοινωνικὴν καὶ φιλανθρωπικὴν του δρᾶσιν καὶ τὸ συγγραφικόν του ἔργον, ἀποδίδων μικρὸν χρέος τιμῆς πρὸς τὸν ἀγαπημένον αὐτὸν Ἐπίσκοπον.

Κατὰ κόσμον ὁ Σεβασμιώτατος ὀνομάζεται Σταῦρος Ματθαϊάκης, ἐγεννήθη τὸ 1914 ἐν Ἀθήναις ἐκ γονέων εὐσεβεστάτων, καταγομένων ἐκ τῆς ἀνδροτρόφου Κρήτης. Ἐσπούδασεν εἰς τὴν Θεολογικὴν σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ ἀπεφοίτησεν τὸ 1935 μὲ βαθμὸν ἄριστα. Κατὰ τὰ ἔτη 1935 - 1938, λαϊκὸς ὢν, ἀσκεῖ τὴν διακονίαν τοῦ κατηχητοῦ καὶ μάλιστα εἰς Ἱ. Ναοὺς τῆς σημερινῆς τοῦ Ἱερᾶς Μητροπόλεως εἰς Νέαν Ἰωνίαν Ἀττικῆς καθὼς καὶ τὴν ὑψηλὴν διακονίαν τοῦ κήρυκος τοῦ Θείου Λόγου, ὑπὸ τὴν πνευματικὴν καθοδήγησιν τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Πατέρων κυροῦ Μελετίου Χρηστίδη, τοῦ Ἁγίου αὐτοῦ τῆς Ἰωνικῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ 1937 ἐγγράφεται εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Πεντέλης καὶ χειροτονεῖται διάκονος ὑπὸ τοῦ Μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κυροῦ Χρυσόστομου Παπαδοπούλου, μετωνομασθεὶς εἰς Τιμόθεον. Δηκόνησεν εἰς διαφόρους Ναοὺς τῶν Ἀθηνῶν ὡς διάκονος - Ἱεροκήρυξ, ὡς καὶ εἰς τὸ Α΄ Σῶμα Στρατοῦ ὡς στρατιωτικὸς Ἱεροκήρυξ (1933 - 1940).

Τὸ 1940 χειροτονεῖται πρεσβύτερος καὶ χειροθετεῖται εἰς Ἀρχιμανδρίτην, ὑπηρετεῖ εἰς Ἀθήνας ὡς ἐφημέριος καὶ Ἱεροκήρυξ εἰς Ἁγίαν Εἰρήνην μέχρι τοῦ 1941 καὶ εἰς Προφήτην Ἠλίαν Παγκρατίου μέχρι τοῦ 1951. Κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1940 - 41 ὑπηρετήσεν ὡς στρατιωτικὸς Ἱερεὺς, ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τὴν περίοδον 1944 - 46. Τὸ 1946 μετέβη ὡς μέλος τῆς Πατριαρχικῆς ἐξαρχίας εἰς Δωδεκάνησα καὶ ὑπηρετήσεν ὡς ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ρόδου, μέχρι τὸ 1947. Τὸ 1948 μετέβη εἰς Ἀγγλίαν καὶ ἐμελέτησε τὴν δρᾶσιν τῶν ξένων Ἐκκλησιῶν εἰς τοὺς τομεῖς τῆς Ἱεραποστολικῆς κινήσεως καὶ ὀργανώσεως τῆς νεολαίας. Κατὰ τὰ ἔτη 1949 - 50 ὑπηρετήσεν ὡς ἐφημέριος καὶ παιδαγωγὸς εἰς τὰς τεχνικὰς σχολὰς τῆς Λέρου. Παραλλήλως ὑπηρετήσεν καὶ εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, παρὰ τῇ ὁποίᾳ διετέλεσεν γραμματεὺς (1936 - 1941), προϊστάμενος (1941 - 1946) καὶ Διευθυντῆς Κηρύγματος (1946 - 1951). Εἰς τὸν Προφήτην Ἠλίαν Παγκρατίου συνέστησε καὶ διηύθυνε τὸν χριστιανικὸν ὄμιλον νέων Ἀθηνῶν (1942 - 1951), ὁ ὁποῖος ἀπέδωσε πλείστους καρποὺς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν. Ἐξέδωσε καὶ διηύθυνε τὸ θρησκευτικὸν περιοδικὸν «Λυχνία» κατὰ τὰ ἔτη 1945 - 1951.

Τὴν 28ην Φεβρουαρίου τοῦ 1951 ἐξελέγη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου βοηθὸς ἐπίσκοπος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης ὑπὸ τὸν ψιλὸν τίτλον «Μυρέων». Χειροτονήθηκε Ἐπίσκοπος τὴν 1ην Μαρτίου τοῦ ἰδίου ἔτους εἰς τὸν Ἱερόν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τῶν Ἀθηνῶν, ὑπὸ τοῦ Μακαριστοῦ Μητροπολίτου Πρεβεζῆς κυροῦ Ἀνδρέου, συλλειτουργούντων καὶ ἄλλων Ἀρχιερέων καὶ συμμαρτυρούντων μυριάδων πιστῶν, κραζόντων τὸ «Ἀξίως».

Ἐγένετο τοποτηρητῆς τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολί-

του Γενναδίου (17 Μαρτίου 1951) μέχρι τῆς ἐνθρονίσεως τοῦ νέου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης, τοῦ κυροῦ Παντελεήμονος Παπαγεωργίου. Εἰς τιμὴν τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιερέως Γενναδίου, ὁ Σεβασμιώτατος κ. Τιμόθεος ὀνόμασε Γεννάδιον τὸ πνευματικὸν του τέκνον καὶ νῦν Γενικὸν Ἀρχιερατικὸν Ἐπίτροπόν του εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Ν. Ἰωνίας, τὸν κατὰ κόσμον Κωνσταντῖνον Μουχταράκη, Ἀρχιμανδρίτην.

Μετὰ τριετῆ καρποφόρον καὶ εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν εἰς τὴν Μητρόπολιν Θεσσαλονίκης ἐξελέγη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 26ης Μαρτίου 1954, Μητροπολίτης Μαρωναίας καὶ ἐνθρονίσθη τὴν 15ην Ἀπριλίου 1954, εἰς τὸν Ἱερόν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας Κομοτηνῆς. Ὡς Μητροπολίτης Μαρωναίας ἐκπροσώπησε τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ Πατριαρχεῖα Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων καθὼς καὶ εἰς τὴν Α΄ Πανορθόδοξον Διάσκεψιν τῆς Ρόδου. Ἐπίσης ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ σελτοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως μετέβη εἰς Θεσσαλονικὴν καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὸν ἑορτασμὸν τῆς χιλιοστῆς ἐκατοστῆς ἐπετείου τῶν Ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, τῶν Ἑλλήνων φωτιστῶν τῶν Σλαύων καὶ παρέστη εἰς τὰ αὐτῶν ἐγκαίνια τοῦ Πατριαρχικοῦ ἰδρύματος Πατερικῶν Μελετῶν. Τὸ ἔργον τοῦ ἀνδρὸς εἰς Κομοτηνὴν ὑπῆρξεν πολυειδὲς καὶ καρποφόρον, οἱ δὲ κάτοικοι τῆς ὑπ' αὐτοῦ διαποικισθῆναι ἀκριτικῆς Μητροπόλεως, θὰ τὸν ἐνθυμοῦνται μὲ ἀγάπην καὶ συγκίνησιν.

Τὴν 22αν Μαΐου 1974, ψήφοις κανονικαῖς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καθίσταται ἐκ μεταθέσεως, ὁ πρῶτος Μητροπολίτης τῆς ἀρτισυστάτου Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ν. Ἰωνίας - Ν. Φιλαδελφείας - Ἡρακλείου καὶ Χαλκηδόνος. Τὴν 2αν τοῦ μηνὸς Ἰουνίου τοῦ ἔτους 1974, Κυριακῆν τῆς Ἁγίας Πεντηκοστῆς, ἐνθρονίζεται εἰς τὸν Ἱερόν Ναὸν τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων Ν. Ἰωνίας. Εὐλογῶν τὸ νέον του ποιμνιον ἀφήνει νὰ φανῆ, ἐπάνω ἀπὸ τὸν Μητροπολιτικὸν του θρόνον, ἡ διάθεσίς του διὰ τὸ καλὸν καὶ ἡ ἀγάπη ποῦ περικλείεται ἐντὸς του. Συμμαρτυρούσης καὶ τῆς Ροδόπης, ἡ ὁποία δι' ἐπισήμων ἐκπροσώπων τῆς ἀπέτισε φόρον τιμῆς εἰς τὸν μετατεθέντα καλὸν ποιμένα καὶ ἐπὶ εἰκοσαετίαν ἐργάτην καὶ οἰκοδόμον πνευματικὸν καὶ θεοφιλέστατον κήρυκα τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου εἰς τὴν ἀκριτικὴν Μητρόπολιν Μαρωναίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἤσκησε ἐκκλησιαστικὴν, ἔθνικὴν καὶ φιλανθρωπικὴν δρᾶσιν.

* * *

Ἄς ἔλθωμεν νῦν, νὰ γνωρίσωμεν καὶ τὸ ἔργον τῆς ὥριμου ἡλικίας του. Ἔργον τοῦ ὁποίου καὶ ἡμεῖς ἔχομεν προσωπικὴν ἐμπειρίαν, ὡς ὑπηρετοῦντες ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην αὐτοῦ Ποιμαντορίαν.

Ἀνήγειρεν Ἐπισκοπεῖον, βυζαντινὸν κόσμημα διὰ τὸν τόπον, πόλον πνευματικὸν διὰ τὴν ἀλλοῦσαν πνευματικῶς βορείαν αὐτὴν περιοχὴν τῶν Ἀθηνῶν. Ἐκεῖ στεγάζονται τὰ γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως,

πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ χριστιανικοῦ λαοῦ. Τὸ Πνευματικὸν Κέντρον Νεότητος, ἐκκλησιαστικὸν Μουσεῖον, Βιβλιοθήκη καὶ Ἀναγνωστήριον. Ἐπὶ πλέον τρεῖς Ἱερὰ Παρεκκλήσια καὶ σταυροειδές, παλαιοχριστιανικῆς μορφῆς, βαπτιστήριον δι' ἐνήλικας ἑτεροδόξους, ἢ μὴ χριστιανούς, ἀποδεχομένους καὶ ἀσπαζομένους τὴν Ὁρθοδοξίαν. Ἰδρυσεν ἀνδρῶν Ἱερὰν μονὴν «Τῆς Παναχράντου» εἰς Νέον Ἡράκλειον Ἀττικῆς.

Πρωτοστατεῖ εἰς τὴν ἀνέγερσιν καὶ ἀποπεράτωσιν τῶν Ἱερῶν Ναῶν τῆς Θεοφρουρήτου Ἐπαρχίας Του. Τὰς δέκα ὀκτὼ ἐνορίας ἠῤῥξῆσεν εἰς εἴκοσι μίαν. Ἐτέλεσε τὸν ἐγκαινιασμὸν ἐπτὰ Ἱερῶν Ναῶν, ὡς καὶ τὰ θυρανοίξια τοῦ πυρποληθέντος κατὰ τὰ Χριστούγεννα τοῦ 1979 Ἱεροῦ Ναοῦ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Ἀλσούπολεως, ὁ ὁποῖος τῇ ἀόκνῳ ἐπιστάσεια του, ἀνεκαίνισθη ἐκ βάθρων καὶ ἀνηγέρθησαν δύο Ναοί, ὡς ἐκ θαύματος, τοῦ ἐνὸς ἤδη ἀποπερατωθέντος.

Εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς Μητροπόλεώς μας, ἔχουν τοποθετηθῆ τεσσαράκοντα εἰς πνευματικοὶ ἐξομολόγοι καὶ πολλοὶ προσοντοῦχοι ἐφημέριοι κηρύσσουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ὥστε νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ πρέπουσα θεραπεία τῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν τῆς ἐπαρχίας του.

Τὸ φιλόπτωχον ἔργον του εἶναι θαυμαστόν· ἤδη ἔχουν διανεμηθῆ ἑκατοντάδες χιλιάδων δραχ. διὰ προικοδότησιν ἀπόρων κορασίων, πτωχῶν καὶ πολυτέκνων οἰκογενειῶν. Τοὺς ἀπόρους ἐποίησεν εὐπόρους ἀγάπης καί, ὅσον τὸ δυνατόν, ὑλικῶν ἀγαθῶν.

Ἰδρυσεν ὄρφανοτροφεῖα ἀρρένων καὶ θηλέων εἰς Ν. Ἰωνίαν καὶ Καλογρέζαν Ἀττικῆς. Τὸ ὄρφανοτροφεῖον θηλέων «Ἡ Ἁγία Φιλοθέη» εἰς Καλογρέζαν, εἶναι πρότυπον εἰς τὸ εἶδος του.

Ἰδρυσεν καὶ ἀποπεράτωσεν δύο περικαλλεστάτους οἶκους Εὐγηρίας εἰς Ν. Μάδυτον, Ν. Φιλαδέλφειαν καὶ εἰς Σαφράμπολιν Ν. Ἰωνίας. Ἐμπνέει δὲ τὰς Ἑστίας Ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ ἔνθα σιτίζονται γέροντες ἐγκαταλελειμμένοι, παρὰ τὰς οικονομικὰς δυσχερείας καὶ τὸν πληθωρισμὸν, αἱ ὁποῖαι λειτουργοῦν κατὰ ὑποδειγματικὸν τρόπον καὶ ἀπολαμβάνουν τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ λαοῦ τῆς ἐπαρχίας του.

Εἰς τὸν Ὁρωπὸν Ἀττικῆς, ἠγγόρασεν ἕξ στρέμμα-τα παραθαλασσίας περιοχῆς καὶ ἰδρυσεν ἐκκλησιαστικὰς κατασκηνώσεις, αἱ ὁποῖαι ἐλπίζω ἐφέτος νὰ λειτουργήσουν διὰ τὰ παιδιά τῆς Μητροπολιτικῆς του Περιφέρειας, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς γέροντας.

Ἀκόμη καὶ τὸ Κρατικὸν Νοσοκομεῖον Νικαίας «Ἡ Ἁγία Ὀλγα» αἰσθάνεται συχνάκις τὸ ἄρωμα τῆς ἐπισκοπικῆς του παρουσίας καὶ φροντίδος.

Κυρίως ὁμως, κατὰ τὴν γνώμην μου, εἶναι ἀξία μνείας, ἡ στροφή τοῦ Σεβασμιωτάτου πρὸς τὴν Νεότητα τὴν τε σπουδάζουσαν καὶ τὴν ἐργαζομένην. Ἰδρυσεν δύο χριστιανικοὺς δμίλους εἰς τὴν Μητροπολιτικὴν του Περιφέρειαν. Τὸν Χριστιανικὸν Ὅμιλον Νέων καὶ τὸν Χ. Ο. Νεανίδων καὶ τοὺς ἔθεσεν ὑπὸ τὴν προσωπικὴν του πνευματικὴν φροντίδα καὶ καθοδήγησιν.

Ἐπήνδρωσε τὰ Κατηχητικὰ σχολεῖα μὲ πιστοὺς καὶ ζηλωτὰς κατηχητὰς καὶ κατηχητριάς καὶ μὲ ρέκτας ἐφημέριους - θεολόγους διεξάγει τὸ κυριώτερον ἔργον τοῦ εὐαγγελισμοῦ τοῦ λαοῦ του, εἰς τὰς θείας καὶ αἰωνίους ἀληθείας τοῦ Χριστιανισμοῦ τῆς Ὁρθόδοξου Ἀνατολῆς.

Εἶναι φανερόν, ὅτι ὁ Σεβασμιώτατος κ. Τιμόθεος ἐργάζεται «πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἀγίων, εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ» (Ἐφεσ. δ', 12). Εἶναι γεγονός, ὅτι ὁ ἴδιος δὲν ἐπεδίωξεν τὸν ἔπαινον τῶν ἀνθρώπων καὶ νομίζω, ὅτι δὲν θὰ πρέπει νὰ ἀναμένῃ καὶ εὐχαριστίας. Ἄλλωστε ὀρθότατα ὁ ἴδιος γράφει εἰς τὸ βιβλίον του «Λόγοι τῆς Χάριτος» σελ. 242. «... ἔπραξα ἀπλῶς τὸ καθήκον μου, ἀναλισκόμενος εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς Ἱερᾶς ἀποστολῆς μου, ἢ ὁποῖα καὶ εὐπρόσδεκτος εἶναι καὶ ἐκτιμᾶται δεόντως παρὰ πάντων τῶν καλοπροαιρέτων ἀνθρώπων. Ἐντολὴ ἄλλωστε τοῦ Κυρίου εἶναι νὰ βλέπουν οἱ ἄνθρωποι τὰ καλὰ ἡμῶν ἔργα, πρὸς δόξαν τοῦ Οὐρανίου Πατρός». Καὶ ὅντως αὕτη ἡ διάθεσις ἐμφανίζεται καὶ εἰς τὸ συγγραφικὸν ἔργον τοῦ ἱεροῦ ἀνδρός, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι καὶ μικρόν. Θεωρῶ δὲ σκόπιμον νὰ ἀναφέρω τὰ ὑπ' αὐτοῦ πονηθέντα ἔργα, δεῖγμα τῆς πολυσχειδοῦς προσφορᾶς του πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν.

1. Τὸ πανδιδακτήριον Κων)πόλεως. Ἱεροσόλυμα 1935.
2. Θερησκευτικὸν Λεύκωμα. Ἀθῆναι 1936.
3. Τὸ πράσινον ἐν τῇ Ἀγ. Γραφῇ. Ἀθῆναι 1939.
4. Ἀπὸ τὴν πηγὴ τοῦ Ζῶντος Ὑδατος. Ἀθῆναι ἔκδοσις Α' 1948, ἔκδοσις Β' 1967.
5. Ἀκολουθία καὶ βίος τοῦ Ἁγίου Τιμοθέου. Ἀθῆναι 1951.

6. Ἱεροὶ στοχασμοί. Ἔκδ. Α' Θεοσ)νίκη 1953. Ἔκδ. Β' Ἀθήναι 1957.
7. Ἱερὰ ἀκολουθία Ἀποστόλου Τιμοθέου. Ἀθήναι 1960.
8. Ποιμαντικά ρήματα. Ἀθήναι 1961.
9. Ἐπισκοπικὸς κατάλογος Μαρωनीας. Ἀθήναι 1963.
10. Εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας. Ἀθήναι 1965.
11. Ὁ Ἄγγελος τῆς Ἐφέσου. Ἀθήναι 1967.
12. Μαρτυρία. Καβάλα 1971.
13. Ἡ Ἱερὰ Μονὴ Φανερωμένης Βαθυρύακος. Κομοτηνῆ 1972.
14. Χρονικὸν ἐνθρονίσεως. Ἀθήναι 1975.
15. Ὁ Ἄνθρωπος. Α' ἔκδ. Ἀθήναι 1976. Β' ἔκδ. Ἀθήναι 1976.
16. Ἐόρτια μηνύματα. Ἀθήναι 1977.
17. Εὐχαὶ εἰς διαφόρους περιστάσεις, τ. Α' 1971, τ. Β' 1973, τ. Γ' 1975, τ. Δ' 1976, ἅπαντα τὰ τεύχη εἰς Ἀθήνας.
21. Ἐγκόλπιον Εὐχολόγιον. Ἀθήναι 1978.
22. Λόγοι τῆς Χάριτος. Ἀθήναι 1980.

Ἐπίσης ὁ Σεβ. ἔγραψε ἄρθρα, μελέτας καὶ λόγους εἰς τὸ προμνησθὲν καὶ ὑπὸ τοῦ ἰδίου συντασσόμενον Ἐκκλησιαστικὸν Περιοδικὸν «Λυχνία» καὶ εἰς ἔφημερίδας καὶ περιοδικὰ τῆς Πατρίδος μας, πιστὸς εἰς τὸ «Ἐν τοῖς χεῖλεσί μου ἐξήγγειλα πάντα τὰ κρίματα τοῦ στόματός σου» (Ψαλμ. 118,13).

Ἐτιμήθη διὰ τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ τοῦ Φοίνικος, τοῦ ἀνωτάτου Ταξιάρχου τοῦ Φοίνικος, τοῦ Ταξιάρχου τοῦ Παναγίου Τάφου, τοῦ Ταξιάρχου τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας, τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου τῆς Κων)πόλεως καὶ τοῦ Ἀγίου Μάρκου τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας καὶ διὰ πλήθους μεταλλίων καὶ τιμητικῶν διακρίσεων.

Εὐχόμεθα ἀπὸ βάθους καρδίας ὁ Θεὸς νὰ τὸν καταξίωση εἰς ὀλοκλήρωσιν τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον Ἐκείνος τοῦ ἐνεπιστεῦθη. Ἄς εἶναι δὲ βέβαιος ὅτι ἡ ἰδική μας συνεργασία, τῶν ταπεινῶν πρεσβυτέρων καὶ διακόνων καὶ τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος, θὰ εἶναι ἀγαστὴ μετ' Αὐτοῦ καὶ στενὴ, ἀποδεικνύουσα τὸ ὑψηλὸν πνευματικὸν ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐπιτελεῖται εἰς τὴν Μητρόπολιν του, τὴν ὁποίαν θεοφιλῶς ποιμαίνει, ὡς θεοφιλῶς ἐποίμανε καὶ τοὺς ἀδελφούς τῆς Β. Ἑλλάδος (Θεσσαλονίκης καὶ Ροδόπης) ἐπὶ εἴκοσι τέσσαρα συναπτὰ ἔτη.

Καὶ εἰς τὰ πενήντα νὰ ἐορτάσωμεν τὸ χρυσοῦν Ἱωθῆλαϊον τοῦ εὐχόμεθα ἐκ βάθους καρδίας, εἰς δόξαν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ὁ Κύριος ἔπαθε, περιποιηθεὶς αὐτὸν διὰ τοῦ τιμίου τοῦ Αἵματος.

Ὁ ἐν Τριάδι μακαριστὸς Θεὸς νὰ τοῦ χαρίξῃ ἔτη εἰρηνικά, χριστιανικά καὶ καρποφόρα.

† Οἰκονόμος ΝΙΚΟΛΑΟΣ Σ. ΧΕΛΙΩΤΗΣ

Ἐφημέριος Ἱ. Ν. Μεταμορφώσεως Ν. Ἰωνίας

Καθηγητὴς Θεολόγος

B I B Λ Ι Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

1. Θ.Η.Ε. τ. 11 σελίς 780 - 781.
2. Τιμοθέου Ματθαίακη, Μητροπολίτου Ν. Ἰωνίας «Λόγοι τῆς Χάριτος» Ἀθήναι 1980 σελ. 239 - 243.
3. Ἡμερολόγιον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔτους 1977 σελ. 650.
4. Βιβλίον Προφήτου Μαλαχίου Κεφ. 3 στ. 1.
5. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. «Περὶ Ἱερωσύνης λόγοι», Λόγος Γ' στ. 4. Λόγος ΣΤ' στ. 4. Παν. Χρήστου. Θεσσαλονίκη 1948. Σελίς Λόγου Γ' 52, σελίς Λόγου Δ' 116.
6. Οἰκονόμου Νικολάου Χελιώτη, Θεολόγου Καθηγητοῦ, Πανηγυρικὴ ἔκδοσις ἐφημερίδος Ν. Φιλαδέλφειας Ἀττικῆς ΑΝΑΖΗΤΗΣΙΣ 1977. Ἀφιέρωμα - Αεὺκωμικ σελίς 18. Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία 30.3.77.

Ο ΕΙΔΙΚΟΣ ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γ Ν Ω Μ Ο Λ Ο Τ Η Σ Ι Σ

ΤΟ ΔΙΑΚΟΝΗΜΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ
ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΟΝΑΧΩΝ
ΚΑΙ ΤΟ ΑΝΕΠΙΤΡΕΠΤΟΝ ΕΠΙΚΛΗΣΕΩΣ
ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ
ΕΠΙ ΤΩ ΤΕΛΕΙ ΑΝΑΤΡΟΠΗΣ
ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ:

Ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ διατακτικοῦ ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ αἰτιολογικὸν τῆς ἀπὸ 15.4.80 Συνοδικῆς ἀποφάσεως, ἀποτελούσης, κατὰ τὰ προειρημένα, συνέχειαν τῆς ἀπὸ 6.3.1980 ἀποφάσεως, ἡ προσδληθεῖσα ἐπὶ ἀκυρώσει Συνοδικῆ ἀπόφασις εἶναι ἐξηρημένη τοῦ ἀκυρωτικοῦ ἐλέγχου καὶ ἀπαρδέκτως προσεδλήθη ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 6ης Μαρτίου 1980 ἀπέφασεν τὴν, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου 5383) 32 «περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας», ἐκκλησιαστικὴν δίωξιν Κληρικοῦ.

Ἐν συνεχείᾳ κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 15.4.1980, Συνοδικὸς Μητροπολίτης ἐπανήλθεν ἐπὶ τῶν συζητηθέντων καὶ ἀποφασισθέντων κατὰ τὴν προειρημένην συνεδρίαν καὶ ἡ Δ.Ι.Σ., διὰ τῆς εἰς τὴν ἀπόφασίν τῆς αἰτιολογίας ἀφήρησεν ἀπὸ τὸν ὡς ἄνω Κληρικὸν «τὸ διακόνημα» τοῦ συνηγόρου Κληρικῶν καὶ Μοναχῶν.

Κατὰ τῆς Συνοδικῆς ἀποφάσεως ὁ Κληρικὸς ἤσκησεν ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας αἴτησιν, αἰτούμενος τὴν ἀκύρωσιν τῆς Συνοδικῆς ἀποφάσεως.

Ἐν ταυτῷ δι' αἰτήσεως ἐζήτησεν τὴν ἀναστολήν ἐκτελέσεως τῆς ἐπὶ ἀκυρώσει προσδληθείσης ὡς ἄνω Συνοδικῆς ἀποφάσεως. Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 233) 1980 ἀποφάσεως τῆς κατ' ἄρθρου 52 παρ. 2 τοῦ Ν.Δ. 170) 73 Ἐπιτροπῆς τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἡ αἴτησις ἀναστολῆς ἀπερρίφθη, σὺν ἄλλοις καὶ ἐπὶ τῇ αἰτιολογίᾳ ὅτι τὸ κατὰ τὰς «διατάξεις τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ ν. 5383) 1932 λειτούργημα τοῦ συνηγόρου Κληρικοῦ δὲν ἀποτελεῖ ἄσκησιν ἐισοποριστικοῦ ἐπαγγέλματος...».

Ἐκ τῶν ἄνωτέρω τὰ ἀνακύπτοντα ζητήματα εἶναι:

1) Ἀποτελεῖ ἡ προσδληθεῖσα ἐπὶ ἀκυρώσει ὡς ἄνω ἀπόφασις τῆς Διαρκoῦς Ἱεράς Συνόδου πράξιν τῆς διοικήσεως ἐκτελεστικὴν, ὡς τὴν νοεῖ ὁ νόμος καὶ ἡ νομολογία τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ὥστε νὰ εἶναι παραδεκτὴ ἢ κατὰ ταύτης αἴτησις ἀκυρώσεως;

2) Ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἡ προσδληθεῖσα ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας Συνοδικῆ ἀπόφασις εἶναι τῇ ἀληθείᾳ πράξις τῆς διοικήσεως ἐκτελεστικὴ, εἶναι θάσιμοι καὶ νόμιμοι οἱ κατὰ ταύτης προβαλλόμενοι λόγοι ἀκυρώσεως;

Τοῦτο διότι εἶναι ἐντεταγμένη εἰς τὸ πλαίσιον τῶν ἐνεργειῶν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὁργάνων, αἱ ὁποῖαι ἀπολήγουσιν εἰς ἔκδοσιν ἀποφάσεων ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων, διὰ τῶν ὁποίων ἡ Ἐκκλησία ἐνεργεῖ πνευματικῶς καὶ κατ' ἐπίκλησιν τῶν Ἱερῶν Κανόνων, δικαιοσύμην νὰ πειθαγαγκάζῃ τοὺς Κληρικοὺς καὶ Μοναχοὺς —καὶ ἐφ' ὅσον χρόνον ἔχουν τὰς ἰδιότητας ταύτας— εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν καὶ καθηκόντων ἐκ τῆς ἐπαγγελίας αὐτῶν καὶ τὰ ὁποῖα ἀπορρέουσιν ἀπὸ τοῦς διέποντας τὴν Ἐκκλησίαν Ἱερούς Κανόνας (ἴδετε παρτίαν ἀπὸ τοῦ 1940 νομολογίαν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἐξ ἧς ὑπομνηστικῶς μνημονεύονται αἱ ὑπ' ἀριθ. 36) 1975, 2548) 73, 2800) 72, Ὁλομ. ἀποφάσεις καὶ 3) 1980 Ἐπιτροπῆς Ἀναστολῶν ὡς καὶ ὑπ' ἀριθ. 4120, 4121, 4122, 4123) 80 Δ' Τμήματος).

Ἀντιθέτως πρὸς τὰ εἰς τὴν αἴτησιν ἀκυρώσεως τὸ ἐκκλησιαστικὸν διακόνημα παντὸς ἀνεξαιρέτως Κληρικοῦ ὅπως συμπαρίσταται τοῦ ὑποπεσόντος εἰς Κανονικὸν παράπτωμα ἀδελφοῦ του, Κληρικοῦ ἢ Μοναχοῦ, καὶ ὑποβοηθεῖ τοῦτον κατὰ τὴν πνευματικὸν χαρακτῆρα ἔχουσαν Ἐκκλησιαστικὴν δίκην, εἶναι «διακόνημα» ἐντεταγμένον εἰς τὰ πλαίσια τῆς ὅλης λειτουργίας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς δίκης: (προπαρρασκευή, προδικασία, κυρία διαδικασία) καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἔχει, ὡς ἡ Ἐκκλησιαστικὴ δίκη, ἀπὸ τὴν ὁποίαν δὲν διαχωρίζεται, πνευματικὸν χαρακτῆρα (ἴδετε ἄνωτέρω).

Τὸ ὅτι ὁ νόμος 5383) 32, εἰς τὰ ἄρθρα 119, 70, χρησιμοποιεῖ τὴν λέξιν «συνήγορος» δὲν μεταβάλλει τὴν ἐννοίαν τοῦ πνευματικοῦ διακονήματος οὔτε πᾶς ἀνεξαιρέτως Κληρικὸς, καλούμενος νὰ συμπαρασταθῇ καὶ νὰ βοηθήσῃ τὸν ὑποπεσόντα εἰς Κανονικὸν παράπτωμα κληρικὸν ἢ μοναχόν, ἀποκτὰ δικαιώματα προσιδιάζοντα εἰς τὸν συνηγόρον τῆς κοινῆς δίκης μετὰ τῆς ὁποίας ἡ Ἐκκλησιαστικὴ δίκη ἐν τῷ συνόλω τῆς δὲν ἔχει οὐδεμίαν σχέσιν ἢ ὁμοιότητα (ἴδετε Σ.τ.Ε. 36) 75 καὶ 2279) 53 Ὁλομείας).

Ἐκ τοῦ ὅλου περιεχομένου τῆς αἰτήσεως ἀκυρώσεως κατάδηλον καθίσταται ὅτι συγχέεται ἡ ἐννοία τοῦ, κατὰ

τὰς διατάξεις τοῦ Κώδικος Ποινικῆς Δικονομίας δικηγόρου συνηγόρου εἰς τὴν κοινὴν «ποινικὴν δίκην», ἡ ὁποία περιλαμβάνει ὁλόκληρον τὴν ποινικὴν διαδικασίαν καὶ ὄχι μόνον τὴν ἐπ' ἀκροατηρίῳ τοιαύτην, (ἴδετε καὶ Ζησιάδην, Ποινικὴ Δικονομία Α' Θεσ) κη 1964, σελ 9 ἐπ.) μὲ τὴν κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἀληθῆ «ἐννοίαν τοῦ "κληρικοῦ συνηγόρου" περὶ τοῦ ὁποίου ὁρίζει ὁ νόμος 5383) 32 "περὶ Ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας».

Κατὰ τὰς οἰκείας διατάξεις τοῦ Κώδικος Ποινικῆς Δικονομίας συνηγόρος εἰς τὴν κοινὴν ποινικὴν δίκην, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν πνευματικὸν χαρακτήρα ἔχουσαν Ἐκκλησιαστικὴν δίκην, εἶναι μόνον ὁ πρᾶγματι ἀσκῶν τὸ δικηγορικὸν ἔργο. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς πάντα κληρικὸν συμπαριστάμενον εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν δίκην, ὁ δικηγόρος συνηγόρος εἶναι ἄμισθος δημόσιος υπάλληλος, διορίζεται διὰ διατάγματος, δίδει τὸν κατὰ νόμον ὄρκον τῆς ὑπηρεσίας τοῦ ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου, ἐγγράφεται εἰς τὸ μητρώον τοῦ παρ' ᾧ διωρίσθη, Δικηγορικῶν Συλλόγου, μεθ' ἧν ἐγγραφήν τελειοῦται ὁ διορισμὸς του καὶ ὑπάγεται εἰς πειθαρχικὴν ἐξουσίαν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Κώδικος Δικηγόρων. Δι' ἄρθρου 175 παρ. 2 τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος, ἐν συνδυασμῷ μὲ ἄρθρου 133 τοῦ Ὁργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων, τιμωρεῖται ὁ παρὰ τὸν νόμον, ἀντιποιοῦμενος ἔργα δικηγόρου καὶ ἐν ταυτῷ δι' ἄρθρου 233 Ποιν. Κώδικος τιμωρεῖται ἢ ἀπιστία δικηγόρου.

Διὰ τῶν διατάξεων τοῦ Δικ. Κώδικος ὁρίζονται τὰ τῆς σχέσεως τοῦ δικηγόρου ἐν τῇ περιοχῇ τῶν νομικῶν ὑπηρεσιῶν του, περὶ ἀμοιβῆς τοῦ δικηγόρου, ἐλαχίστου ὀρίου ἀμοιβῶν καὶ ἐκκαθαρίσεως καὶ εἰσπράξεως τῆς ἀμοιβῆς, ὡς καὶ τὰ τῶν συμφωνιῶν τοῦ δικηγόρου συνηγόρου μετὰ τοῦ πελάτου του.

Τέλος διὰ νόμου ὁρίζονται τὰ περὶ ἀγωγῆς ἀποδοκίμασίας καὶ κακοδικίας κατὰ δικηγόρων.

Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1605) 60 ἐν Ὁλομελείᾳ ἀποφάσεώς του (Ἐλ. Δικ. 1, 60) ἔχει ἀποδώσει πληρέστατα τὴν ἐννοίαν τοῦ δικηγόρου καὶ τὴν εἰς τὴν Δημόσιαν ζωὴν καὶ τὴν κοινωνίαν ἀποστολὴν τούτου, δεξιόμενον ὅτι: «Κατὰ γενομένην δεκτὴν καὶ ἐπικρατήσαν ἀρχὴν οἱ δικηγόροι, ἀσκούντες δημόσιον λειτουργήμα, συμβάλλοντες εἰς τὴν ὀρθὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης, ἀποσκοποῦν ἅμα καὶ ἐπιδιώκουν τὴν τήρησιν τῶν νόμων καὶ τὴν εὐρυθμὸν λειτουργίαν τῆς διοικήσεως καὶ τῶν δικαστηρίων, κέκτηνται κατὰ τὴν ἐννοίαν τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ ν. 3713) 1928 ἐννομον συμφέρον ὅπως προκαλέσωσι τὴν ἐξέτασιν τῆς νομιμότητος διοικητικῶν πράξεων ἀφροσωῶν εἰς μεταβολὰς ἢ ἀνωτέρας θέσεις ἢ Σώματα ἐν τῇ Πολιτείᾳ, φορεῖς τῶν ὁποίων δύνανται ν' ἀσκήσωσι μεγάλην ἐπιρροὴν ἐπὶ τὴν ἐπικράτησιν τῆς εὐνομίας καὶ τάξεως ἐν παντὶ κλάδῳ τῆς διοικήσεως ἢ τῆς δικαιοσύνης».

Ἀντιθέτως πρὸς τὰ ἐν περιλήψει, ἀνωτέρω διὰ τὸν δικηγόρου συνηγόρου ὁ νόμος 5383) 32, διὰ νὰ κατα-

στήσῃ σαφῆ τὴν διαφορὰν τῆς κοινῆς ποινικῆς δίκης ἀπὸ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς δίκης καὶ δι' ἄρθρου 119 ὁρίζει ὅτι ἐνώπιον τοῦ Ἐπισκοπικοῦ δικαστηρίου ὁ κατηγορούμενος δύναται νὰ παραστῆ μετὰ συνηγόρου κληρικοῦ.

Ἐὰν δὲν ἔχη συνηγόρον δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ ὅπως διορισθῆ ἐξ ἐπαγγέλματος συνηγόρος δικηγόρος.

Ὁ αὐτὸς νόμος, δι' ἄρθρου 140, ὁρίζει ὅτι ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου ὁ κατηγορούμενος δύναται νὰ παραστῆ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε «διὰ κληρικοῦ ἔχοντος εἰδικὴν πληρεξουσιότητα». Δι' ἄρθρου 130 καὶ 136 ὁρίζεται ὅτι τὰ ἐνδίκια μέσα ἀνακοπῆς καὶ ἐφέσεως (ἄρθρα 126 ἐπ. καὶ 133 ἐπ. τοῦ νόμου) ἀσκοῦνται «αὐτοπροσώπως ἢ διὰ τοῦ ἔχοντος ἔγγραφον ἐντολὴν κληρικοῦ». Τὸ ὅτι ὁ νόμος 5383) 32 εἰς τὰ ὡς ἀνω ἄρθρα χρησιμοποιοῖ τὰς λέξεις «Κληρικοῦ ἔχοντος εἰδικὴν ἐντολὴν» καθιστᾷ σαφές ὅτι ἡ συμπαράστασις εἰς τὸν ὑπὸ κανονικὴν κατηγορίαν Κληρικῶν ἀποτελεῖ ὑποχρέωσιν ἐκ τῶν Ἱ. Κανόνων παντὸς Κληρικοῦ καὶ ὄχι ἐπάγγελμα, ἢ ἀσκήσις τοῦ ὁποίου προϋποθέτει εἰδικὰ προσόντα ὁριζώμενα ὑπὸ τοῦ νόμου.

Εἰς τὴν κοινὴν ποινικὴν δίκην, δι' ἄρθρου 465 παρ. 2 τοῦ Κωδ. Ποιν. Δικονομίας ὁρίζεται ὅτι τὸ ἀνήκον εἰς τὸν καταδικασθέντα ἐνδίκον μέσον κατὰ τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως δύναται νὰ ἀσκήσῃ ἐν ὀνόματι αὐτοῦ καὶ ὁ παραστὰς κατὰ τὴν συζήτησιν (δικηγόρος) συνηγόρος, δικαίωμα τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει ὁ συνηγόρος Κληρικός καὶ ἐὰν παρέστῃ εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν δίκην.

Κατὰ ταῦτα τὰ εἰς τὴν αἴτησιν ἀκυρώσεως περὶ δῆθεν νομίμου δικαίωματος ἐκ τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ νόμου 5383) 32 εἶναι ἀντίθετα ὄχι μόνον μὲ τὴν πνευματικὸν χαρακτήρα ἔχουσαν Ἐκκλησιαστικὴν δίκην ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου 5383) 32 καὶ τοῦ ἄρθρου 44 παρ. 1 τοῦ νόμου 590) 77.

Κατὰ ταῦτα παντελῶς ἀβάσιμα ἐλέγχονται τὰ διὰ τῆς αἰτήσεως ἀκυρώσεως ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας προβαλλόμενα ὅτι δῆθεν ἡ Συνοδικὴ ἀπόφασις ἐλήφθη εἰς θάρος τῶν ... οἰκονομικῶν συμφερόντων τοῦ αἰτούντος Κληρικοῦ.

Ὁρθότατα ἐρημνεύουσα τὰ σχετικὰ ἄρθρα τοῦ νόμου 5383) 32 ἢ ὑπ' ἀριθ. 233) 1980 ἀπόφασις τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἐπὶ τῶν αἰτήσεων ἀναστολῶν, ἀπέριψε τὴν αἴτησιν ἀναστολῆς, δεχθεῖσα ὅτι «τὸ λειτουργήμα τοῦ συνηγόρου κληρικοῦ δὲν ἀποτελεῖ ἀσκήσιν βιοποριστικοῦ ἐπαγγέλματος».

Διὰ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς δίκης πραγματοῦται ἡ δικαστικὴ ἐξουσία τῆς Ἐκκλησίας (Potestas Coercitiva) ἐπὶ Κληρικῶν καὶ Μοναχῶν (ἴδετε Παναγιωτάκον, Ποινικὸν δίκαιον τῆς Ἐκκλησίας, Ἀθήνα: 1962, τόμ. τρίτος «εἰσαγωγή» γένεσις τῆς ποινικῆς ἐξουσίας τῆς Ἐκκλησίας).

Ἡ σχετική διαδικασία διεξάγεται κατὰ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας πρὸς τοὺς ὁποίους ἡ Ἐκκλησία, καὶ δι' ἄρθρων 3 καὶ 13 τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος ὑποχρεοῦται νὰ συμμορφωθῆται (ἴδετε καὶ Σ.τ.Ε. 2279) 1953, Δ.Ε.Κ.Δ., τ. Θ' (1954) σελ. 66-68).

ΕΠΙ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ:

Ἐπὶ τῇ πεπλανημένῃ ἀντιλήψει: ὅτι ἡ Συνοδικὴ ἀπόφασις τῆς Δ.Ι.Σ. τῆς 15.4.1980, ἀποτελοῦσα συνέχειαν τῆς Συνοδικῆς ἀποφάσεως τῆς 6.3.1980, διὰ τῆς ὁποίας κατὰ τὰ προειρημένα ἠσκήθη τὸ δικαίωμα ποινικῆς ἐξουσίας τῆς Ἐκκλησίας (ἴδετε ἄνωτέρω καὶ Παναγιωτάκων ἔνθ' ἄνωτέρω, ἄσκησις τῆς ποινικῆς ἀξιώσεως τῆς Ἐκκλησίας) ἀποτελεῖ διήθεν πράξιν τῆς διοικήσεως ἐκτελεσθῆν ἐλεγχομένην ἀκυρωτικῶς, ὁ αὐτῶν προέβαλεν ὅτι διὰ τῆς Συνοδικῆς ἀποφάσεως παρεδιάστησαν εἰς θάρος του τὰ ἄρθρα 20 παράγρ. 2 καὶ 25 παράγρ. 3 τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι δι' ἄρθρου 20 τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος εἰσάγεται τὸ δικαίωμα παροχῆς ἐνόμου προστασίας (ἴδετε καὶ ἄρθρα 19 παρ. 4 τοῦ Γερμανικοῦ Συντάγματος, 24 καὶ 115 Ἰταλικοῦ Συντάγματος, 10 Οἰκουμ. διακηρύξεως δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, 6 παρ. 1 Εὐρωπαϊκῆς συμβάσεως, περὶ προστασίας δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, Σδώλου - Βλάχου, Τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος).

Τὸ ὡς ἄνω καὶ ἐκ τοῦ Συντάγματος δικαίωμα συντίθεται ἐκ δύο μερικωτέρων ἀρχῶν: Τοῦ δικαιώματος προσταφῆς ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων καὶ τοῦ δικαιώματος ἀκροάσεως τῶν διαδίκων.

Ἡ πρώτη ἀρχὴ ἀπαιτεῖ συγκρότησιν δικαστηρίου, κατὰ τὴν ἐννοίαν τῶν ἄρθρων 87 ἐπ., 93 ἐπ., τοῦ Συντάγματος. Τὰ Ἐκκλησιαστικὰ ὅμως δικαστήρια δὲν προβλέπονται ὑπὸ τοῦ Συντάγματος καὶ αἱ, διὰ τὰ κοινὰ δικαστήρια, συνταγματικαὶ διατάξεις δὲν ἐφαρμόζονται εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια, ὅπου ἡ διαδικασία διεξάγεται κατὰ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας, πρὸς τοὺς ὁποίους ἡ Ἐκκλησία καὶ κατὰ τὸ Σύνταγμα πρέπει νὰ συμμορφωθῆται (Σ.τ.Ε. Ὀλομέλεια 2279) 53, 36) 1975).

Διὰ τῆς παραγράφου 2 ἄρθρου 20 τοῦ Συντάγματος διευρύνεται τὸ δικαίωμα προηγουμένης ἀκροάσεως τοῦ ἐνδιαφερομένου καὶ ἐνώπιον τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν ὡς καὶ τῶν διαφόρων συλλογικῶν ὀργάνων διοικήσεως κατὰ τὴν ἀντιμετώπισιν πάσης διοικητικῆς ἐνεργείας ἢ μέτρου λαμβανομένου εἰς θάρος τῶν δικαιωμάτων ἢ συμφερόντων τοῦ πολίτου (ἴδετε Δερβόναγα, Τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος, Ἀθήνα: 1976, ὑπ' ἄρθρον 20).

Ἡ Συνοδικὴ ὅμως ἀπόφασις διὰ τῆς ὁποίας ἀφηρέθη τὸ «δικαίωμα» τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ συνηγόρου δὲν ἐπιπέσει εἰς τὰ ἄνω ὀριζόμενα διὰ τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ Συντάγματος διότι, ὡς προαναφέρεται, εἶναι μέτρον ἐντεταγμένον εἰς τὰ πλαίσια τῆς Ἐκκλησιαστικῆς δικαιο-

σύνης ἐν τῇ λειτουργίᾳ τῆς ὁποίας ἡ Ἐκκλησία ἐνεργεῖ πνευματικῶς καὶ ἀνελέγχτως.

Σὺν τούτοις ἡ Συνοδικὴ ἀπόφασις ἀφαιρέσεως τοῦ δικαονήματος παραστάσεως ὡς Ἐκκλησιαστικοῦ συνηγόρου, οὔτε δλάπτει οὔτε προσβάλλει δικαίωμα ἐκ τῶν συνταγματικῶς προστατευομένων, οὔτε ἀποτελεῖ δυσμενὲς πειθαρχικὸν μέτρον.

Ὡς προαναφέρεται ἀποτελεῖ πράξιν ἐντεταγμένην εἰς τὰ πλαίσια τῆς πνευματικῆς χαρακτῆρα ἐχούσης, καὶ κατ' ἐπίκλησιν τῶν Ἱερῶν Κανόνων λειτουργούσης ἀξιώσεως τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ κληρικῶν καὶ μοναχῶν.

Κατὰ ταῦτα πάντα τὰ, κατ' ἐπίκλησιν τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ Συντάγματος, διὰ τῆς αἰτήσεως ἀκυρώσεως προσβαλλόμενα ἐλέγχονται ἀδόσιμα.

Ἀδόσιμα ὡσαύτως εἶναι καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ Συντάγματος προσβαλλόμενα κατὰ τῆς Συνοδικῆς ἀποφάσεως.

Ἀπλῆ ἀνάγνωσις τοῦ ὡς ἄνω ἄρθρου τοῦ Συντάγματος πείθει ὅτι, διὰ τοῦτου, συνταγματικῶς προστατεύονται τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἀτόμου καὶ ὡς μέλους τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου τὰ ὁποία καὶ τελοῦν ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τοῦ Κράτους καί, συνταγματικῆς ἐπιταγῆς, πάντα τὰ ὄργανα τοῦ Κράτους ὑποχρεοῦνται νὰ διασφαλίζουν τὴν ἀπόλυτον ἄσκησιν αὐτῶν παρὰ τῶν πολιτῶν.

Κατὰ τὸ ἰσχύον Σύνταγμα δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου, τελοῦνται ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τοῦ Κράτους, εἶναι τὰ ἀτομικὰ καὶ κοινωνικὰ τοιαῦτα (ἴδετε καὶ ἄρθρον 21 Συντάγματος, Γ. Δασκαλάκη, Οἰκουμηνικὴ διακήρυξις, Γ. Βλάχου, Τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος 1975).

Τὸ κατὰ τὰ προειρημένα ὅμως δικαίωμα παντός, γενικῶς καὶ ἄνευ διακρίσεως κληρικοῦ καὶ μοναχοῦ νὰ δοθῆθαι τὸν ὑπὸ κατηγορίαν Κανονικοῦ παραπτώματος ἀδελφόν του Κληρικόν ἢ μοναχόν ἀποτελεῖ γενικὸν καθήκον καὶ ἐκ τῆς διδασκαλίας τοῦ Θεμελιωτοῦ καὶ Κεφαλῆς τῆς Ἐκκλησίας Κυρίου.

Ἐκ τοῦ δικαονήματος τοῦ συνηγόρου Κληρικοῦ οὐδὲν δικαίωμα, ὡς τοῦτο νοεῖται ὑπὸ τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν νόμων, δημιουργεῖται δυνάμενον μάλιστα νὰ ἀντιταχθῆ ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας.

Τῇ ἀληθείᾳ τὸ ἄρθρον 25 παρ. 1 τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος προβλέπει δικαιώματα τοῦ πολίτου, τὰ ὁποία, ὡς προλέγεται, τελοῦν ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τοῦ Κράτους, διὰ τὰ ὁποία πάντα τὰ Κρατικὰ ὄργανα ὑποχρεοῦνται νὰ διασφαλίζουν τὴν ἀπόλυτον ἄσκησιν αὐτῶν.

Τὸ Κράτος ὅμως καὶ τὰ ὄργανα τοῦτου οὔτε Ἐκκλησία εἶναι καὶ οὔτε ἀνάμειξιν ἔχουν ἐπὶ τοῦ Κανονικοῦ δικαίου — καὶ ὑποχρέωσιν — τῆς Ἐκκλησίας ὅπως, δι' Ἐκκλησιαστικῶν μέτρων πειθαρχακῆς τοὺς κληρικούς καὶ μοναχοὺς εἰς ἐκπλήρωσιν σχετικῶν πρὸς τὰ χρέη καὶ τὰς ἐπαγγελίας τῆς ὁμολογίας αὐτῶν ὑποχρέωσιν.

Τοῦτο δρίζεται καὶ διὰ τοῦ ἀρθρου 44 παρ. 1 τοῦ νόμου 590) 77 «περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ὁ ὁποῖος, ἐπιταγῇ τοῦ ἀρθρου 72 παρ. 1 τοῦ Συντάγματος ψηφίζεται ὑπὸ τῆς Ὀλομέλειας τῆς Βουλῆς.

Λόγω τῶν ἐν Ἑλλάδι σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, διὰ τοῦ ὧς ἄνω Καταστατικοῦ τῆς Ἐκκλησίας νόμου, ἐν ὅψει τῶν περὶ θρησκείας ἀρθρων τοῦ Συντάγματος, καθορίζονται αἱ σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας καὶ «χαράσσονται ἀκριβῶς τὰ πλαίσια ἐντός τῶν ὁποίων αἱ σχέσεις αὐταὶ διαμορφώνονται» (ἴδετε ἀπὸ 16.3.1977 Εἰσηγ. Ἐκθεσιν ἀρμοδίων Ὑπουργῶν πρὸς τὴν Βουλὴν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος).

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἀπλοὺς πολίτας οἱ Κληρικοί καὶ Μοναχοί, μετὰ δοκιμασίαν, ἐνετάχθησαν οἰκιοθελῶς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας. Οὐδέεις τοὺς ὑπεκρέωσεν. Αὐτὸς οὗτος ὁ Θεμελιωτῆς τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Κυρίου παραγγέλλει: «ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν» ἐπιστημαίνων ἐν ταυτῷ σαφέστατα καὶ τὰς δυσκολίας τῆς κατὰ Χριστὸν ζωῆς διὰ τὴν ὁποίαν οἱ Κληρικοί καὶ Μοναχοὶ πρέπει νὰ εἶναι τὸ φωτίζον φῶς.

Κληρικοί καὶ Μοναχοί, διὰ τῆς στρατεύσεώς των εἰς τὴν Ἐκκλησίαν χωρὶς νὰ παύουν νὰ εἶναι καὶ Πολίται τοῦ Κράτους, καὶ νὰ ἔχουν ἔναντι τούτου δικαιώματα, τὰ ὁποῖα τὸ Σύνταγμα ἀναγνωρίζει: εἰς πάντα πολίτην, εἶναι πρωτίτως Κληρικοί καὶ Μοναχοί. Ὡς πολίται δικαιούνται νὰ ἐπικαλοῦνται ἔναντι τῆς Πολιτείας τὰ συνταγματικῶς κατοχυρωμένα δικαιώματά των, τὴν τήρησιν τῶν ὁποίων ἐγγυᾶται αὐτὸ τούτο τὸ Κράτος καὶ ὑποχρεοῦνται νὰ διασφαλίζουν εἰς πάντας τοὺς πολίτας τὰ Κρατικὰ Ὅργανα. Ὡς Κληρικοί καὶ Μοναχοὶ ὁμῶς οἰκιοθελῶς, ἐλευθέρως διὰ τῶν ἐπαγγελιῶν καὶ τῆς ὁμολογίας αὐτῶν, ἐκ τῶν προτέρων ἀπεδέχθησαν τοὺς Κανόνας καὶ τὸ σύστημα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, καὶ ἀνεγνώρισαν ἐκ τῶν προτέρων ὅτι ἢ καθ' οἰονδήποτε τρόπον διατάραξις τούτου ἀποτελεῖ βαρύτερον Κανονικὸν παράπτωμα:

«Ἀσπασίως τοὺς θείους Κανόνας ἐνστερνιζόμεθα καὶ δόκλιρον τὴν αὐτῶν διαταγὴν καὶ ἀσάλευτον κρατούμεν...» (Α. Β. Νικαίας Σ. Β. 555-556).

Μετὰ τῆς, κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐκ τῶν προτέρων ἀποδοχῆς, εἶναι καὶ ἡ, ἐκ τῶν προτέρων, συναποδοχῇ τοῦ ἐνδεχομένου νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τούτους Κανονικὴ ποινὴ εἰς τὴν περίπτωσιν Κανονικοῦ Παραπτώματος, ἐξιχνουμένη μέχρι καὶ σωματικοῦ περιορισμοῦ (ἴδετε καὶ νόμον 5383) 32, ἀρθρα 10 καὶ 11, Μαρίνου, Ὁ ἔλεγχος τῶν πράξεων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, καὶ ἐμὸν «τὸ ἀνέλεγκτον ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας τῆς ποινικῆς ἐξουσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῶν κληρικῶν καὶ μοναχῶν» ΕΚΚΛΗΣΙΑ 1.2.1981).

Κατὰ συνέπειαν ἡ, ἔναντίον τῶν ἐκ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν ἐπαγγελιῶν ἐκ τῆς ὁμολογίας των χρεῶν

καὶ καθηκόντων, ἐπίκλησις συνταγματικῶν δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν, παρὰ κληρικῶν καὶ μοναχῶν καὶ ἐφ' ὅσον χρόνον φέρουν τὰς ιδιότητας ταύτας ἔναντι τῆς διεπομένης ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων Ἐκκλησίας εἶναι ἀπαράδεκτος (ἴδετε καὶ Σ.τ.Ε. Ὀλομέλεια 2800) 1972).

Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι ἀπλῆ κοινωνία ἀνθρώπων ὥστε διὰ τῆς ἀναγνωρίσεως καὶ προστασίας τῶν θεμελιωδῶν καὶ ἀπαρραγῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ τῆς Πολιτείας νὰ πραγματοποιῶται ἡ Κοινωνικὴ πρόοδος ἐν ἐλευθερίᾳ καὶ δικαιοσύνῃ (ἴδετε Σύνταγμα, ἀρθρον 25 παρ. 2).

Ἡ Ἐκκλησία «ἦν ἐπηξεν ὁ Κύριος καὶ οὐκ ἀνθρώπος» οἰκοδομηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κυρίου, «Οἰκοδομήσω μου τὴν Ἐκκλησίαν... καὶ πύλαι ἄδου οὐ κατισχύουσιν αὐτῆς» εἶναι θεοσυστατος. Ἐχει ἴδιον πολιτεύμα διεπομένον ὑπὸ Κανονικῆς τάξεως, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸ δικαριτικὸν γνῶρισμα τῆς, καὶ ὑπὸ τοῦ συντάγματος προστατευμένης, κατ' Ἀνατολὰς Ὁρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἔναντι ἄλλων Ἐκκλησιῶν.

Ἡ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ζωὴ κυριαρχεῖται ὑπὸ τῶν ἐπιταγῶν τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ κατευθύνσεων τῆς κατὰ Χριστὸν πίστεως καὶ ζωῆς. «Ἄρα οὐν οὐκέτι ἐστὶ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ συμπολίται τῶν ἁγίων καὶ οἰκιοθελῶν τοῦ Θεοῦ, ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν Ἀποστόλων καὶ Προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὖξει: εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ· ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς Κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν Πνεύματι».

Κληρικοί καὶ Μοναχοί, κατὰ τὰ προειρημένα, ἐπιτάσσονται κατὰ τὸν Κανόνα ΙΑ' τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου «ὅτι τάξις ἐμπολιτεύεται: τῇ ἱερουσύνῃ πᾶσιν ἀριδελῶν ἐστὶν καὶ τῷ σὺν ἀκριβείᾳ διατηρεῖν τὰς τῆς ἱερουσύνης ἐγχειρήσεις Θεῶ εὐάρεστον».

Τέλος κατὰ τὸν Κανόνα Β' Τροῦλλου (Σ.Β. 308-310), «Ἐπισφραγίζομεν πάντας τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας εἰ δέ τις ἄλλω κανόνα τινα τῶν εἰρημένων καινοτομῶν, ἢ ἀνατρέπειν ἐπιχειρῶν, ὑπεύθυνος ἐστὶ κατὰ τὸν τοιαύτον κανόνα, ὡς αὐτὸς διαγορεύει, τὴν ἐπιτιμίαν δεχόμενος καὶ δι' αὐτοῦ ἐν ᾧ περ παλαί: θεραπευόμενος».

Κατὰ ταῦτα κανονικῶς ἀνεπίτρεπτος καὶ τιμωρητῇ διὰ τὸν Κληρικὸν καὶ Μοναχόν, εἶναι ἡ, ἐπὶ τῷ τέλει ἀνατροπῆς τῶν κανονικῶν διατάξεων, ἐπίκλησις ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας τῶν ὑπὲρ τῶν πολιτῶν συνταγματικῶν διατάξεων καὶ διακηρύξεων δικαιωμάτων.

Ἀθήνα: 9 Φεβρουαρίου 1981

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚ. ΛΙΑΛΙΟΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἡ ἐνθρόνισις

τοῦ νέου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων

Ἡ πανηγυρική ἐνθρόνισις τῆς Ἀυτοῦ Θειοπάτρως Μακαριότητος, τοῦ νέου Πατριάρχου τῆς Ἁγίας Πόλεως Ἱεροσολήμων καὶ πάσης Παλαιστίνης, Συρίας, Ἀραβίας, Πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Κανὰ τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἁγίας Σιών κ.κ. Διοδώρου τοῦ Α' προσέλαβεν οὐ μόνον πανορθόδοξον, ἀλλὰ καὶ παγγρισητικὸν χαρακτήρα, γενομένη ἐπὶ παρουσίᾳ εκπροσώπων πασῶν τῶν Ὀρθοδόξων καὶ λοιπῶν Ἐκκλησιῶν.

Κατὰ τὴν σχετικὴν λαμπρὰν τελετὴν, ἣτις ἐγένετο ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τῆς Ἀναστάσεως, ἐδόθη ἀφορμὴ νὰ τοισθῇ ἰδιαίτερος ἢ μακροίων ὑψηλὴ πνευματικὴ παράδοσις καὶ ἀποστολὴ τοῦ παλαιοτάτου Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων ὡς κυρίου φρονου τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ τῶν πανσέλιων Προσκυνημάτων τῶν Ἀγίων Τόπων καὶ ὡς κυρίου ρυθμιστικοῦ παράγοντος ἀπὸ χριστιανικῆς, ἀλλὰ καὶ πάσης ἄλλης ἀπόψεως, τοῦ καθεστῶτος καὶ τοῦ μέλλοντος τῶν ἱερῶν αὐτῶν Προσκυνημάτων.

Ῥωστίως τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος χαρμόσυνον γεγονός τῆς ἐνθρόνισεως τοῦ νέου Προκαθημένου τῆς Μητροῦς τῶν Ἐκκλησιῶν ἔδωκεν ἀφορμὴν, ἵνα ἐξαρθῇ ἡ προσωπικότης αὐτοῦ καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας διὰ τὴν ὑπόστασιν, τὴν πορείαν, τὴν δραστηριότητα καὶ παγγρισητικὴν θεμελίωσιν καὶ προβολὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὀρθοδόξου Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων. Ὅθεν εἶναι ἐπιβεβλημένη ἡ συνεχὴς ἠθικὴ καὶ ὄλική ἐπίσχυσις τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ τῆς γεραρᾶς Ἀγιοταφρικῆς Ἀδελφότητος, ὡς τοῦ κυρίου θεματοφύλακος τῶν Ἀγίων Τόπων.

Ἡ ἀποστολὴ τῆς Ὀρθοδοξίας

Κατὰ τὴν πανηγυρικὴν Συνοδικὴν Θ. Λειτουργίαν, ἣτις ἐτελέσθη τὴν Κυριακὴν τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τοῦ Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, παρισταμένων τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας κ. Κ. Καραμανλῆ, τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Γ. Ράλλη καὶ ἄλλων ἐπισήμων, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κίτρους κ. Βαρνάβας ἐξεφώνησε τὸν ἐν τῷ παρόντι φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησίας» δημοσιευόμενον βαρυσήμαντον πανηγυρικὸν λόγον, διὰ τοῦ ὁποίου ἐξάιρεται ἡ σημασία τῆς Ὀρθοδοξίας ἴσως διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, ὅσον καὶ διὰ τὸ ἔθνος καὶ καθορίζεται σαφῶς ἡ θέσις ἡμῶν ἐν σχέσει πρὸς αὐτήν.

Ἰδιαίτερος πρέπει νὰ ἐξαρθοῦν τὰ λεχθέντα περὶ τῆς ἀποστολῆς τῆς Ὀρθοδοξίας ἀναφορικῶς πρὸς

τὴν προσπάθειαν διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐνότητος τῶν Ἐκκλησιῶν, ὡς καὶ πρὸς τὴν πρόσφατον ἐνταξιν τῆς Ὀρθοδόξου Ἑλλάδος εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Κοινότητα, ἣτις ἐνταξίς διανοίγει νέους ὁρίζοντας πνευματικῶν ἀγώνων τῆς Ὀρθοδοξίας. Ὡς χαρακτηριστικῶς ἀνεφέρθη ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Κίτρου, «...Μετὰ τὴν πρόσφατον ἐνταξιν μᾶς εἰς τὴν μεγάλην εὐρωπαϊκὴν οἰκογένειαν, ποῦ ἀπὸ μίαν ἄλλην ἀπορῆν δύνανται νὰ θεωρηθῇ καὶ ὡς ἐπιστροφή τῆς Εὐρώπης εἰς τὰς ρίζας τῆς, τὸ χρέος μᾶς αὐτὸ γίνεται ἐπιτακτικώτερον καὶ σοβαρώτερον. Οἱ πνευματικοὶ θησαυροὶ τῆς κλασσικῆς καὶ τῆς Ὀρθοδόξου χριστιανικῆς Ἑλλάδος, τῶν ὁποίων, κατὰ θεῖαν εὐδοκίαν, εἴμεθα φορεῖς, ἀποτελοῦν ἀγαθὰ πολιτισμὰτα, ὥστε νὰ βαρύνουν αἰσθητὰ εἰς τὴν πλάστιγγα τῶν ἀντιδόσεων». Ἄλλως τε, ὅπως παρετήρησεν ἡδὴ ἓνας μεγάλος φιλόσοφος, ὁ Μπερτιάγγελφ, «τὸ ὀρθόδοξον πνεῦμα εἶναι τὸ καταλληλότερον διὰ προσπάθειαν ἐνότητος καὶ ἔχει μεγάλην δύναμιν εἰς τὸν τομέα αὐτόν». Ἡ Δύσις σήμερον περιμένει πολλὰ ἀπὸ τὴν Ὀρθοδοξίαν». Ὡς δὲ ἐπίσης ἐτινίσθη ὑπὸ τοῦ ἐκλεκτοῦ Ἱεράρχου, ἡ Κυριακὴ τῆς Ὀρθοδοξίας «ἐφώτισε περισσότερο εἰς τὴν σκέψιν καὶ τὴν καρδίαν μᾶς τὸν λυτρωτικὸν αὐτὸν θησαυρὸν καὶ ὑπεγράμμισε τὸ χρέος μᾶς ὡς ἔργον προῆς... Καὶ μᾶς κατέστησεν ὄλους, κληρικούς καὶ λαϊκοὺς, ἀρχοντας καὶ ἀρχομένους, εἰδικώτερον δὲ τοὺς νέους, δραστηκοὺς φορεῖς τῆς εὐθύνης, ἀλλὰ καὶ τῆς μεγάλης τιμῆς, διὰ μίαν θεοφιλῆ καὶ ἐνδοξον ἱστορικὴν συνέχειαν».

«Συμπάσχει πάντα τὰ μέλη»

Μετὰ θαθείας ὀδύνης ὀλόκληρος ὁ πεπολιτισμένος κόσμος ἐπληροφόρηθη τὰ τῶν προσφάτων μεγάλων σεισμῶν, ὅτινες ἐπληξαν διαφόρους περιοχὰς τῆς Ἑλλάδος καὶ προσκάλεσαν τεραστίας ὀλικὰς ζημίας καὶ —εὐτυχῶς ὀλίγους— θανάτους καὶ τραυματισμοὺς.

Εἶναι παρήγορον, ὅτι οἱ ἐκ τῶν σεισμῶν τούτων πληγέντες ἀντιμετωπίζουσι τὴν δοκιμασίαν των μετὰ ψυχραιμίας καὶ καρτερίας, ὡς καὶ μετὰ τῆς αἰσιοδόξου πεποιθήσεως, ὅτι ἰάχιστα οὗτοι θὰ ἐπανεῦρουσι τὰ ὑπ' αὐτῶν ἀπολεσθέντα ἀγαθὰ.

Γενεσιουργὰ αἷτια τῆς αἰσιοδοξίας ταύτης εἶναι ἀφ' ἑνὸς ἢ πρὸς τοὺς δοκιμασθέντας ἀμέσως καὶ ἄνευ καθυστροφείας ἐκδηλωθεῖσα πνευματικὴ καὶ ὄλικὴ συμπαράστασις τῆς Ἐκκλησίας, ἀφ' ἑτέρον ἢ τόνωσις τοῦ ἠθικοῦ φρονήματος αὐτῶν δι' εἰδικῶν δεήσεων καὶ παρακλήσεων, ἵνα ὁ «Κύριος τῶν Ἀννάμων» «σιτήσῃ τὸν κλόνον τῆς γῆς», καὶ φυλάξῃ τὸν λαόν Του ἀπὸ τῆς «φοβερᾶς τοῦ σεισμοῦ ἀπειλῆς», τρίτον ἢ κινητοποιήσις τῆς κρατικῆς μηχανῆς πρὸς

παροχήν τῆς δεούσης περιθάλψεως καὶ τέλος ἡ ὕψ' ὅλης τῆς πεπολιτισμένης ἀνθρωπότητος ἐμπροστίας ἐκδηλωθεῖσα διάθεσις πρὸς ἀποστολὴν ὑλικῶν ἐφοδίων πρὸς τοὺς πληγέντας.

Οὕτως οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος σεισμοὶ διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν κατέστησαν συνειδητὸν, ὅτι πάντες ἀποτελοῦμεν μέλη ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σώματος καὶ ὅτι «ἀπὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη» (Α' Κορ. ιβ', 25-26).

Ἀπάντησις εἰς τὴν πρόκλησιν

Εἰς τὰς ἀδίκους ἐπικρίσεις μερίδος τοῦ ἡμερησίου τύπου διὰ τὴν ἔναντι τῶν σεισμοπαθῶν στάσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἀπήντησεν εὐστόχως ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἥτις κατήγγειλεν, ὅτι «οὔτε ἡ φοβερὴ θεομηρία, οὔτε οἱ ἑκατοντάδες τῶν πληγέντων, οὔτε τὰ ἑκατομμύρια τῶν Ἑλλήνων, πὸν ὅλες τις ἐλπίδες τῶν τὶς στηρίζουν στὸν Θεό, ἀναχαιτίζουν τοὺς δημιουργοὺς καὶ τοὺς θυσοδομοῦντες ἔναντιον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πὸν μὲ τὸ φαρισαϊκὸ ἐρώτημα τί πρόσφερε ἡ Ἐκκλησία στοὺς σεισμοπαθεῖς, νομίζουν ὅτι μποροῦν νὰ παραπλανήσουν τὸν θεοσκενόμενον Ἑλληνικὸν Λαόν. Τὸ τί προσέφερε ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ τί προσφέρει, τὸ ξέροντες ἐκεῖνοι πὸν δέχθηκαν καὶ δέχονται τὴν παραμυθία τῆς, τὴν ἠθικὴ καὶ ὑλικὴ συμπαράστασή τῆς».

Βεβαίως «ἡ Ἐκκλησία δὲν διαφημίζει τὸ ἔργο τῆς καὶ δὲν πρέπει νὰ διαφημίζεται». Παρὰ ταῦτα «ἀπαντώντας σὴν πρόκληση εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ δώσῃ σὴν δημοσιότητα, ὅτι ἀπὸ τὴν πρῶτη σιγμὴ τῆς δοκιμασίας τῶν σεισμῶν ὁλόκληρος ὁ ἱερός κλήρος μὲ ἐπικεφαλῆς τοὺς οἰκείους Μητροπολίτας βρέθηκαν στὸ πλευρὸ τοῦ χειμαζομένου λαοῦ... Ἡ ὑλικὴ προσφορά τῆς Ἐκκλησίας, τῶν οἰκείων Μητροπόλεων καὶ τῆς Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης ὑπερβαίνει τὰ δέκα ἑκατομμύρια δραχμὲς μέχρι τώρα σὲ ἐφόδια, κλινικοσκεπάσματα, εἶδη ρουχισμοῦ, τρόφιμα καὶ οἰκονομικὴ ἐνίσχυση».

Εἶναι ἀληθῶς θλιβερόν, ὅτι ὑπάρχουν δημοσιογράφοι τινές, οἵτινες παρουσιάζουν ἑαυτοὺς ὡς ἔχοντας εἴτε ἀδικαιολόγητον ἄγνοιαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, εἴτε ἀδικον ἐχθρότητα καὶ προκατάληψιν ἔναντιον τῆς Ἐκκλησίας.

«Κέντρον Βιβλίου καὶ Ἐπικοινωνίας»

Μετὰ μεγίστης ἱκανοποιήσεως τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐδέχθη τὴν εὐχάριστον εἶδησιν, ὅτι ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεὶμ ἐθεμελίωσε τὸ ἐν τῷ κέντρῳ τῶν Ἀθηνῶν ἀνεγερθὸν Κέντρον Βιβλίου καὶ Ἐπικοινωνίας τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ὡς ἐτόνισε κατὰ τὴν σχετικὴν τελετὴν ὁ Γενικός Διευθυντὴς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀνδρούσης καὶ Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ἀναστάσιος Γιαννουλάτος, τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πολύμορφον Κέντρον θὰ ἐξυπηρετῇ πλείστας πνευματικὰς δραστηριότητας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰδικώτερον θὰ προβάλλῃ ὀπτικοακουστικὸν ὑλικὸν (δίσκους, κασέτας, διαφανείας κ.τ.λ.), θὰ στεγάσῃ χριστιανικὸν βιβλιοπωλεῖον, ὅπερ θὰ ἔξῃ καὶ τιμῆμα ξενόγλωσσον, θὰ διαθέτῃ εἰδικούς χώρους δι' ἐκθέσεις ἀναφερομένας εἰς τὰς δημιουργικὰς προσπάθειας τῆς Ἐκκλησίας, διὰ διάφορα ἐκκλησιαστικὰ σεμινάρια καὶ φροντιστήρια κ.ἄ.

Εὐχόμεθα, ὅπως τὸ Κέντρον τοῦτο ὀλοκληρωθῆ ἰάχιστα καὶ συντελέσῃ εἰς τὴν καλύτεραν δυνατὴν πνευματικὴν τροφοδοσίαν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ εἰς τὴν ἀκτινοβολίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μέχρι τῶν περάτων τῆς Οἰκουμένης.

Ἐπὶ τῇ συμπληρώσει εἴκοσιν ἐτῶν

Τὸ εἰς ἄλλας σελίδας τοῦ παρόντος τεύχους τῆς «Ἐκκλησίας» δημοσιευόμενον ἄρθρον ἐξ ἀφορμῆς τῆς συμπληρώσεως εἴκοσιν ἐτῶν ἀπὸ τῆς πρὸς Κύριον ἐκδημίας τοῦ ἀειμνήστου Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ Ἀκαδημαϊκοῦ Νικολάου Λούβαρι δίδει ἀφορμὴν, ἵνα οἱ ἀναγνώσται τῆς «Ἐκκλησίας» συνειδητοποιήσουν τὰς ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας ὁ ἐξαιρετικὸς καὶ διακεκριμένος οὗτος διδάσκαλος προσέφερεν εἰς τὴν καθ' ὅλου πνευματικὴν ζωὴν τοῦ τόπου.

Ὁ ἀειμνήστος Λούβαρις διεκρίθη πρὸ πάντων ὡς ἐρμηνευτὴς τῆς Καινῆς Διαθήκης, ὡς ρηξικέλευθος σκαπανεὺς τῆς Φιλοσοφίας τῆς Θεοσεβείας καὶ τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Πολιτισμοῦ, ὡς πολέμιος τοῦ ἕλισμοῦ, ὡς ἀπολογητὴς τῆς χριστιανικῆς κοσμοθεωρίας καὶ ὡς μῆσας ἀναριθμητῶν Ἑλλήνων εἰς τὰ μυστικά τοῦ φιλοσοφικοῦ στοχασμοῦ καὶ τοῦ ἐναρμονισμοῦ τῆς Θεολογίας καὶ τῆς Φιλοσοφίας. Αἰωνία ἡ μνήμη του!

Αἱ ἰδεολογικαὶ διαστάσεις

τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου

Λέον νὰ ἐξαρθῇ ἰδιαιτέρως τὸ γεγονός, ὅτι ὁ Ὑφυπουργὸς Παιδείας κ. Κοντογιαννόπουλος, ἐν προσηφάτῳ ἐγκυκλίῳ του πρὸς τοὺς ἐκπαιδευτικούς, τονίζει, ὅτι «ὁ ἐθνικὸς φρονηματισμὸς, ἡ δημοκρατικὴ ἀγωγή, ὁ σεβασμὸς σὴν ἱερότητα τῶν ἑλληνικῶν καὶ χριστιανικῶν παραδόσεων συνθέτουν τὶς ἰδεολογικὰς διαστάσεις τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου καὶ καθορίζουν ἀποκλειστικὰ τὸν πνευματικὸν του χῶρον».

Ὅθεν «εἶναι χρέος ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν ἐκπαιδευτικῶν νὰ κρατήσουν τὸ σχολεῖο μέσα στὸν πνευματικὸν χῶρον, ὅπως προσδιορίζεται ἀπὸ τὸ Σύνταγμα,

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
Συνοδική Ἐπιτροπή
Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων.
Ὑποεπιτροπή Ὑποτροφιῶν.

1. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς ἐφαρμογὴν τοῦ ἀρθροῦ 5 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 13)1981 Κανονισμοῦ προκηρύσσει διὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1981 - 1982 τὰς κάτωθι ὑποτροφίας:

α) Ἑπτὰ ὑποτροφίας δι' Ἀλλοδαποὺς διὰ Θεολογικὰς ἢ μεταπτυχιακὰς σπουδὰς ἐν Ἑλλάδι καὶ

β) Πέντε ὑποτροφίας εἰς Ἑλληνας κατὰ προτίμησιν κληρικοὺς ἢ ὑποψήφιους κληρικοὺς, πτυχιούχους Ἑλληνικῶν Θεολογικῶν Σχολῶν διὰ μεταπτυχιακὰς Θεολογικὰς σπουδὰς εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

2. Ἀπαραίτητος προϋπόθεσις (ἄρθρον 6) διὰ τὴν χορήγησιν ὑποτροφίας διὰ σπουδὰς εἰς τὸ ἐξωτερικόν εἶναι:

α) Ἡ ἰδιότης τοῦ κληρικοῦ ἢ ὑποψηφίου κληρικοῦ ἐγκύρως βεβαιουμένη.

β) Συστατικὸν γράμμα τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως.

γ) Ἀντίγραφον πτυχίου.

δ) Βεβαίωσις τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἐξ ἧς ἀπεφοίτησεν ὁ ὑποψήφιος ὑπότροφος, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ ἐμφαίνεται ἡ ἀναλυτικὴ κατ' ἔτος ἐπίδοσις καὶ βαθμολογία αὐτοῦ.

ε) Ἡλικία οὐχὶ ἀνωτέρα τῶν 40 ἐτῶν. Εἰς ἐκτάκτους περιπτώσεις ἢ Δ.Ι.Σ. δύνανται νὰ μεταβῆσιν καὶ πέραν τῶν 40 ἐτῶν τὸ ὄριον ἡλικίας τοῦ ὑποψηφίου.

στ) Ἐγγράφος δήλωσις, ὅτι μετὰ τὸ πέραν τῶν σπουδῶν αὐτοῦ ὁ ὑποψήφιος θὰ τεθῆ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἵνα ὑπηρετήσῃ ὡς αὕτη ἤθελεν ὀρίσει.

ζ) Ὑποβολὴ πιστοποιητικῶν γεννήσεως, σπουδῶν, ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως καὶ βιογραφικοῦ σημειώματος.

η) Βεβαίωσις τῆς οἰκείας Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου εἰς τὸ ὅποιον ὁ ὑποψήφιος προτίθεται νὰ σπουδάσῃ ὅτι

τοὺς Νόμους καὶ τὴν ἑλληνικὴν ἐκπαιδευτικὴν παράδοση, μακριὰ ἀπὸ κομματικῶν ἀνταγωνισμῶν καὶ νὰ προσαιτεῖν τοὺς μαθητὰς ἀπὸ προώρους μονομερεῖς προσανατολισμῶν καὶ κάθε εἴδους ἰδεολογικῶν ὑποδουλώσεων».

Εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐκπαιδευτικοὶ θὰ λάβουν σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τὴν ἐγκύκλιον ταύτην καὶ θὰ περιφρουρήσουν τὴν ἑλληνικὴν νεολαίαν ἐκ τοῦ κινδύνου τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἰδεολογικοῦ ἀποπροσανατολισμοῦ.

γίνεται ὑπ' αὐτοῦ δεκτός, ὑποβαλομένη εἰς τὴν ἀρμοδίαν Ὑποεπιτροπὴν Ὑποτροφιῶν μέχρι τέλους τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου, ἥτοι ἓνα ἐξάμηνον μετὰ τὴν χορήγησιν τῆς ὑποτροφίας.

3. Χρόνος ὑποβολῆς δικαιολογητικῶν τὸ ἀργότερον ἕως τέλος Μαΐου 1981.

4. Πληροφορία εἰς τὴν Συνοδικὴν Ὑποεπιτροπὴν Ὑποτροφιῶν καὶ εἰς τὰ τηλ. 739.104 ἢ 718.381.

Ἐκ τῆς Ὑποεπιτροπῆς Ὑποτροφιῶν

«Συντονιστικὸ Γραφεῖο Συμπαράστασεως
Σεισμοπαθῶν».

Τὸ συντονισμὸ τοῦ ἔργου τῆς συμπαράστασεως τῶν σεισμοπαθῶν ἀνέθεσε ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος με ἀπόφασίν Της στὶς 13.3.81 σὲ εἰδικὸ συντονιστικὸ γραφεῖο τῶν ὑπ' Αὐτὴν ὑπηρεσιῶν. Τηλ. 738.671.

Τὸ ἀνωτέρω γραφεῖο ἀνέπτυξε τὶς ἀκόλουθες συντονιστικὰς δραστηριότητες:

1. Ἦλθε σὲ ἐπικοινωνία με ὅλες τὶς πληγεῖσες ἀπ' τοὺς σεισμοὺς Ἱερὰς Μητροπόλεις, Νομαρχίες καὶ Τοπικὰς συντονιστικὰς Ἐπιτροπὰς με σκοπὸ τὴ διαπίστωση καὶ ἱεράρχηση τῶν ἀναγκῶν, ὥστε ἡ βοήθεια νὰ ἀνταποκρίνεται στὶς πραγματικὰς ἀνάγκες.

2. Προχώρησε σὲ κατευθυντήριες ὑποδείξεις πρὸς τὶς Ἱερὰς Μητροπόλεις καὶ Ἐνορίες, ὥστε οἱ τοπικὰς ἐκκλησιαστικὰς πρωτοβουλίας νὰ καλύπτουν τὶς ἀνάγκες τῶν σεισμοπαθῶν.

3. Στὶς Ἱερὰς Μητροπόλεις Θηβῶν καὶ Λεβαδείας, Μεγάρων καὶ Σαλαμῖνος καὶ Κορίνθου διατέθηκε ἀπὸ τὶς 15.3 ἕως τὶς 17.3.81 τὸ ποσὸν τοῦ 1.078.000 δρχ. σὲ εἶδη διατροφῆς, καθαριότητος καὶ ἱματισμοῦ, προερχόμενον ἀπὸ προσφορὰς διαφόρων Ἐνοριῶν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν διὰ μέσου τῆς Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης.

4. Προγραμματίζεται ἀνάλογη ἀποστολὴ με τὴν ἀνωτέρω στὶς σεισμόπληκτες περιοχὰς τῆς Πρεβέζης.

5. Κλιμάκια τῆς Ἀνωτέρας Σχολῆς Κοινωνικῶν Λειτουργῶν - Διακονιστῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου τῆς Α.Δ. προσφέρουν ἄμεση συμπαράσταση στοὺς σεισμόπληκτοὺς τῶν περιοχῶν Βοιωτίας καὶ Πρεβέζης καταγράφοντας σὲ εἰδικὰ δελτία ἀπογραφῆς τὶς εἰδικὰς ἀνάγκες τῶν σεισμόπληκτῶν με σκοπὸ τὸν προσδιορισμὸ μελλοντικῆς βοηθείας.

Τὸ «Συντονιστικὸ Γραφεῖο Σεισμοπαθῶν» τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, συνεχίζοντας τὴν προσπάθεια παροχῆς βοηθείας πρὸς τοὺς σεισμοπαθεῖς, ἀπὸ 17 ἕως 19.3.81 διέθεσε τὸ ποσὸν τοῦ 1.310.000 δρχ. σὲ εἶδη καὶ μετρητὰ

στis Ἱ. Μητροπόλεις Θηβῶν - Λεβαδείας καὶ Πρεβέζης, ὡς κάτωθι:

Ἀπὸ τοὺς Ἱ. Ναούς:	Δραχ.
Ἀγ. Νικολάου Πευκαλίων (μετρητά)	150.000
Ἀγ. Στυλιανοῦ Γκύζη (τρόφιμα)	150.000
Κοιμήσεως Θεοτόκου (τρόφιμα)	450.000

Καὶ ἀπὸ τὸν Ἱ. Ν. Ἀγ. Φιλοθέης Ψυχικοῦ παραγγέλθηκε γιὰ τὸ χωριὸ Πίσια Κορινθίας ἕνα TOLL διαστάσεων 10X5 γιὰ τὴ χρήση Ἐκκλησίας ἀξίας

Ἱ. Ν. Ἀγ. Γεωργ. Κυψέλης (τρόφιμα+μετρητά)	160.000
Σύνολον	1.310.000

● Τὴν Κυριακὴ 8 Μαρτίου ὁ ἀναπληρωτὴς Διευθυντὴς Διεκκλησιαστικῆς Βοηθείας τοῦ Π.Σ.Ε. πρωτοπρ. Γεώργιος Τσέτσης συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Γραμματέα τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Ἀλληλοβοηθείας καὶ Σχέσεων μετὰ τῶν Ξένων Ἐκκλησιῶν κ. Ἀντώνιο Κ. Παπαντωνίου, ἐπισκέφθηκαν τὶς σεισμόπληκτες περιοχὲς τῆς Βοιωτίας καὶ Μεγαρίδος καὶ συνεργάστηκαν μετὰ τὶς τοπικὲς Συντονιστικὲς Ἐπιτροπὲς τῶν σεισμοπαθῶν.

Σκοπὸς τῆς ἐπισκέψεως ἦταν ἡ διαπίστωση τῆς ἐκτάσεως τῶν ζημιῶν καὶ τῶν προβλημάτων ποὺ προέκυψαν ἀπὸ τοὺς σεισμοὺς καὶ στὴ συνέχεια ἡ ἐπιλογὴ τῶν προγραμμάτων βοήθειας, μέσα στὰ πλαίσια τῶν δυνατοτήτων τοῦ Π.Σ.Ε.

Τὸ Σάββατο 7 Μαρτίου ὁ Διευθυντὴς τοῦ Π.Σ.Ε. εἶχε ἐπισκεφθεῖ γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ τὴν περιοχὴ τοῦ Περιστερίου καὶ συνεργάσθηκε μετὰ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη γιὰ τὸ ἴδιο θέμα.

Σὰν πρώτη ἐνέργεια τὸ Π.Σ.Ε. διέθεσε τὸ ποσὸν τῶν 15.000 \$ γιὰ τὴν ἀγορὰ τροφίμων γιὰ τὸ Περιστερί, τὰ Μέγαρα καὶ τὴν Περαχώρα Κορινθίας. Νεώτερα προγράμματα θὰ ἀποφασισθοῦν ἐντὸς τῆς ἐβδομάδος. Θὰ ἐξετασθεῖ ἡ περίπτωση δανειοδοτήσεως ἐμπόρων καὶ μικροεπιχειρηματιῶν.

Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Συμμετέχοντας στὶς ἐκδηλώσεις συμπαραστάσεως πρὸς τὰ θύματα τῶν πρόσφατων σεισμῶν κλιμάκιο τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἀποτελούμενο ἀπὸ ὑπαλλήλους, φοιτητὲς τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου τῆς Α.Δ. καὶ ἐκπαιδευτὴς τῆς Σχολῆς Διακονιστῶν ὑπὸ τὸν Γενικὸν Διευθυντὴ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας Θεοφ. Ἐπίσκοπο Ἀνδρούσης κ. Ἀναστάσιο, Καθηγητὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐπισκέφθηκε τὶς Πλαταιὲς στὶς 7 καὶ 8 Μαρτίου. Ἡ συμπαραστάση τῆς Α.Δ. ἐκδηλώθηκε μετὰ στήσιμο σκη-

νῶν, διανομὴ εἰδῶν ρουχισμοῦ καὶ διατροφῆς, βοήθεια στὴ διάσωση καὶ μεταφορὰ διαφόρων εἰδῶν ἀπὸ τὸ Μοναστήρι τῆς Ἁγίας Τριάδος, τόνωση τοῦ ἡθικοῦ τῶν κατοίκων καὶ συμμετοχὴ στὴ λιτανεὶα ποὺ ἔγινε προεξάρχοντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Νικοδήμου, παρόντος καὶ τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Ἰερωνύμου.

Στὴν πρώτη αὐτὴ ἐξόρμηση ἀγάπης διαπιστώθηκαν οἱ ἀμεσώτερες ἀνάγκες τῶν πληγέντων καὶ προγραμματίσθηκε ἡ συστηματικώτερη κοινωνικὴ ἔρευνα καὶ καταγραφή αὐτῶν ἀπὸ τὴν Ἀνωτέρα Σχολὴ Κοινωνικῆς Ἐργασίας - Διακονιστῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας μετὰ τὴ δημιουργία στὴ συνέχεια Σταθμῶν Α' Βοηθειῶν Κοινωνικῆς Προνοίας τῆς Ἐκκλησίας, ἐκεῖ καὶ σ' ἄλλες σεισμόπληκτες περιοχὲς.

Ἡ συμπαραστάση τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας θὰ συνεχισθῇ μέχρις ὅτου ἀποκατασταθοῦν οἱ ζημιὲς τῶν σεισμόπληκτων.

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἡλείας καὶ Ὠλένης

Τὸ Σάββατο 21 Μαρτίου ὠργανώθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἡλείας εἰς τὸ ἐν Βάρδα Ἰδρυμα αὐτῆς «Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ» ἡμερήσιον σεμινάριον Ἐξομολογητικῆς, εἰς τὸ ὁποῖον συμμετέσχον ἑκατὸν εἰκοσι (120) περίπου Ἐφημέριοι - Πνευματικοὶ τῆς περιφερείας αὐτῆς.

Εἰς τὸ σεμινάριον ἐξητάσθησαν τρόποι διεξαγωγῆς τοῦ ὑπουργήματος τῆς πνευματικῆς πατρότητος, ἐδόθησαν κατευθύνσεις καλυτέρας ἐπιτελέσεως τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς καὶ ἐλήφθησαν ἀποφάσεις ἐπὶ σοβαρῶν θεμάτων ποὺ ἀπασχολοῦν τοὺς συγχρόνους πνευματικὸς καὶ ἐξομολόγους. Ὁμίλησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἡλείας καὶ Ὠλένης κ. Ἀθανάσιος καὶ εἰσηγήθησαν διάφορα θέματα οἱ Θεολόγοι Κληρικοὶ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως κ. Ἡλίας Παπαγγελῆς, Νικόλαος Στασινόπουλος, Κων)νος Ἡλιόπουλος, Ἀνδρέας Ματζαβίνος, Μιχαὴλ Παυλόπουλος, Παναγιώτης Γιατρᾶς καὶ ἄλλοι.

Ἱ. Μητρόπολις Περιστερίου

Μόλις ἔγινε ὁ πρῶτος σεισμός, τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἡ προσφορὰ τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας ἐξεδηλώθη πρὸς ὅλους τοὺς σεισμοπαθεῖς. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Περιστερίου κ. Χρυσόστομος, εὐρέθῃ πρῶτος μετὰξὺ τῶν σεισμοπαθῶν ἤδη ἀπὸ τὴν 11.30 νυκτερινήν, ἔμεινε δὲ πλησίον τῶν πληγέντων δύο ἡμερονύκτια παρηγορῶντας αὐτοὺς καὶ δίδοντας δύναμιν διὰ τὴν ἀντιμετωπίσασιν τὰς πραγματικὰς ἐκ τῶν σεισμῶν καταστάσεις.

Ἀμέσως συνέστησε καὶ ἠγγήθη Ἐπιτροπὴ ἡ ὁποία μετέβη εἰς τὴν Πρόνοιαν καὶ ἐστάλησαν ὡς πρώτη δόσις

200 σκηναί εἰς τοὺς σεισμοπαθεῖς Ἀνθουπόλεως, Ἀγίου Ἱεροθέου καὶ Ἀρμενικά.

Ἐν συνεχείᾳ συνεκάλεσε Ἱερατικὴν Σύναξιν, κατήρτισε τρεῖς Ἐπιτροπὰς διαιρέσας τὴν σεισμόπληκτον περιοχὴν εἰς τρεῖς ζώνας καὶ ἔδωσε ὁδηγίας καὶ ἐντολὴν εἰς τοὺς Αἰδεσιμωτάτους Ἐφημερίους ὅπως καταβάλλουν κάθε προσπάθειαν πρὸς ὕλικήν, ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ἀνακούφισιν τῶν πληγέντων. Ἐλλείψει πόρων συνέστησε ἀκόμη ὁ Σεβασμιώτατος νὰ πωληθῶν ὅ,τι διαθέτουν αἱ Ἐκκλησίαι καὶ νὰ δοθῶν εἰς τοὺς σεισμοπλήκτους. Ὁμολογουμένως δὲ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Αἰδεσιμωτάτων Ἐφημερίων ὑπῆρξεν ἔντονον καὶ ὑποδειγματικόν.

Τοιοῦτρόπως ἕως σήμερον, ἐκτὸς τῶν προσωπικῶν ἐπισκέψεων τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Χρυσοστόμου εἰς ὅλας τὰς σκηνὰς τῶν σεισμοπαθῶν κατ' ἐπανάληψιν, ἡ Ἱερά Μητρόπολις τοῦ Περιστερίου ἔπραξε τὸ καθήκον τῆς πρὸς ὅλους τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην ἀδιακρίτως. Ἡ Ἱερά Μητρόπολις προσέφερε συγκεκριμένα: Παρασκευασμένον φαγητοῦ 750 μερίδες, δέματα τροφίμων 1.120 ἀξίας χρηματικῆς 570.000 δραχμῶν, τῆ παρακλήσει δὲ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Χρυσοστόμου ἡ Ὑπηρεσία «Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης» τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, προσέφερε κατόπιν ἐντολῆς τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ.κ. Σεραφεῖμ 300 κλινοσκεπάσματα καινουργῆ, 2.500 κιλὰ ζυμαρικῶν καὶ 63 χαρτοκιβώτια κονσερβῶν.

Διὰ τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως διενεμήθησαν 150 δέματα ἱματισμοῦ καὶ ἱεροφίμων προσφερθέντα ὑπὸ τοῦ «Ἐμπορικοῦ Συλλόγου Περιστερίου».

Ὑποδειγματικὴ καὶ ἀξία ἐπαίνων ὑπῆρξεν καὶ ἡ προσφορὰ τῶν μαθητῶν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων πολλῶν Ἐνοριῶν καθὼς καὶ τῶν Νέων τῆς «Πνευματικῆς Ἐστίας Νεότητος» τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως καὶ ἄλλων.

Σημειωτέον ὅτι, κατόπιν ἀποφάσεως καὶ ἐντολῆς τοῦ Σεβασμιωτάτου κ. Χρυσοστόμου, ἡ ὁποία ἔγινεν εὐχαρίστως ἀποδεκτὴ ἐκ μέρους τῶν Αἰδес. Ἐφημερίων κατὰ τὴν δευτέραν Ἱερατικὴν Σύναξιν τῆς 7ης Φεβρουαρίου, ἡ ὁποία ἐπραγματοποιήθη ἀποκλειστικὰ διὰ τοὺς σεισμοπαθεῖς, ἡ Ἱερά Μητρόπολις τοῦ Περιστερίου δὲν θὰ παύσῃ νὰ πράττῃ ὅ,τι εἶναι δυνατόν πρὸς ἀνακούφισιν τῶν σεισμοπαθῶν, ἕως ὅτου αὐτοὶ ἐπανεέλθουν εἰς τὰς οἰκίας των.

Μαθήματα Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογίας εἰς Ραβένναν.

Τὸ Πανεπιστήμιον Βολωνίας (Φιλολογικὴ καὶ Φιλοσοφικὴ Σχολή) προγραμματίζει τὴν 28ην σειρὰν μαθημάτων διὰ φοιτητὰς καὶ εἰδικῶς ἐνδιαφερομένους ἐπιστήμονας, ἧτις θὰ πραγματοποιηθῆ ἀπὸ 26ης Ἀπριλίου ἕως 8ης Μαΐου ἐ.ε. εἰς τὸ ὑπὸ τὸ Πανεπιστήμιον τοῦτο Ἰδρυμα Βυζαντινῶν καὶ ἐν Ραβέννῃ Ἀρχαιοτήτων, ὅπερ ἐδρεῖται ἐν Ραβέννῃ. Θὰ διδασθῶν θέματα ἀφορῶντα εἰς τὰς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἀρχαιότητας, ἐφέτος δὲ καὶ θέμα σχετικὸν πρὸς τὰ ἱστορικοκαλλιτεχνικὰ προβλήματα τῆς κοπτικῆς πολιτιστικῆς περιοχῆς. Αἱ παραδόσεις, εἰς τὴν ἰταλικὴν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γλώσσαν, θὰ γίνωνται ὑπὸ πανεπιστημιακῶν διδασκάλων καὶ ἄλλων ἐπιφανῶν εἰδικῶν.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

Ἱερά Μητρόπολις Μαντινείας καὶ Κυνουρίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει: 1) τὸ ὑπ' ἀριθ. 1398)73 Ν.Δ., «περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων κ.λπ.», 2) τὴν ὑπ' ἀριθ. 130)7.7.1973 ἡμετέραν ἀπόφασιν, «περὶ κατανομῆς τῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων εἰς Ἐνοριακοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Μαντινείας καὶ Κυνουρίας», καὶ 3) τὸν ὑπ' ἀριθ. 2)1969 «περὶ Ἐφημερίων καὶ Διακόνων» Κανονισμόν τῆς Ἱεράς Συνόδου καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίον πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς ὀργανικῆς θέσεως Διακόνου τοῦ Ἐνοριακοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίας Βαρβάρας Τριπόλεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν νομιμομένων δικαιολογητικῶν, διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Τριπόλει τῇ 13ῃ Μαρτίου 1981

† Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 33 παράγρ. 2 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικὰ πρὸς κατάληψιν μιᾶς ἐκ τῶν χηρευσῶν θέσεων Ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1. Κοιμήσεως Θεοτόκου Καταφύτου Κ. Νευροκοπίου καὶ 2. Ἀγίας Κυριακῆς Μανδηλίου Φυλλίδος.

Ἐν Ν. Ζίχνη τῇ 17ῃ Μαρτίου 1981

† Ὁ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει α) τὰ Ν.Δ. 3885)58 «περὶ ἰδρύσεως Ἀνωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ κ.λπ.», β) τὸν Νόμον ὑπ' ἀριθμ. 673)26.8.1977 δι' οὗ ἀνακατενεμήθησαν αἱ διὰ τῶν ἁρθρῶν 1 καὶ 2 τοῦ Ν.Δ. 1398)73 «Περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων διακόνων παρὰ τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ ταῖς Ἱεραῖς Μητροπόλεσι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» συσταθῆσαι 820 ὀργανικαὶ θέσεις διακόνων, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσι μίαν ἐκ τῶν κενῶν θέσεων Διακόνων τῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1) Ἀγίου Χαραλάμπους Ἀχλαδιᾶς καὶ 2) Κοιμήσεως Θεοτόκου Περάσματος Ἐπαρχίας Κάτω Νευροκοπίου, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν νομιμῶν δικαιολογητικῶν, διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ν. Ζίχνη τῇ 17ῃ Μαρτίου 1981

† Ὁ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου ΣΠΥΡΙΔΩΝ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Φωτίου Γ. Οἰκονόμου, ἐπιτίμου Λυκειάρχου, Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Σεραφεῖμ. Ἐκκλησιαστικὴ σταδιοδρομία καὶ δράσις. Ἀθῆναι 1980, σ. 92.

Ὁ καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων μελετῶν του γνωστὸς συγγραφεὺς τοῦ ἀνὰ χεῖρας ἔργου, ἐθεώρησε πρέπον, ἐν εἴδει συμπληρώματος τῶν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἠπείρου ἀναφερομένων ἐργασιῶν του, νὰ ἐξάρῃ τὸ πολυσιχιδὲς πατριωτικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν ἔργον τοῦ νῦν Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σεραφεῖμ. Ὁ εὐγενὴς δοκιμογράφος δίδει εἰς ἀδράς γραμμὰς ζωηρὰν καὶ ἐμπρέπουσαν εἰκόνα τῆς μεγάλῃς πράγματι προσωπικότητος τοῦ ἔχοντος νῦν τὸ πηδάλιον τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ὁ σ. παρακολουθεῖ τὴν ὅλην σταδιοδρομίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἀπὸ τῆς γεννήσεως μέχρι καὶ τῆς ἀνυψώσεως αὐτοῦ εἰς τὸν ἔνδοξον Ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον τῶν Ἀθηνῶν, τὸν ὅποιον μετὰ στιβαρᾶς χειρὸς κατέχει σήμερον.

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Ἀγνῆς Βλαβιανοῦ - Ἀρβανίτη, Στοχασμοί. Ποιήματα, 1980.

Ἡ συμπαθὴς αὕτη ποιητικὴ συλλογὴ περιλαμβάνει ἐν τῷ α' μέρει στίχους εἰς τὴν ἀγγλικήν, ἐν δὲ τῷ β' —καὶ ἐκτενεστέρω— στίχους εἰς τὴν ἑλληνικὴν δημώδη.

Εἶναι ποιήματα μὲ λεπτὴν αἴσθησιν τῆς ζωῆς, διεποτισμένα ἀπὸ ὑγιᾶ θεησκευτικᾶ, πατριωτικᾶ καὶ κοινωνικᾶ ιδεώδη, τὰ ὅποια προσδίδουν εἰς τὸ σύνολον τῶν σελίδων τούτων εὐγένειαν καὶ χάριν. Ἐπὶ πλεόν, παρὰ τινα ἀτημελησίαν εἰς τὴν μορφὴν, ὁ λόγος τῆς ποιητρίας σαγηνεύει τὴν ψυχὴν τοῦ ἀναγνώστου καὶ διότι εἶναι πηγαῖος καὶ ἀδολος.

Ὡς πρὸς τὴν τεχνικὴν, παρατηροῦμεν ὅτι τὸ παρὸν λυρικὸν προῖον προσφέρεται γενικῶς διὰ τῶν παραδοσιακῶν τρόπων, ἀλλὰ μετὰ τινας ἀποκλίσεις πρὸς τὸν λεγόμενον ἐλεύθερον στίχον. Εἰς αὐτά, δεόν νὰ προστεθοῦν καὶ σποραδικαὶ ἀβλεψίαι ἀφορώσαι εἰς τὴν καθιερωθεῖσαν ἤδη ὀρθὴν γραφὴν τῆς δημοτικῆς γλώσσης.

Κ. Γ. Μ.

Institut Français d'Athènes, Bulletin analytique de Bibliographie Hellénique, τόμος XXXIV (ἔτος βιβλιογραφίσεως 1973), Ἀθῆναι 1980, σ.σ. 16+235 ἕως 814.

Κώστα Σαρδελῆ, Ὁ Προφήτης τοῦ Γένους, Κοσμάς ὁ Αἰτωλός, ἔκδ. «Ἀστέρως», Ἀθῆναι 1980, σ. 208.

Χρίστου Ἰω. Καθάρειου, ἐπιτ. Ἀρεοπαγίτου, Νομικὴ ἐνασχόλησις, Ἀθῆναι 1980, σ. 56.

Ἱερέως Παρασκευᾶ Ζωγράφου, Κηρύγματα Ἀληθείας καὶ Ζωῆς, Θεσσαλονίκη 1980, σ. 420.

Ἰ. Μητροπόλεως Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς, Τὰ ἐγκαίνια τοῦ νεοδημῆτου Ἰ. Καθεδρικοῦ Ναοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Κομοτηνῆς, Κομοτηνῆ 1980, σ. 54.

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΔΕΛΤΙΩΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Μυτιλήνης **ΙΑΚΩΒΟΣ**

† Ὁ Κίτρους καὶ Κατερίνης **ΒΑΡΝΑΒΑΣ**

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου

Ἀκαδημαϊκός

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

A) Ἐσωτερικοῦ: Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.

B) Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 20 ἑτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σεβ. Μητροπ. Κίτρους Βαρνάβα, Ἡ Ὁρθοδοξία καὶ ἡμεῖς.

Πρωτοπρ. Στεφ. Ἀβραμίδη, Ἡ ἐθρόνισις τοῦ νέου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων καὶ πάσης Παλαιστίνης κ. Διοδώρου Α'.

Σεβ. Μητροπ. Μεσσηνίας Χρυσοστόμου, Ὁ Εὐθροῦς Ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος Ζιγαβηνός (1835-1910).

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Πρυτάνεως Παν/μίου Ἀθηνῶν, Ὁ Νικόλαος Λούβαρις ὡς Διδάσκαλος καὶ Ὁδηγός.

Θεοφ. Ἐπισκόπου Ἀνδρούσης Ἀναστασίου, Καθηγητοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, «Εἰς ἔργον διακονίας» (Ἐφ.σ. δ' 13), Ἐκθεσις Πεπραγμένων τῆς ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Οικονόμου Νικολάου Σ. Χελιώτη, Μητροπολίτης Τιμόθεος Α. Μαθαϊάκης, τριάντα χρόνια Ἀρχιερατείας (1951-1981). Τὸ ἰωβηλαῖον ἐνὸς σεπτοῦ Ἱεράρχου.

Γεωργίου Ν. Λιλαίου, Εἰδικοῦ νομικοῦ συμβούλου τῆς Ἐκκλησίας, Γνωμοδότησις.

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Παράρτημα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ Ἀθῆναι, Ἰασιῶ 1 — Τηλ. 710.734

Προϊστάμενος Τυπογράφου: Ἰωάννης Μιχαήλ. Ἀναστασάκη 3, Ζωγράφου. Τηλ. 7787.978.